

Gmina Lubycza Królewska

***Strategia Rozwoju
Gminy Lubycza Królewska
na lata 2017-2023***

SPIS TREŚCI

CZEŚĆ DIAGNOSTYCZNA	4
I. Analiza stanu obecnego Gminy Lubycza Królewska	4
1. Uwarunkowania ogólne	4
2. Przestrzeń i środowisko	7
2.1. Cechy przestrzeni gminnej	7
2.2. Obiekty zabytkowe	9
2.3. Użytkowanie terenu	9
2.4. Zasoby naturalne i stan środowiska	10
2.5. Zidentyfikowane problemy sfery przestrzennej	15
3. Sfera społeczna	17
3.1. Struktura demograficzna	17
3.1 Mieszkalnictwo	19
3.2. Szkolnictwo	20
3.3. Aktywność społeczna	23
3.4. Sport i rekreacja	25
3.5. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	26
3.6. Struktura organizacji pozarządowych	27
3.7. Bezrobocie i rynek pracy	29
3.8. Zidentyfikowane problemy sfery społecznej	30
4. Sfera gospodarcza	32
4.1. Charakterystyka lokalnej gospodarki	32
4.2. Rolnictwo	40
4.3. Turystyka	41
4.4. Zidentyfikowane problemy sfery gospodarczej	43
5. Infrastruktura techniczna	45
5.1. Sieć drogowa	45
5.2. Gospodarka wodno-ściekowa	46
5.3. Energia elektryczna	51
5.4. Ciepłownictwo	51
5.5. Telekomunikacja	52
5.6. Gospodarka odpadami	52
5.7. Zidentyfikowane problemy	53
6. Zarządzanie	54
6.1. Podstawy prawne	54
6.2. Organizacja	56
6.3. Finanse	56
II. Analiza SWOT	58
CZEŚĆ PROJEKCYJNA	62
I. Konsultacje społeczne	62
II. Misja, wizja i cele rozwoju gminy	76
1. Misja i wizja rozwoju	76
2. Cele strategiczne	77
3. Cele operacyjne i kierunki działań	78

III.	Zgodność ze strategicznymi dokumentami.....	86
IV.	Źródła finansowania.....	93
V.	System wdrażania i monitorowania	96
VI.	Załączniki	97
VII.	SPIS TABEL	97
VIII.	SPIS WYKRESÓW	97
IX.	SPIS MAP	99

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

I. Analiza stanu obecnego Gminy Lubycza Królewska

1. Uwarunkowania ogólne

Gmina Lubycza Królewska jest gminą wiejsko-miejską, wchodzącą w skład powiatu tomaszowskiego. Powiat tomaszowski położony jest w południowo-wschodniej części województwa lubelskiego, sąsiaduje z powiatami biłgorajskim, hrubieszowskim, zamojskim (województwo lubelskie), a także z powiatem lubaczowskim (województwo podkarpackie).

Mapa1. Mapa województwa lubelskiego.

Mapa nr 1. Położenie miasta i Gminy Lubycza Królewska w województwie lubelskim.

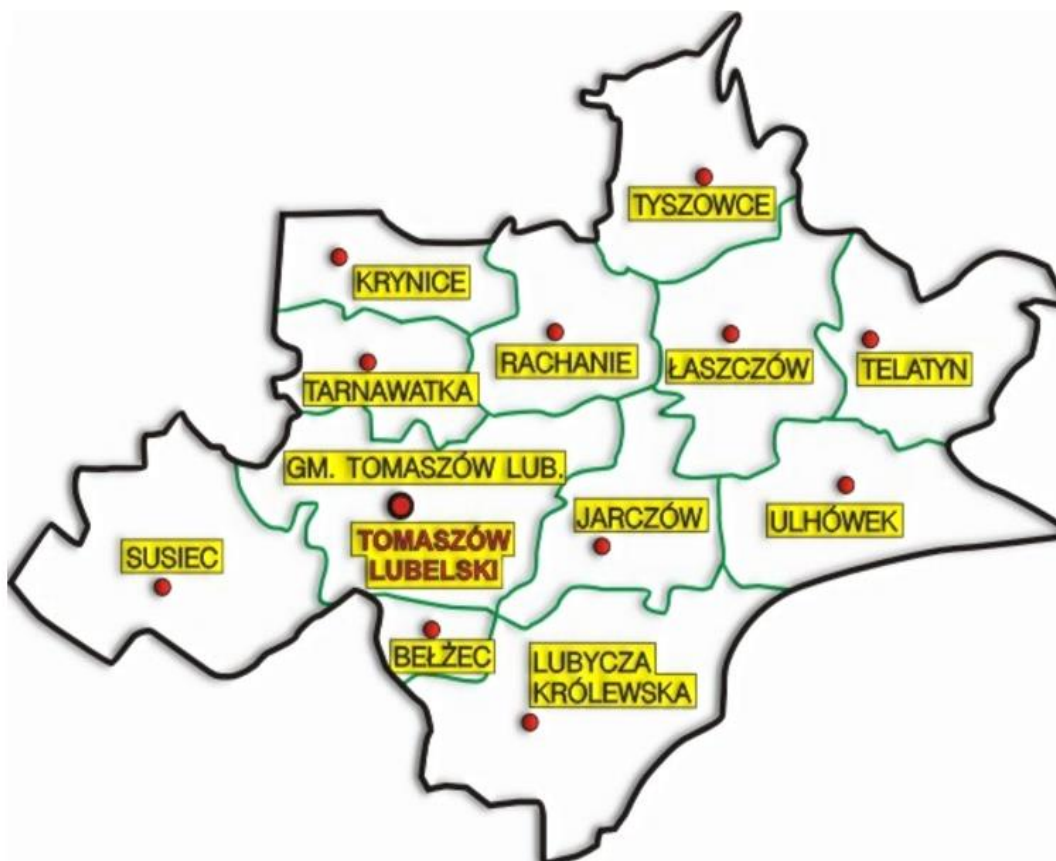
Źródło: <http://archiwalne.lubelskie.pl/img/userfiles/files/PDF/mapa2017.pdf>

Ważną cechą położenia Gminy Lubycza Królewska jest jej bezpośrednie sąsiedztwo z Ukrainą i usytuowanie na jej terenie przejścia granicznego w Hrebenne-Rawa Ruska.

Przez obszar gminy przebiega droga krajowa nr 17, stanowiąca jego główną arterię komunikacyjną i podstawowy szlak drogowy. Droga krajowa nr 17 jest trasą o znaczeniu międzynarodowym, łączącą Warszawę z Lwowem. Zapewnia także bezpośrednie połączenie powiatu z Lublinem i Zamościem.

Gmina Lubycza Królewska jest jedną z 13 gmin wchodzących w skład powiatu tomaszowskiego. Sąsiaduje z gminami Bełżec, Jarczów, Ulhówek, Narol.

Mapa 2. Schematyczna mapa powiatu tomaszowskiego.

Źródło: <http://www.powiat-tomaszowski.com.pl/gminy-powiatu-tomaszowskiego/>

Gmina Lubycza Królewska posiada powierzchnię 208,07 km², co stanowi ok. 14% powierzchni powiatu tomaszowskiego.

Tabela 1. Porównanie powierzchni gmin powiatu tomaszowskiego.

Gmina	Powierzchnia	Udział w powierzchni powiatu
Bełżec	3 353	2,3%
Jarczów	10 664	7,2%
Krynice	7 356	4,9%
Lubycza Królewska	20 807	14,0%
Łaszczów	12 829	8,6%
Rachanie	9 430	6,3%
Susiec	19 075	12,8%
Tarnawatka	8 285	5,6%
Telatyn	11 180	7,5%
Tomaszów Lubelski	17 089	11,5%
Tomaszów Lubelski (miasto)	1 329	0,9%
Tyszowce	12 831	8,6%
Ulhówek	14 663	9,8%
POWIAT	148 891	100,0%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W skład wiejskiej gminy Lubycza Królewska wchodzi 24 sołectwa:

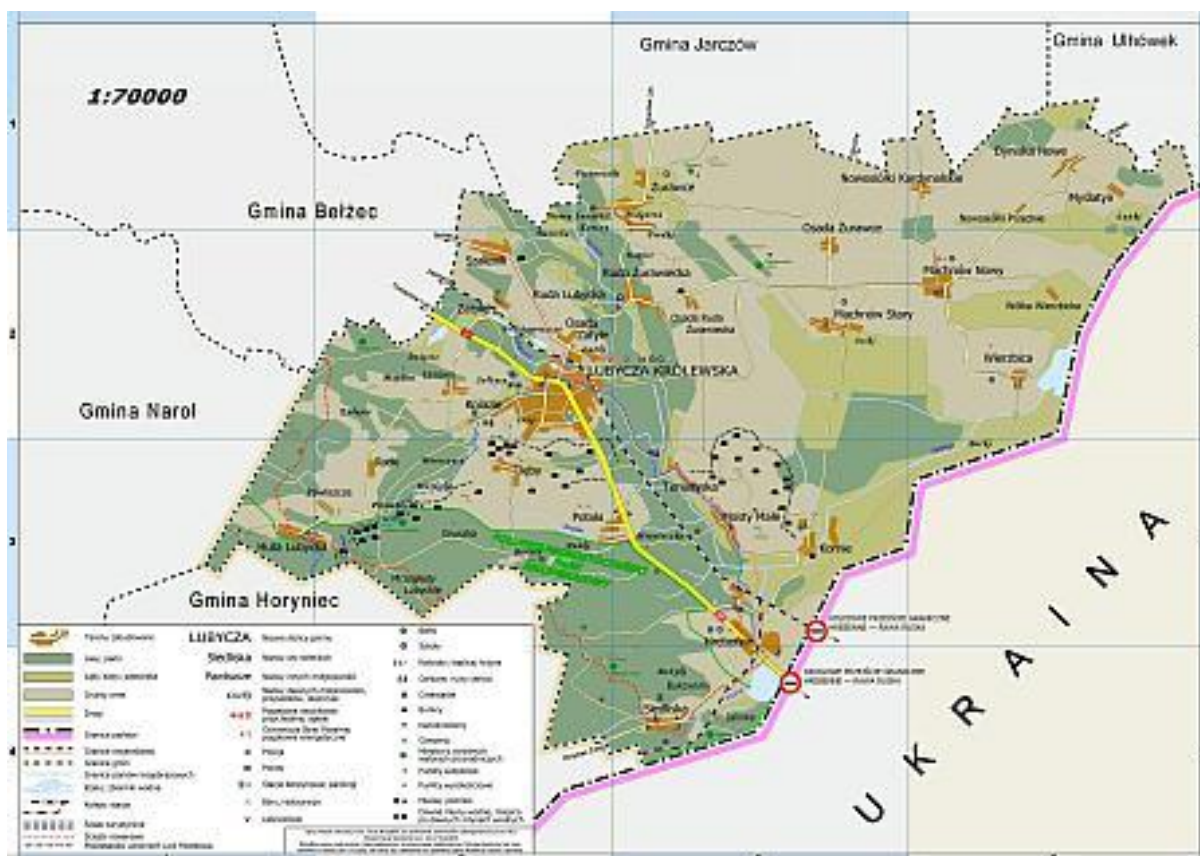
Dęby, Dyniska Nowe, Hrebenne, Huta Lubycka, Kniazie, Kornie, Machnów Nowy, Machnów Stary, Mosty Małe, Myślatyn, Nowosiółki Kardynalskie, Potoki, Ruda Żurawiecka, Siedliska, Szalenik, Teniatyska, Wierzbica, Zatyle-Osada, Zatyle, Żurawce-Osada, Żurawce, Ruda Żurawiecka Osada oraz Lubycza Królewska.

2. Przestrzeń i środowisko

2.1. Cechy przestrzeni gminnej

Gmina Lubycza Królewska jest gminą wiejsko-miejską. Zajmuje powierzchnię 20807ha.

Mapa 3. Mapa Gminy Lubycza Królewska.

Źródło: <http://www.lubycza.pl/>

Ze względu na specyficzne położenie, przestrzeń gminna wykazuje duże zróżnicowanie zarówno pod względem wyglądu, jak i pełnionych funkcji. Miejscowości sąsiadujące bezpośrednio z miastem Lubycza Królewska charakteryzuje łatwe połączenie z miastem powiatowym Tomaszowem Lubelskim. Teren całej gminy posiada w przeważającym stopniu charakter rolniczy oraz cechuje się zróżnicowaną gęstością i charakterem zabudowy.

Wszystkie miejscowości gminy Lubycza Królewska cechują się typową, wiejską zabudową. Są to wsie położone wzdłuż jednego lub kilku ciągów komunikacyjnych, o nieregularnym kształcie, z nierównomiernym układem pól i dużym rozbiem własności na liczne działki. Brakuje w nich funkcjonalnych centrów i wyodrębnionych lub

odpowiednio zagospodarowanych przestrzeni publicznych, rolę tę pełnią przestrzenie usytuowane wzdłuż dróg przebiegających przez miejscowości. Powoduje to duże uciążliwości w korzystaniu z dostępnej przestrzeni w poszczególnych sołectwach gminy, brak wyodrębnionych miejsc koncentracji życia gospodarczego, społecznego i kulturalnego, niedostateczne wykorzystanie przestrzeni publicznej i jej niską funkcjonalność.

Średnia gęstość zaludnienia województwa lubelskiego to 85 osób/km². Zarówno Gmina Lubycza Królewska, jak i obszar całego powiatu cechują się gęstością niższą, niż średnia wojewódzka. W gminie Lubycza Królewska gęstość zaludnienia wynosi 31 osób/km².

2.2. Obiekty zabytkowe

Dziedzictwem kulturowym gminy Lubycza Królewska są przede wszystkim zabytki kościoła greko-katolickiego (unickiego) tj. cerkwie, dzwonnice, cmentarze.

Najcenniejszymi zabytkami są:

- Cerkiew z XVII wieku, p.w św. Mikołaja w Hrebennem,
- Cerkwie z początku XX wieku, które znajdują się: w Korniach, Siedliskach, Machnowie Starym i Żurawcach,
- Dzwonnice w Hrebennem, Siedliskach, Korniach, Mostach Małych i Lubyczy Królewskiej,
- Cmentarze w Kniaziach, Korniach, Wierzbicy, Żurawcach, Hrebennem, Teniatskach,
- Kościoły Rzymskokatolickie w Lubyczy Królewskiej i Siedliskach,
- Liczne Krzyże z kamienia brusińskiego rozsiane na terenie całej gminy (największe skupiska krzyży można znaleźć w Hucie Lubyckiej).
- Wiekowy dąb w Siedliskach.

Zabytkami tzw. nowych dziejów są:

- Bunkry lini Mołotowa
- Nad granicą z Wierzbicą można odwiedzić dwór majątku Lutyńskich,
- Muzeum "Skamieniały Las" w Siedliskach,
- Kapliczka Świętego Józefa w Siedliskach,

2.3. Użytkowanie terenu

Zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych GUS, większą część gminy Lubycza Królewska zajmują użytki rolne (65%), tereny leśne (27,6%).

Tabela 2. Użytkowanie terenu Gminy Lubycza Królewska.

LEŚNICTWO W 2014 R.	
Powierzchnia lasów ogółem w ha	5748,28
w tym lasy publiczne	5347,28
w tym własność gminy	0,80
Lesistość w %	27,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Gmina Lubycza Królewska jest gminą, w której przeważająca część obszaru wykorzystywana jest pod działalność rolniczą. Użytki rolne stanowią 13645 ha powierzchni gminy. Według stanu podawanego przez GUS na koniec 2014 roku lasy zajmowały powierzchnię 5748,28 ha, co stanowiło 27,6% powierzchni gminy.

2.4.Zasoby naturalne i stan środowiska

Klimat terenu gminy Lubycza Królewska jest umiarkowany, kontynentalny - typowy dla rubieży wschodniej Polski. Charakteryzuje się najwyższą w Polsce liczbą dni słonecznych (ok. 75) oraz stosunkowo długą zimą (ok. 97 dni) i długim latem (ok. 98 dni).

Z powodu większej wysokości bezwzględnej gmina ma klimat chłodniejszy niż otaczające ją tereny. Średnia temperatura roczna wynosi ok. 6,7 ° C. Najchłodniejszym miesiącem jest styczeń (średnia temperatura ok. - 6,2 ° C), zaś najcieplejszym jest lipiec (ok. 17,6° C). Średnie zachmurzenie wynoszące ok. 62% należy do najmniejszych w kraju, przy czym porą roku o najniższym zachmurzeniu jest lato (ok. 52%). Suma rocznych opadów wynosi ok. 700 mm, przy średniej krajowej - 650 mm.

Większa obfitość opadów w porównaniu do regionów przyległych oraz korzystna budowa geologiczna stanowi ogromną rezerwę wód podziemnych i obszar źródliskowy wielu rzek. Występują tu liczne źródła wywierzyskowe w Siedliskach - wysoko zmineralizowane, Kniazie, Huta Lubycza, Lubycza Królewska. Wydajność tych źródeł dochodzi do 100 l/min. Przez teren Gminy przepływają rzeki należące do zlewni Bugu: Sołokija, Prutnik i Łukawica.

Płytkie zaleganie bardzo czystych wód podziemnych sprzyja powstawaniu zbiorników wodnych i stawów w Hrebennem, Korniach, Wierzbicy, Zatyłu i Lubyczy Królewskiej, stwarzając bardzo dobre warunki do wypoczynku i wędkowania.

Na terenie Gminy w części wschodniej występują gleby brunatne, rędziny i czarnoziemy, zaś w zachodniej części przeważają gleby brunatne wylugowane.

Ze względu na położenie Gminy w krainie Roztocza Wschodniego szata roślinna należy do najbogatszych i najciekawszych w kraju. Przebiega tu granica zwartego występowania buka, jodły i świerka, obejmuje południowo-zachodni zasięg występowania brzozy niskiej i wierzby lapońskiej - roślin spotykanych w północnej Europie. Rosną tutaj również rośliny górskie m.in. czosnek niedźwiedzi (czeremusza) przełęcznik górski, widłak - sałatnica leśna i lulecznica kraińska. Przedstawicielami roślin stepowych są: miłek wiosenny, wiśnia karłowata, turzycza niska i len złocisty.

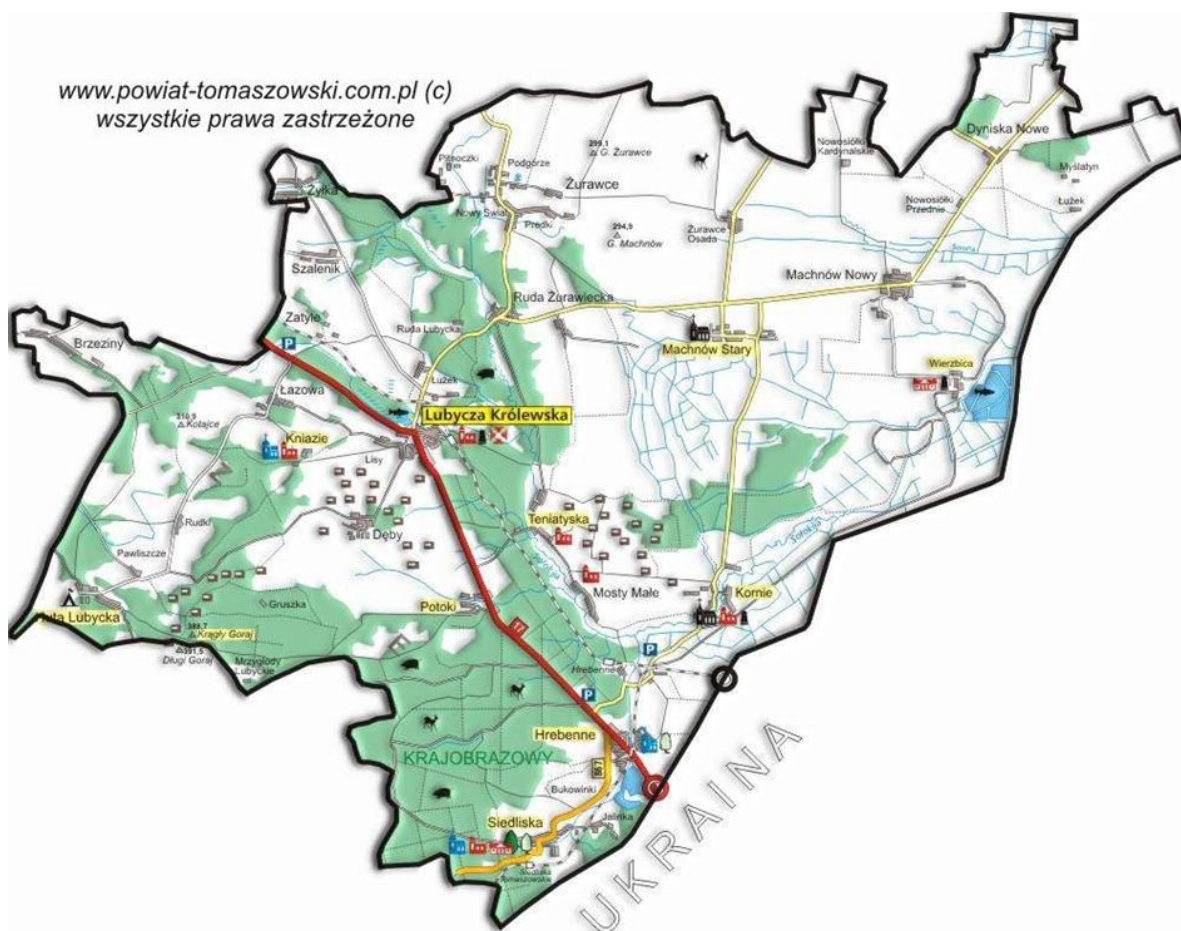
Najcenniejszymi zespołami roślinności leśnej w południowo-zachodniej części Gminy są buczyny karpackie w formie podgórskiej (Lasy Monastyrskie). W dawnym parku Sapiechów (Siedliska) rosną wiekowe dęby i wejmutki. W lasach zachowało się wiele rzadkich roślin: bagno zwyczajne, bodziszek żałobny, kruszczyk szerokolistny, paprotnik kolczysty, podkolan biały, przełęcznik górski, rosiczka okrągłolistna. Świat zwierzęcy reprezentuje wiele gatunków rzadkich podlegających ścisłej ochronie (5 gatunków wpisano do "Polskiej Czerwonej Księgi"): tchórze, gronostaje, wydry, kuny i wilki. Z dużych ssaków można spotkać łosia, jelenia, sarnę i dzika. W ostatnich latach przywędrowały w lasy roztoczańskie rysie (w okolicach Huty Lubyckiej) i bobry zamieszkujące nad Sołokiją (w okolicach Kornia).

Przedstawicielami fauny są rzadkie ptaki: orzeł bielik, błotniak stawowy, bocian czarny, dzięcioł białoszy i czarny, gąsiorek, puszczyk uralski, orliki grubodziobe, kanie czarne, dudek. Osobliwością przyrodniczą są skamieniałe drzewa występujące w rezerwacie "Jalinka". Duże okazy dawnych sekwoi można zobaczyć w Muzeum w Siedliskach.

W 1991 roku został utworzony Południworoztoczański Park Krajobrazowy obejmujący 4139 ha obszaru Gminy Lubycza Królewska, pozostały obszar znajduje się na terenie woj. Podkarpackiego (gm. Horyniec Zdrój i Narol).

Na terenie gminy utworzono rezerваты przyrody: „Jedlina”, „Jalinka”, „Machnowska Góra” i „Korhynie”. W najbliższej przyszłości planowane jest utworzenie rezerwatów: "Jałowce Lubyckie" koło Huty Lubyckiej i Geoparku w Siedliskach.

Mapa 4. Urozmaicenie krajobrazowo – przyrodnicze Gminy Lubycza Królewska.

Źródło: www.powiat-tomaszowski.com.pl

Obszary Natura 2000

Bardzo dużą część gminy Lubycza Królewska stanowią obszary Natura 2000 wymienione poniżej. Powierzchnia wskazana w tabeli 4 dotyczy całej powierzchni poszczególnych obszarów, często wykraczających poza teren gminy, powiatu czy województwa.

Tabela 3. Lista obszarów Natura 2000 położonych na obszarze gminy Lubycza Królewska wraz z powierzchnią.

LP ▲▼	KOD ▲▼	NAZWA ▲▼	POWIERZCHNIA [HA] ▲▼
1	PLB060021	<u>Dolina Sołokiji</u>	13667,8
2	PLB060012	<u>Roztocze</u>	103503,3
3	PLH060093	<u>Uroczyska Roztocza Wschodniego</u>	5810,0
4	PLH060029	<u>Żurawce</u>	30,4

Źródło: <http://obszary.natura2000.org.pl>

Dolina Sołokiji (Dyrektywa Ptasia)

Obszar położony jest na pograniczu Roztocza Środkowego oraz Kotliny Pobuża należącej już do Wyżyny Wołyńsko-Podolskiej. Obejmuje on dolinę rzeki Sołokiji (dopływ Bugu) o naturalnym korycie, z meandrami i starorzeczami wraz z 5 kompleksami stawów rybnych i kilkoma stawami śródlęsnymi. Stojące i płynące wody śródlądowe zajmują łącznie 2% terenu. Lasy zajmują 28% powierzchni ostoi, w tym lasy iglaste – 15%, lasy liściaste – 2%, a lasy mieszane 11%. Przeważają drzewostany sosnowe z domieszką drzew liściastych (głównie dębu i olchy), a wzdłuż koryta rzeki występują płaty olsów oraz podmokłych borów sosnowych. Omawiany obszar jest intensywnie użytkowany rolniczo (52% terenu), choć na odcinku przygranicznym w dolinie Sołokiji znajdują się nieużytkowane łąki i ugory. Siedliska łąkowe i zaroślowe zajmują 18% obszaru. W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 19 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. 7 występujących tu gatunków ptaków jest zagrożonych - wymieniono je w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Jest to ważna ostoja dla ptaków drapieżnych - występuje tu 6 ich gatunków, z których najliczniejszy jest orlik krzykliwy. W znaczącej liczbie występuje tu też dzięcioł białoszy.

Roztocze (Dyrektywa Ptasia)

Obszar ostoi obejmuje pas wzniesień ciągnących się z północnego zachodu na południowy wschód. Część obszaru to fragment długiego wału Roztocza, łączącego Wyżynę Lubelską z Wyżyną Podolską (powierzchnia terenu na wysokości 100-150m, z kulminacjami Wapielni i Wielkiego Działu - do 400m n.p.m.. Północna część znajduje się w obniżeniu (Padół Zamojski). Największa rzeka to Wieprz, dopływ Wisły. Ostoja jest ważna z botanicznego punktu widzenia - przebiega tu wschodnia granica zasięgu buka, jodły, modrzewia i świerka, a także granica lasów mieszanych i roślinności leśno-stepowej Europy Wschodniej i dąbrów świetlistych Zachodniej Europy. Lasy pokrywają 60% obszaru ostoi, tworząc mozaikę z terenami rolnymi (łąki i pastwiska 4%, inne tereny rolne 32%) i terenami zabudowanymi. Większa część lasów ma charakter zbliżony do naturalnego. Dominują bory sosnowe, duży udział mają też mieszane bory jodłowe i buczyna karpacka. Występują liczne stawy rybne, te z nich które nie są zagospodarowane utworzyły zabagnienia i liczne oczka wodne.

Na obszarze występuje co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, z czego 7 było kluczowych dla wyznaczenia ostoi ptasiej: trzmiełojad, orlik krzykliwy, puszczyk uralski, dzięcioły: zielonoszyi, białoszyi i biało-grzbiety, muchołówka białoszyja. Z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej warte wymienienia są bąk, bączek i

rybitwy, odbywające tu łęgi. Spoza załącznika warto wspomnieć śmieszkę (odbywa łęgi na obszarze ostoi) oraz krzyżówkę (ostoja jest dla niej miejscem odpoczynku i żerowania w okresie migracji).

Uroczyska Roztocza Wschodniego (Dyrektywa Siedliskowa)

Obszar leży w granicach Roztocza Wschodniego ze wzniesieniami Długiego i Krągłego Goraju na wysokości 252-391 m n.p.m. Rzeźba terenu charakteryzuje się dużymi deniwelacjami osiągając nawet 140 m. Ostoja obejmuje równie zróżnicowaną mozaikę siedlisk leśnych (od lasów bukowych na siedliskach żyznych po wydmy porośnięte lasami sosnowymi z bardzo rzadkimi na Lubelszczyźnie borami chrobotkowymi i zasadowym torfowiskiem koło Hrebenego) ze śródleśnymi polanami, głębokimi wąwozami i naturalnymi dolinami potoków, stawami, wilgotnymi łąkami i gruntami ornymi. Dużą atrakcją jest występowanie skrzemieniałych drzew objętych ochroną w rezerwacie Jalinka.

Obszar ma istotne znaczenie dla ochrony żyznych drzewostanów bukowych na granicy zasięgu i stałego bytowania jednej watahy wilka oraz 1 terytorium rysia. W ostoi żyją również nietoperze oraz jelonek rogacz związany z obumierającymi starymi drzewami, zwłaszcza dębami, które rosną koło rezerwatu Jalinka. W stawach rybnych występują traszka grzebieniasta, kumak nizinny, wydra i bóbr.

Na terenie obszaru występuje 7 typów siedlisk z Zał. I oraz 10 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej.

Żurawce (Dyrektywa Siedliskowa)

Obszar składa się z dwóch enklaw, leży na wysokości średnio 280 m n.p.m. i obejmuje południowo zachodnie fragmenty zboczy doliny Sołokiji zbudowane z margli górno-kredowych rozciętych wąwozami o głębokości 10-20 m. Ostoję otaczają pola uprawne, a zbocza porasta murawa kserotermiczna. Jest to jeden z najcenniejszych na Lubelszczyźnie płątów kserotermicznych z bogatą florą storczykowatych, m. in. liczną populacją obuwika pospolitego oraz storczyka purpurowego (ponad 200 os.). Stwierdzono tu także, pierwsze w Polsce, stanowisko smużki stepowej (gatunek gryzonia, na granicy zasięgu). Smużka stepowa odżywia się głównie bezkręgowcami, mieszka w norach, a na okres zimy zapada w sen.

Na terenie obszaru występują dwa typy siedlisk z Załącznika I, jeden gatunek rośliny i 2 gatunki zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej oraz 3 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony na specjalnym obszarze ochrony siedlisk Żurawce (PLH060029):

- 1) 5130 formacje z jałowcem pospolitym (*juniperuscommunis*) na wrzosowiskach lub na wapiennych murawach,
- 2) 6210 murawy kserotermiczne (*festuco-brometea* i ciepłolubne murawy z *asplenionseptentrionalis*- *festucionpallentis*).

Wielu z potencjalnych inwestorów postrzega zwiększenie obszarów Natura 2000 jako przeszkodę nie do pokonania pod względem realizacji planów inwestycyjnych. W chwili obecnej w Polsce tereny Natura 2000 obejmują ok. 21% powierzchni lądowej kraju. Z obliczeń własnych pracowników Urzędu Miasta w Lubyczy Królewskiej wynika, że obszary ochrony środowiska (tj. obszary prawnie chronione i obszary Natura 2000) zajmują powyżej 80% powierzchni gminy.

Zadaniem programu Natura 2000 jest przede wszystkim chronić tereny najcenniejsze przyrodniczo, które monitoruje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Lokalna społeczność zamieszkała na terenach objętych programem Natura 2000 może wykorzystać i stworzyć dodatkowe źródło dochodu o charakterze agroturystycznym, a zwłaszcza ekoturystycznym. Bazowanie na lokalnym potencjale, łączenie działalności turystycznej z rolnictwem ekologicznym oraz ochroną środowiska przynosi wymierne korzyści.

Dużym problemem występującym na terenie gminy jest występowanie barszczu Sosnowskiego. Jest to agresywna roślina inwazyjna, niezwykle trudna do zwalczania. Powoduje degradację środowiska przyrodniczego i ogranicza dostępność terenu. Sok wydzielany przez świeże rośliny wywołuje zmiany skórne. Barszcz Sosnowskiego jest objęty prawnym zakazem uprawy, rozmnażania i sprzedaży na terenie Polski. Gmina Lubycza Królewska podejmuje działania zmierzające do ograniczenia zjawiska rozprzestrzeniania się tej niebezpiecznej rośliny. Obszar objęty zwalczaniem w 2017 roku obejmował Machnów Stary 4,65 ha. Barszcz występuje również w miejscowości Kornie, przy drogach powiatowych od miejscowości Ruda Żurawiecka do Machnowa Nowego, pojedyncze ogniska tej rośliny spotykane są okresowo na terenie całej gminy. Całkowity obszar występowania to ok. 6 ha.

2.5. Zidentyfikowane problemy sfery przestrzennej

Do głównych problemów sfery przestrzennej gminy Lubycza Królewska należą:

- niewystarczająco funkcjonalna i wyodrębniona lub odpowiednio zagospodarowana przestrzeń publiczna w wielu miejscowościach gminy;

- niska spójność przestrzenna gminy;
- duże zróżnicowanie przestrzenne i funkcjonalne poszczególnych części gminy;
- zagrożenia dla środowiska naturalnego wynikające z zanieczyszczeń zewnętrznych, dużego natężenia ruchu na przebiegających przez gminę drogach, niedostatków systemu gospodarki ściekami i odpadami;
- duży zasięg obszarów natura 2000;
- szeroki zasięg występowania Barszczu Sosnowskiego.

3. Sfera społeczna

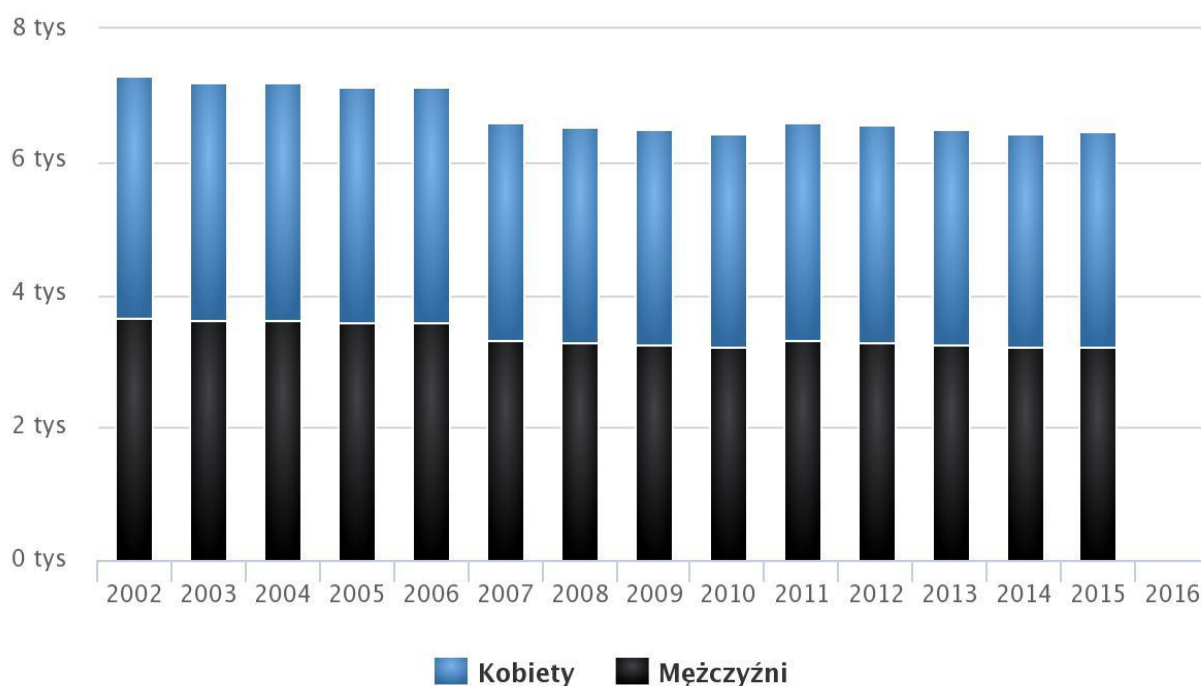
3.1. Struktura demograficzna

Zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych GUS, w 2014 roku w gminie Lubycza Królewska mieszkało 6418 osób. W ciągu ostatnich 7 lat liczba mieszkańców gminy wykazywała tendencję spadkową. W latach 2007-2014 liczba ludności spadła o 538 osób.

Wykres 1.

Populacja – Gmina Lubycza Królewska w latach 2002 – 2016

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

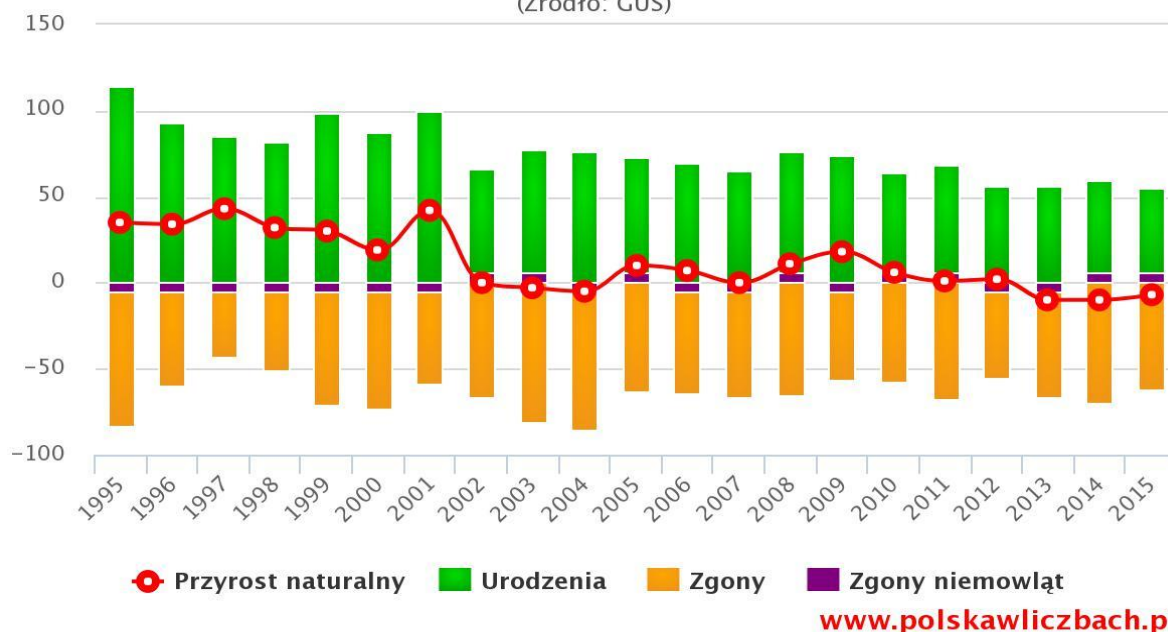
http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lubycza_Krolewska

Czynnikiem mającym wpływ na kształtowanie się liczby mieszkańców gminy jest przyrost naturalny. Na terenie gminy Lubycza Królewska w badanym okresie wskaźnik przyrostu naturalnego przyjmował zarówno wartości ujemne, jak i dodatnie.

Wykres 2.

Przyrost naturalny w latach 1995–2015 w gminie Lubycza Królewska

(Źródło: GUS)

http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lubycza_Krolewska

Mieszkańcy gminy Lubycza Królewska stanowią 7,03% ludności powiatu tomaszowskiego. Pod względem liczby ludności Gmina Lubycza Królewska jest czwartą co do wielkości gminą powiatu.

Tabela 4. Liczba ludności poszczególnych gmin powiatu tomaszowskiego w 2016 roku.

Gmina	Liczba ludności	w %
Bełżec	3 415	3,96%
Jarczów	3 594	4,16%
Krynice	3 365	3,90%
Lubycza Królewska	6 418	7,43%
Łaszczów	6 348	7,35%
Rachanie	5 349	6,20%
Susiec	7 702	8,92%
Tarnawatka	4 022	4,66%
Telatyn	4 197	4,86%
Tomaszów Lubelski	11 314	13,10%
Tomaszów Lubelski (miasto)	19 824	22,96%
Tyszowce	5 859	6,79%
Ulhówek	4 929	5,71%
POWIAT	86 336	100,00%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

3.1 Mieszkalnictwo

Zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych GUS, w 2015 roku na terenie gminy Lubycza Królewska znajdowało się 2 045 mieszkań o przeciętnej powierzchni użytkowej 75,4 m². W 2014 r. w gminie znajdowało się 2 040 mieszkań.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe gminy Lubycza Królewska w 2015 roku.

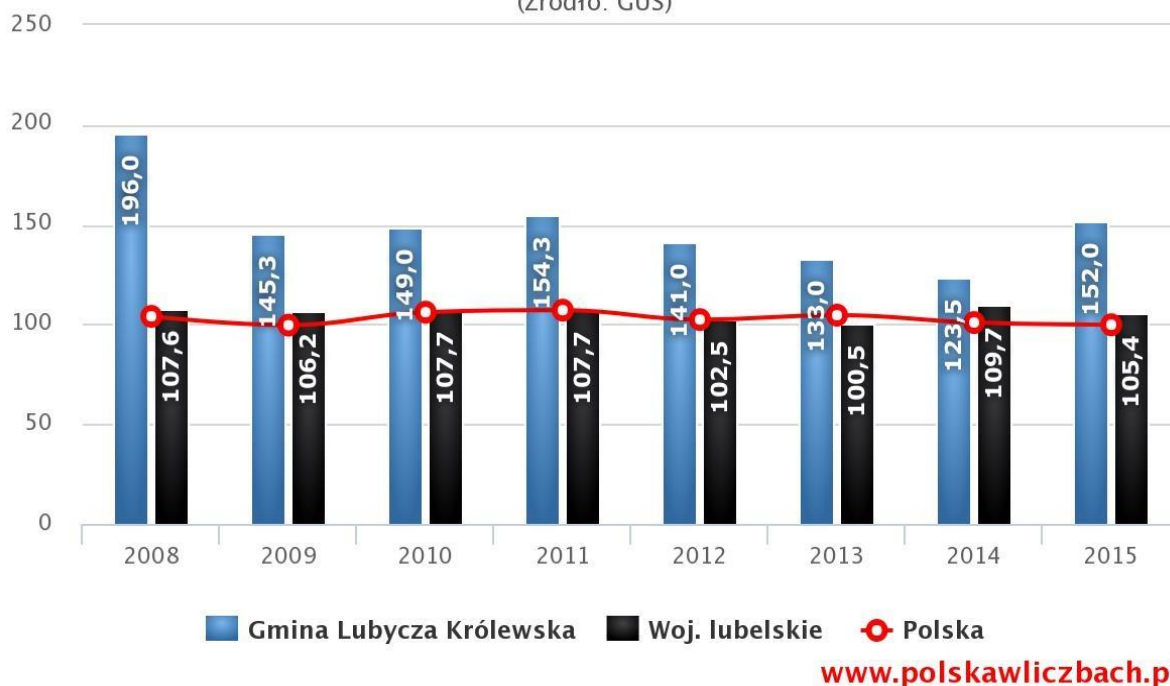
Zasoby mieszkaniowe		
Ogółem		
Mieszkania	mieszk.	2045
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	75,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres 3.

Powierzchnia (m²) nieruchomości oddanych do użytku w latach 2008 -2015

(Źródło: GUS)

Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lubycza_Krolewska

3.2. Szkolnictwo

Na terenie gminy Lubycza Królewska funkcjonują 2 szkoły podstawowe.

Szkoła Podstawowa w Lubyczy Królewskiej, w skład której wchodzi:

- budynek szkolny,
- hala gimnastyczna,
- kuchnia i stołówka szkolna z pełnym wyposażeniem do przygotowywania i wydawania posiłków,
- boisko wielofunkcyjne,
- boisko do siatkówki,
- tereny zielone.

Powyższe budynki są ze sobą połączone łącznikami i stanowią jedną całość.

Szkoła Podstawowa w Machnowie Nowym, w skład której wchodzi:

- budynek szkolny,
- sala gimnastyczna,

Zespół Szkół w Lubyczy Królewskiej posiada:

- 7 sal lekcyjnych wyposażonych w sprzęt multimedialny, 2 tablice interaktywne, laptopy,
- 23 pracownie szkolne wyposażone w nowoczesny sprzęt audiowizualny i pomoce dydaktyczne, laptopy, 1 tablica interaktywna,
- kuchnie z zapleczem i wyposażeniem,
- biblioteka szkolna z czytelnią i centrum multimedialnym
- 5 świetlic wyposażone w komputery, telewizory, sprzęt multimedialny,
- pomieszczenia socjalne administracji i obsługi,
- kancelaria szkolna
- gabinet pedagoga szkolnego,
- gabinet logopedy,
- muzeum regionalne,
- gabinet pielęgniarki,
- 3 pokoje nauczycielskie,
- pomieszczenie z radiowęzłem szkolnym,
- hala gimnastyczna z zapleczem socjalnym (prysznic, szatnia),
- sala do aerobiku,
- magazyn sprzętu,
- archiwum

- szatnie

Szkoła Podstawowa w Machnowie Nowym:

- 7 sal lekcyjnych,
- biblioteka szkolna,
- pomieszczenia socjalne obsługi,
- punkt pierwszej pomocy,
- pokój nauczycielski,
- sala gimnastyczna,
- archiwum

- szatnie

W Gminie Lubycza Królewska kadre nauczycielską stanowi 62 nauczycieli

przedmiotów ogólnokształcących, w tym:

- 39 nauczycieli dyplomowanych,
- 14 mianowanych,
- 5 kontraktowych,
- 4 stażystów,

Kadre pedagogiczną cechuje wysoki poziom kompetencji zawodowych. Nauczyciele systematycznie doskonalą swoją wiedzę i umiejętności poprzez aktywne uczestnictwo w wewnętrznych oraz zewnętrznych formach doskonalenia zawodowego (studia podyplomowe, kursy doskonalące, szkolenia, konferencje, spotkania metodyczne, warsztaty).

Tabela 6. Placówki oświatowe na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Miejscowość	Placówka
Machnów Nowy	Szkoła Podstawowa Machnów Nowy
Lubycza Królewska	Szkoła Podstawowa w Lubyczy Królewskiej

Zmiana w tym zakresie została wprowadzona z dniem 1 września 2017 roku i wynika ona z przyjętej ustawy likwidującej Szkoły gimnazjalne.

Zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego w Lublinie, w roku szkolnym 2015/2016 do szkół podstawowych położonych na terenie gminy Lubycza Królewska uczęszczało 339 uczniów, natomiast do gminnego gimnazjum – 204 uczniów.

1 624 mieszkańców gminy Lubycza Królewska jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 809 kobiet oraz 815 mężczyzn). Według Narodowego Spisu

Powszechnego z 2011 roku 12,0% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,7% wykształcenie policealne, 10,0% średnie ogólnokształcące, a 18,3% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 20,8% mieszkańców gminy Lubycza Królewska, gimnazjalnym 6,3%, natomiast 27,8% podstawowym ukończonym. 2,1% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

Wykres 4.

Poziom wykształcenia – Gmina Lubycza Królewska

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lubycza_Krolewska

W porównaniu do całego województwa lubelskiego mieszkańcy gminy Lubycza Królewska mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Lubycza Królewska największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (29,3%) oraz średnie zawodowe (16,2%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (27,3%) oraz podstawowe ukończone (26,2%).

16,6% mieszkańców gminy Lubycza Królewska w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (16,8% wśród dziewczynek i 16,3% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 617 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 1,40 dzieci w wieku przedszkolnym.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształcą się 24,0% ludności (23,9% wśród dziewczynek i 24,2% wśród chłopców). Na 1 oddział w

szkołach podstawowych przypada 19 uczniów. Współczynnik solaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 77,75.

Wśród mieszkańców w wieku potencjalnej nauki 12,3% zalicza się do przedziału 13-15 lat - kształcenie na poziomie gimnazjalnym (13,6% wśród dziewczynek i 10,9% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach gimnazjalnych przypada 20 uczniów. Współczynnik solaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach gimnazjalnych do osób w wieku 13-15 lat) wynosi 89,45.

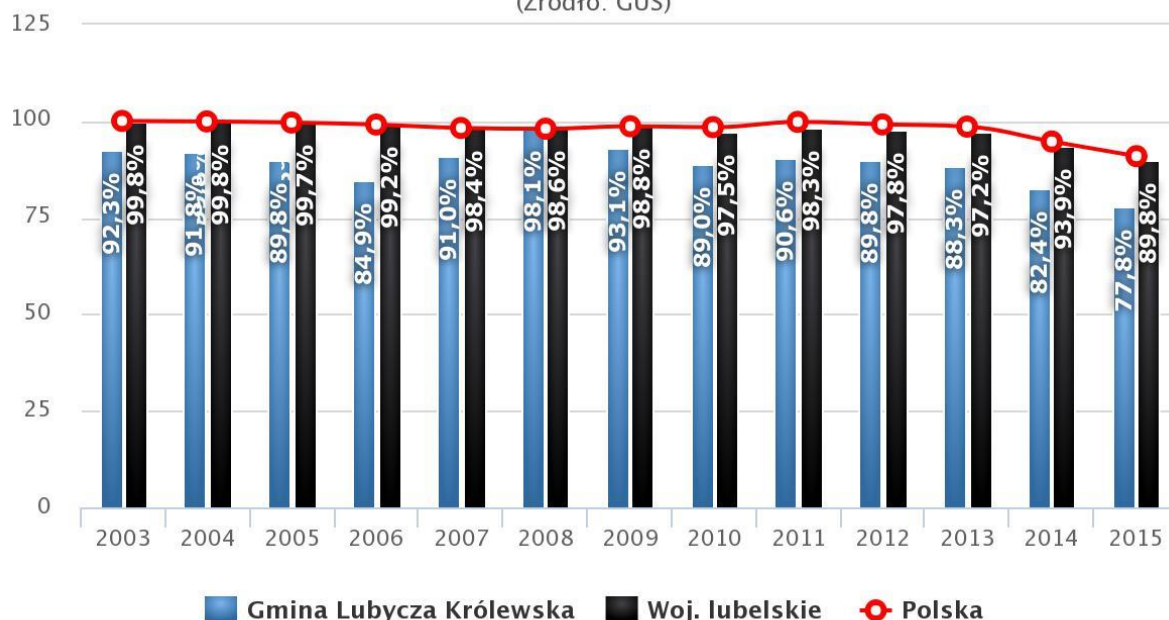
W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształcą się 17,7% mieszkańców (17,8% wśród dziewcząt i 17,7% wśród chłopców).

W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 29,4% mieszkańców gminy Lubycza Królewska w wieku potencjalnej nauki (27,9% kobiet i 30,9% mężczyzn).

Wykres 5.

Szkolnictwo podstawowe (Gmina Lubycza Królewska) – Współczynnik skolaryzacji brutto w latach 2003 – 2015

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lubycza_Krolewska

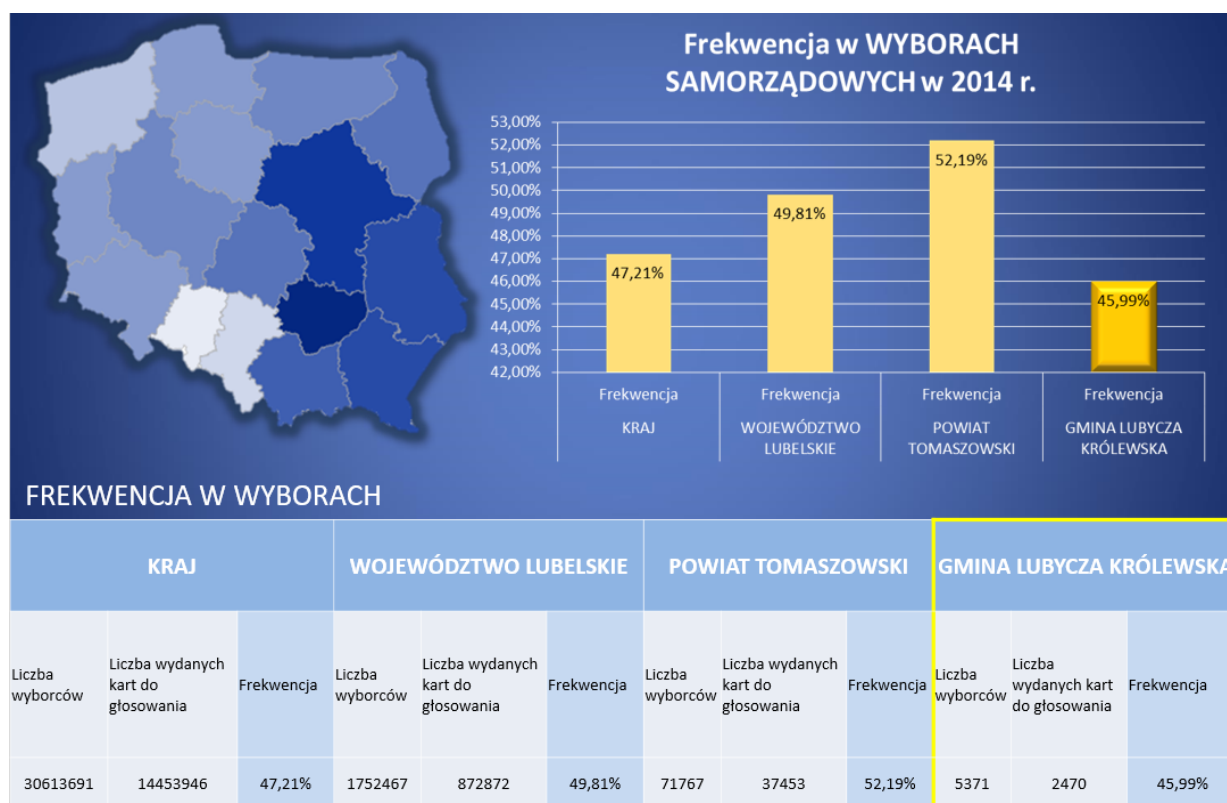
3.3. Aktywność społeczna

Aktywność społeczna to różne formy działalności:

- działalność kulturalna prowadzona przez Gminną Bibliotekę Publiczną poprzez stałe formy, w zespołach i kołach zainteresowań,
- działalność funkcjonujących na terenie gminy oddziałów Ochotniczej Straży Pożarnej, Kół Gospodyń Wiejskich, stowarzyszeń, zespołów (m.in. orkiestra strażacka, Rapsodia, Pogranicze, Vivo, Lubyckie Jutrzenki),
- działalność turystyczna prowadzona przez Centrum Promocji i Turystyki oraz współpracę z Kołem Terenowym PTTK, które jest organizatorem licznych imprez turystycznych i rajdów po Roztoczu Wschodnim.

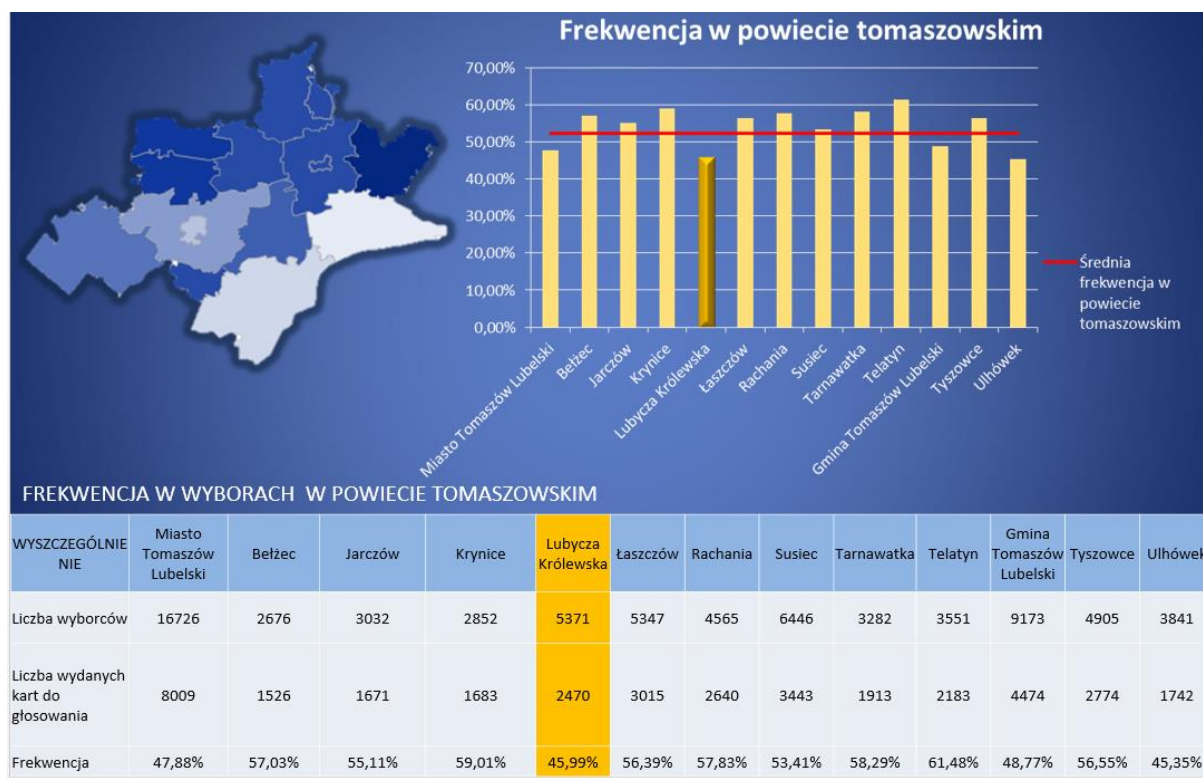
Ważnym aspektem aktywności społecznej są również wskaźniki dotyczące frekwencji wyborczej, podczas wyborów przeprowadzanych na terenie gminy.

Wykres 6. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku.

Opracowanie: Piotr Krzych/UM Lubycza Królewska

Wykres 7. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku, na terenie powiatu tomaszowskiego.

Opracowanie: Piotr Krzych/UM Lubycza Królewska

3.4. Sport i rekreacja

Na terenie gminy Lubycza Królewska funkcjonuje klub sportowy GLKS „Granica” Lubycza Królewska. Dysponuje własną bazą sportową i zapleczem, jest organizatorem imprez sportowych, bierze udział w lokalnych rozgrywkach piłkarskich.

W dniu 22 czerwca 2016 r. w Machnowie Nowym odbyło się uroczyste otwarcie kompleksu sportowego „Moje boisko – Orlik 2012”, wybudowanego ze środków Gminy Lubycza Królewska i przy wsparciu Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz Lubelskiego Urzędu Marszałkowskiego, kolejną inwestycją sportową był kompleks sportowy w Lubyczy Królewskiej. W dniu 3.10.2014 r, odbyło się uroczyste otwarcie Centrum Sportu i Rekreacji w Lubyczy Królewskiej wybudowanego ze środków Ministra Sportu i Turystyki - Funduszu Rozwoju i Kultury Fizycznej oraz budżetu Gminy.

Oprócz boiska piłkarskiego pokrytego sztuczną murawą, powstało także boisko piłkarskie trawiaste, boisko wielofunkcyjne, skatepark, trybuny, bieżnia lekkoatletyczna 4 torowa, skocznia w dal, rzutnia do pchnięcia kulą, boisko do piłki siatkowej oraz tor rolkowy. Nowo powstały teren jest ogólnodostępny dla wszystkich mieszkańców, a szczególnie dla dzieci i młodzieży. Cały obiekt jest monitorowany.

3.5. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Na terenie gminy Lubycza Królewska funkcjonują dwa Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej. Pierwszym z nich jest Przychodnia s.c. Andrzej Szuberski, Barbara Szuberska. Mieszkańcy gminy mają dostęp m.in. do pomocy:

- Gabinetu lekarza rodzinnego
ul. Żwirki i Wigury 1, 22-680 Lubycza Królewska
- Gabinetu medycyny szkolnej
ul. Szkolna 2, 22-680 Lubycza Królewska
- Gabinetu medycyny szkolnej
ul. Jana III Sobieskiego 5, 22-680 Lubycza Królewska
- Gabinetu zabiegowego
ul. Żwirki i Wigury 1, 22-680 Lubycza Królewska
- Poradni pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej
ul. Żwirki i Wigury 1, 22-680 Lubycza Królewska
- Poradni położonej środowiskowo-rodzinnej
ul. Żwirki i Wigury 1, 22-680 Lubycza Królewska
- Punktu szczepień
ul. Żwirki i Wigury 1, 22-680 Lubycza Królewska

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia s.c. posiada kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia. W Lubyczy Królewskiej znajduje się również Poradnia Stomatologiczna, która wykonuje podstawowe usługi stomatologiczne. Chirurgia stomatologiczna znajduje się w miejscowości Tomaszów Lubelski odległej o 15 km.

Kolejnym podmiotem świadczącym usługi dla mieszkańców Lubyczy Królewskiej jest Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Ulhówku- Jolanta Mroczo- Bąk, który posiada przychodnię w Machnowie Nowym, przy ul. Strażackiej 2.

Instytucją świadczącą usługi opieki społecznej na rzecz mieszkańców gminy Lubycza Królewska jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Głównym celem jego działalności jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz zapobieganie powstawaniu sytuacji zmuszających do korzystania z tego typu pomocy.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń (np.: zasiłek celowy, zasiłek okresowy),

- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

3.6.Struktura organizacji pozarządowych

Na terenie gminy Lubycza Królewska swoją siedzibę mają następujące organizacje pozarządowe i stowarzyszenia:

Organizacje:

- Forum Gospodarcze Lubyczy Królewskiej
- Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży w Lubyczy Królewskiej
- Mniejszość Narodowa Ukraińska
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju wsi Siedliska "Nasze Siedliska"
- Stowarzyszenie na Rzecz Społeczno-Kulturalnego Rozwoju Gminy Lubycza Królewska „RAZEM DLA LUBYCZY”
- Stowarzyszenie „Aktywna Gmina +”
- Stowarzyszenie „Siedliska – Kraina Skamieniałych Drzew”

Kluby Sportowe:

- Uczniowski Klub Sportowy "OLIMPIJCZYK" przy Zespole Szkół w Lubyczy Królewskiej
- Strażacki Klub Sportowy Ruch Machnów Nowy
- Gminny Ludowy Klub Sportowy "Granica"

Zespoły:

- Strażacki Zespół Wokalno - Muzyczny Lubycza Królewska
- Zespół folklorystyczny - "Pogranicze"
- "Rapsodia"
- Lubyckie Jutrzenki
- Vivo
- Siedliszczanki
- The Rainbow
- GRAJdoŁOWCY
- Silver Band

Grupy Inicjatywne:

- Lubycza Grupa Inicjatywna
- Edukacja bez granic

Koła Gospodyń Wiejskich:

- Zarząd Gminny KGW
- Dęby
- Dyniska Nowe
- Hrebenne
- Huta Lubycza
- Kniazie
- Lubycza Królewska "Lubczyk"
- Machnów Nowy
- Machnów Stary
- Mosty Małe
- Nowosiółki Kardynalskie
- Ruda Żurawiecka
- Siedliska
- Szalenik
- Teniatyska
- Zatyle Osada
- Żurawce
- Żurawce Osada

Ochotnicza Straż Pożarna:

- Zarząd Gminny Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP
- Lubycza Królewska
- Żurawce
- Machnów Nowy
- Huta Lubycza
- Ruda Żurawiecka
- Dęby
- Łazowa
- Siedliska
- Potoki

3.7. Bezrobocie i rynek pracy

Na koniec grudnia 2016 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tomaszowie Lubelskim zarejestrowanych było 4689 osób bezrobotnych, w tym 2289 kobiet co stanowiło 49,0% ogólnie zarejestrowanych.

Tabela 7. Bezrobocie na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Lp.	Gmina	Bezrobotni ogółem	Kobiety		Bezrobotni uprawnieni do zasiłku		Bez doświadczenia zawodowego		Długotrwale bezrobotni		Młodzież do 25 roku życia	Niepełnosprawni
			4	5	6	7	8	9	10	11		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Tomaszów Lub.	922	433	47,0	109	11,8	241	26,1	485	52,6	105	52
2	Bełżec	226	103	45,6	27	11,9	58	25,7	114	50,4	38	6
3	Jarczów	160	86	53,8	15	9,4	65	40,6	88	55,0	46	2
4	Krynice	120	48	40,0	5	4,2	40	33,3	70	58,3	33	4
5	Lubycza Królewska	580	282	48,6	29	5,0	205	35,3	370	63,8	109	23
6	Łaszczów	273	135	49,5	13	4,8	98	35,9	156	57,1	49	14
7	Rachanie	326	156	47,9	28	8,6	98	30,1	190	58,3	58	15
8	Susiec	380	190	50,0	47	12,4	125	32,9	187	49,2	82	14
9	Tarnawatka	259	140	54,1	18	6,9	84	32,4	144	55,6	51	11
10	Telatyn	202	104	51,5	10	5,0	101	50,0	115	56,9	48	5
11	gmina Tomaszów Lub.	630	324	51,4	62	9,8	228	36,2	315	50,0	151	30
12	Tyszowce	224	105	46,9	10	4,5	83	37,1	144	64,3	47	10
13	Ułhówek	387	192	49,6	12	3,1	179	46,3	247	63,8	94	16
OGÓLEM		4689	2298	49,0	385	8,2	1605	34,2	2625	56,0	911	202

Opracowana przez Powiatowy Urząd Pracy tabela ukazuje, że w Lubyczy Królewskiej bezrobotnych jest aż 580 osób. Co daje trzeci wynik pod względem wysokości bezrobotnych, aż 282 osoby stanowią kobiety. W gminie Lubycza Królewska 205 osób bezrobotnych nie posiada żadnego doświadczenia zawodowego. Większy wynik ma jedynie miasto Tomaszów Lubelski, a także Gmina Tomaszów Lubelski.

Rynek pracy w gminie Lubycza Królewska cechuje się stosunkowo niskim poziomem rozwoju miejsc pracy w usługach rynkowych oraz niskim zapotrzebowaniem na osoby o wysokich kwalifikacjach.

Jak wynika z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w miesiącach letnich poziom bezrobocia delikatnie maleje, może mieć na to wpływ większa dostępność do prac sezonowych.

W gminie Lubycza Królewska na 1000 mieszkańców pracuje 147 osób . 48,4% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 51,6% mężczyźni.

Bezrobocie rejestrowane w gminie Lubycza Królewska wynosiło w 2015 roku 19,9% (21,8% wśród kobiet i 18,4% wśród mężczyzn).

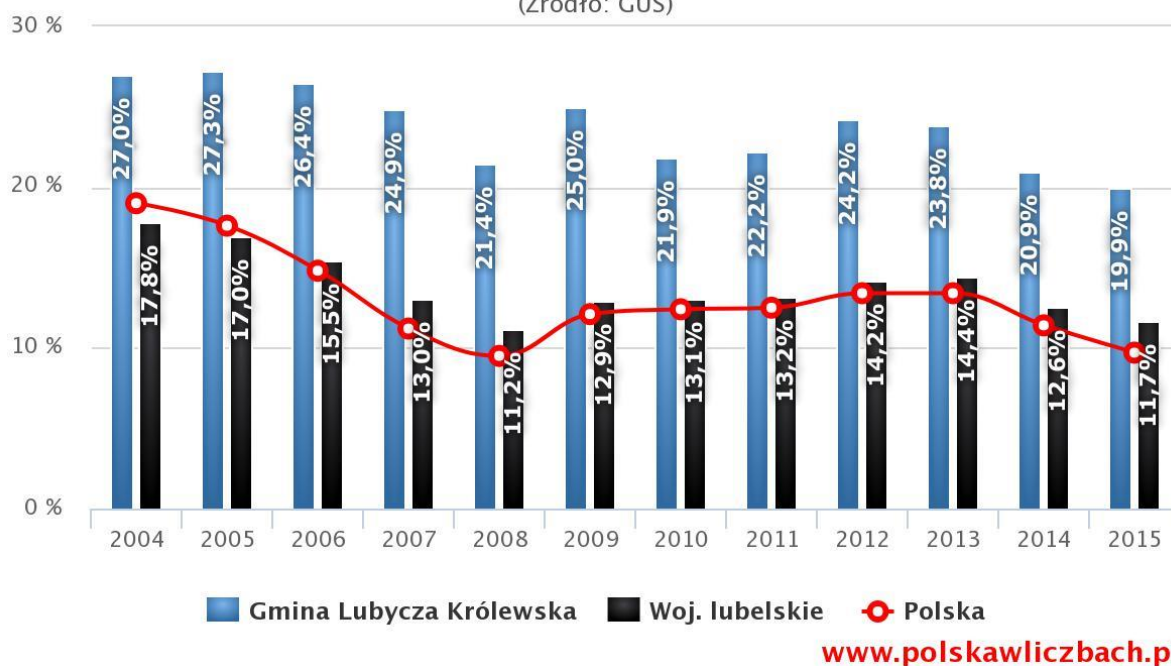
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Lubycza Królewska wynosi 3 144,81 PLN, co odpowiada 75.80% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

63,0% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Lubycza Królewska pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 12,7% w przemyśle i budownictwie, a 6,9% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 6,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Wykres 8.

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Lubycza Królewska w latach 2004 – 2015

(Źródło: GUS)

3.8. Zidentyfikowane problemy sfery społecznej

- nasilanie się zjawiska starzenia się lokalnej społeczności
- rosnące się saldo migracji i malejący wskaźnik przyrostu naturalnego,
- migracje zarobkowe trwające w długim okresie,
- niski poziom integracji społeczności lokalnej,
- ograniczony zasięg oddziaływania gminnych instytucji kultury,
- niedostateczny poziom rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej,

- duża liczba osób długotrwale bezrobotnych,
- występowanie bezrobocia ukrytego,
- niewystarczająca liczba miejsc pracy w sektorze usług rynkowych,
- odpływ młodych, wykształconych ludzi, poszukujących pracy.

4. Sfera gospodarcza

4.1. Charakterystyka lokalnej gospodarki

Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w gminie Lubycza Królewska w 2015 roku funkcjonowało 348 podmiotów gospodarczych. Ogólna liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw zmniejszyła się o 1,69% w stosunku do stanu z roku 2010, co jest zjawiskiem niekorzystnym. Około 96% podmiotów działa w sektorze prywatnym. Sektor publiczny w 2015 roku reprezentowany był przez 12 podmiotów, z których 9 działało w formie państwowych i samorządowych jednostek prawa budżetowego. Na zauważalny w ostatnich latach spadek ogólnej liczby podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie Lubycza Królewska decydujący wpływ ma zmniejszająca się liczba przedsiębiorstw sektora prywatnego, a dokładniej coraz mniejsza liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W 2015 roku funkcjonowało o 17 tego typu podmiotów mniej niż w roku 2010 (co oznacza spadek na przestrzeni 6 lat o 6,83%). W latach 2010 – 2015 wzrosła liczba zarejestrowanych spółek handlowych. W pierwszym roku badanego okresu w gminie Lubycza Królewska funkcjonowało 18 tego typu przedsiębiorstw, podczas gdy w roku 2015 już 22 (wzrost na poziomie 22,22%). Niezwykle pozytywnym aspektem, świadczącym niewątpliwie o wzroście społecznej świadomości i aktywności lubyckiego społeczeństwa, jest zwiększająca się liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych (na przestrzeni ostatnich 6 lat liczba takich podmiotów zwiększyła się o 37,5%). Dane na temat liczby podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie Lubycza Królewska według sektorów własnościowych w latach 2010 – 2015 prezentuje Tabela poniżej.

Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane wg sektorów własnościowych.

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane wg sektorów własnościowych w Lubyczy Królewskiej w latach 2010 - 2015						
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	354	342	344	337	346	348
Sektor publiczny						
Ogółem	17	17	17	16	12	12
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	14	14	13	12	9	9
Przedsiębiorstwa państwowe	0	0	0	0	0	0
Spółki handlowe	0	0	2	2	1	1
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gosp. Pomocnicze	1	0	0	0	0	0
Sektor prywatny						
Ogółem	337	325	327	321	334	334

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	249	232	231	220	231	232
Spółki handlowe	18	20	20	22	22	22
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	1	1	1	1	1
Spółdzielnie	7	7	7	7	7	7
Fundacje	1	1	1	1	1	1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	16	16	18	21	21	22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Najszybciej rozwijającymi się sekcjami gospodarczymi w gminie Lubycza Królewska są: sekcja N (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca) – wzrost liczby podmiotów na przestrzeni ostatnich 6 lat o 133,33%; sekcja Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna) – wzrost o 114,29%; sekcja R (działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją) – 20%; sekcja S i T (podstawowa działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby) – 9,09%; sekcja F (budownictwo) – 8,47%; sekcja A (leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) – 2,78%. Znaczący spadek w liczbie zarejestrowanych podmiotów na przestrzeni lat 2010 – 2015 zanotowano w sekcjach: I (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi) - 22,22%; E (dostawy wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją) - 20,00%; K (działalność finansowa i ubezpieczeniowa) – 20,00%; C (przetwórstwo przemysłowe) – 18,18%; P (edukacja) – 18,18%; G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) – 13,46%; H (transport i gospodarka magazynowa) – 10,53%; O (administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne) – 7,14%. Dane na temat liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie Lubycza Królewska według sekcji PKD w latach 2010 – 2015 prezentuje Tabela poniżej.

Tabela 9. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy Lubycza Królewska według sekcji PKD.

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy Lubycza Królewska według sekcji PKD w latach 2010 - 2015						
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sekcja A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	36	36	36	38	37	37
Sekcja B - górnictwo i wydobywanie	1	1	1	1	1	1
Sekcja C - przetwórstwo przemysłowe	22	22	20	19	19	18

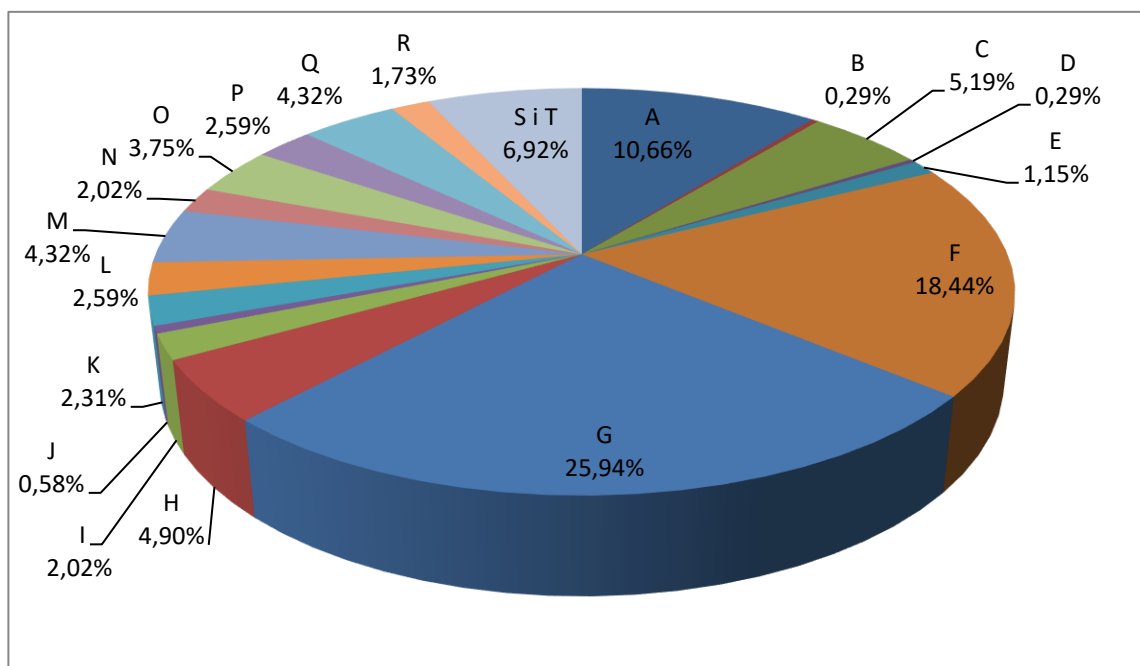
Sekcja D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	2	3	2	1	1
Sekcja E - dostawy wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5	4	5	4	4	4
Sekcja F – budownictwo	59	59	59	57	62	64
Sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	104	92	91	87	88	90
Sekcja H - transport i gospodarka magazynowa	19	18	18	18	18	17
Sekcja I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	9	11	10	8	7	7
Sekcja J - informacja i komunikacja	2	2	2	2	2	2
Sekcja K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10	9	9	10	10	8
Sekcja L - działalność związana z obsługą rynku	9	9	9	9	9	9
Sekcja M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	15	12	13	12	14	15
Sekcja N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3	5	6	5	7	7
Sekcja O - administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	14	14	14	13	13	13
Sekcja P – edukacja	11	11	11	11	9	9
Sekcja Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7	9	11	12	13	15
Sekcja R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5	4	5	6	6	6
Sekcje S i T - podstawowa działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	22	22	21	23	26	24
Ogółem	354	342	344	337	346	348

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W 2015 roku największym udziałem wśród wszystkich podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy Lubycza Królewska charakteryzowały się te zarejestrowane w sekcji G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów

samochodowych, włączając motocykle). Prawie co czwarty przedsiębiorca prowadzący działalność na terenie gminy Lubycza Królewska zajmował się właśnie handlem hurtowym lub detalicznym bądź naprawą pojazdów mechanicznych. Nieznacznie mniejszym bo w 18,39% udziałem w rynku charakteryzowała się sekcja F (budownictwo). Niespełna 10,63% podmiotów funkcjonowało natomiast w sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo). Strukturę podmiotów gospodarczych na terenie gminy Lubycza Królewska, według sekcji PKD w 2015 roku, na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, prezentuje Rysunek poniżej.

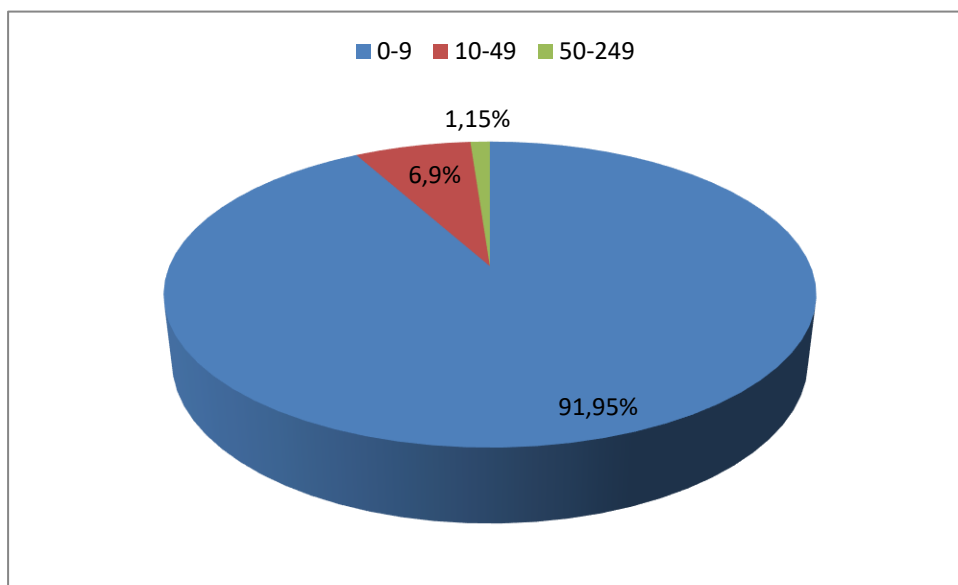
Wykres 9. Struktura podmiotów gospodarczych na terenie gminy Lubycza Królewska według sekcji PKD w 2015 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Zdecydowanie największą część wśród wszystkich podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy Lubycza Królewska stanowią te zatrudniające mniej niż 10 pracowników. Według danych z 2015 roku przedsiębiorstwa te stanowiły ponad 91,95% ogólnej liczby zarejestrowanych jednostek gospodarczych. Niespełna 6,9% stanowią firmy z całkowitą liczbą pracowników w przedziale między 10 a 49. Na terenie gminy działają 4 podmioty zatrudniające pracowników w przedziale 50-249. Strukturę podmiotów gospodarczych na terenie gminy Lubycza według liczby zatrudnionych pracowników w 2015 roku prezentuje Rysunek poniżej.

Wykres 10. Struktura podmiotów gospodarczych na terenie gminy Lubycza Królewska według liczby zatrudnionych pracowników w 2015 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, dotyczących kształtowania się wskaźników charakteryzujących potencjał gospodarczy gminy Lubycza Królewska na tle powiatu tomaszowskiego, województwa lubelskiego oraz kraju, stwierdzić można, że Gmina Lubycza Królewska charakteryzuje się mniejszym nasyceniem rynku podmiotami gospodarczymi niż powiat tomaszowski oraz województwo lubelskie. W gminie Lubycza Królewska na 10 tys. ludności przypada mniejsza liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON niż w powiecie i województwie. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku wskaźników "podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności", czy "podmioty na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym". Gmina Lubycza Królewska charakteryzuje się także niską aktywnością gospodarczą osób fizycznych. Potwierdzają to niższe wartości wskaźników "osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności", oraz "osoby fizyczne prowadzące działalność na 100 osób w wieku produkcyjnym".

Na terenie gminy Lubycza Królewska na 10 tys. ludności przypada mniej podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON niż w skali powiatu czy całego kraju. Niepokojącym może być też fakt, iż wskaźnik liczby podmiotów nowo zarejestrowanych na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym przybiera dla gminy Lubycza Królewska niższą wartość niż dla województwa lubelskiego i dla kraju. Natomiast wskaźnik liczby jednostek wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności dla gminy jest niższy niż dla

powiatu tomaszowskiego i województwa lubelskiego. Korzystnym zjawiskiem jest również wyższa niż dla powiatu, województwa i kraju wartość wskaźnika liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Mimo stwierdzonego w przeprowadzonej powyżej analizie wzrostu ogólnej liczby tego typu podmiotów funkcjonujących na terenie gminy Lubycza Królewska w ostatnich latach, sytuacja w tym zakresie nadal wymaga poprawy. Istotne jest zatem podejmowanie działań ukierunkowanych na aktywizację społeczną lubyckiego społeczeństwa.

Tabela 10. Wskaźniki charakteryzujące potencjał gospodarczy Gminy Lubycza Królewska.

Wskaźniki charakteryzujące potencjał gospodarczy Gminy Lubycza Królewska w 2015 roku na tle powiatu, województwa i kraju				
Wyszczególnienie	Gmina Lubycza Królewska	Powiat tomaszowski	Województwo lubelski	Polska
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. Ludności	540	767	809	1089
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. Ludności	31	50	69	94
Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. Ludności	26	45	58	76
Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	54	77	81	109
Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	83,6	122,8	130,4	174,3
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	36	59	61	77
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	5,6	9,5	9,8	12,4
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	3,57	3,37	3,53	3,51
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. Mieszkańców	36	34	35	35
Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	2	1	2	2
Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	48	81	111	150

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Według danych Urzędu Miejskiego w Lubyczy Królewskiej na dzień 28.03.2017 r. faktyczna liczba przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy wynosi 140. Rozbieżność pomiędzy danymi GUS wynika z faktu, iż GUS podaje

liczbę zarejestrowanych przedsiębiorstw, a nie faktycznie działających. Rejestr przedsiębiorstw, znany jako REGON nie uwzględnia firm, które przestały już prowadzić działalność gospodarczą. Na początku transformacji liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw odpowiadała tym aktywnym. Upłynęło wiele lat, sporo firm z różnych powodów zniknęło z rynku, tylko że przedsiębiorcy ich nie wyrejestrowali. Nie ma takiego obowiązku ani zwyczaju. Ponadto brak procedur określających, co ma zrobić przedsiębiorstwo, kiedy zawiesza swoją działalność. To też skutkuje brakiem wiarygodnych danych, wprowadza zamęt w rejestrze GUS, podając dane o liczbie firm, opiera się głównie na REGON-ie, mimo faktu, że dysponuje także liczbą firm faktycznie działających. Do opinii publicznej docierają dane zawarte w ewidencji REGON. Tym sposobem mamy w gminie Lubycza Królewska 348 podmiotów, a faktycznie działalność prowadzi 140.

Mapa 5. Wykaz przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w sołectwach Gminy Lubycza Królewska.

Źródło: Opracowanie Urzędu Miejskiego w Lubyczy Królewskiej

Liczba osób pracujących spośród lubyckiej społeczności w latach 2010 - 2015 kształtowała się w przedziale między 824 a 1042. Najwyższą wartość zanotowano w przedostatnim roku badanego okresu. W latach 2010 - 2012 następował spadek liczby pracujących osób, natomiast niewielki wzrost obserwujemy w latach 2013 - 2014 i

następnie spadek w 2015 roku, co jest niewątpliwie negatywnym sygnałem. Ogólna liczba zatrudnionych w 2015 roku była o 4,45% niższa niż w roku 2010. Dane dotyczące liczby mieszkańców gminy Lubycza Królewska posiadających zatrudnienie w latach 2010 - 2015 przedstawia Tabela poniżej.

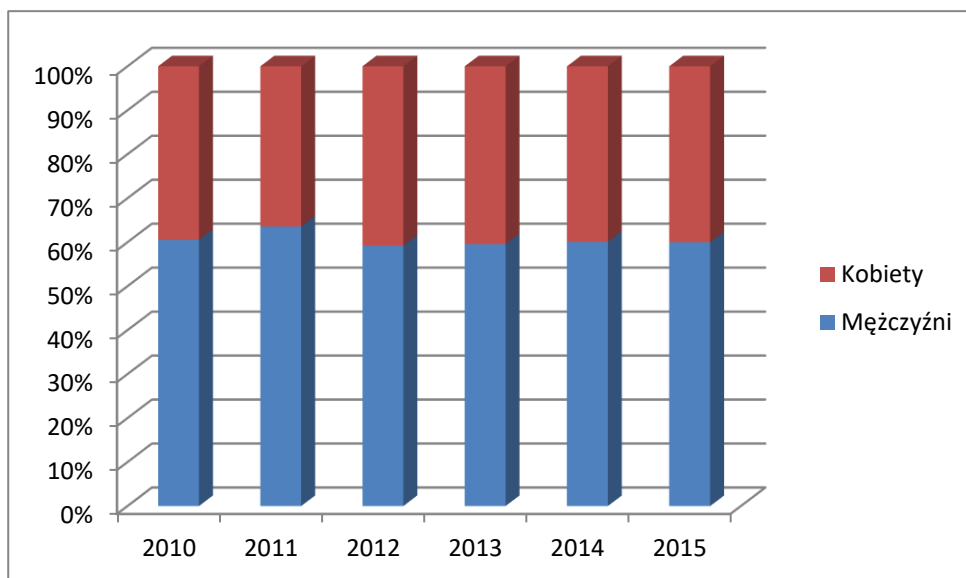
Tabela 11. Liczba mieszkańców Gminy Lubycza Królewska posiadających zatrudnienie wg płci.

Liczba mieszkańców Gminy Lubycza Królewska posiadających zatrudnienie wg płci w latach 2010-2015						
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	989	911	824	841	1042	945
Mężczyźni	599	579	488	501	626	567
Kobiety	390	332	336	340	416	378

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W każdym roku badanego okresu liczba pracujących mężczyzn przewyższała liczbę zatrudnionych kobiet. W 2015 roku w lubyckim społeczeństwie pracujący mężczyźni stanowili 60% ogółu zatrudnionych. Zjawisko takie świadczyć może o trudnej sytuacji kobiet na rynku pracy, dlatego też należy podejmować działania mające na celu wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn w dostępie do zatrudnienia. Strukturę pracujących według płci w latach 2010 - 2015 prezentuje Rysunek poniżej.

Wykres 11. Struktura pracujących wg płci w latach 2010 - 2015.

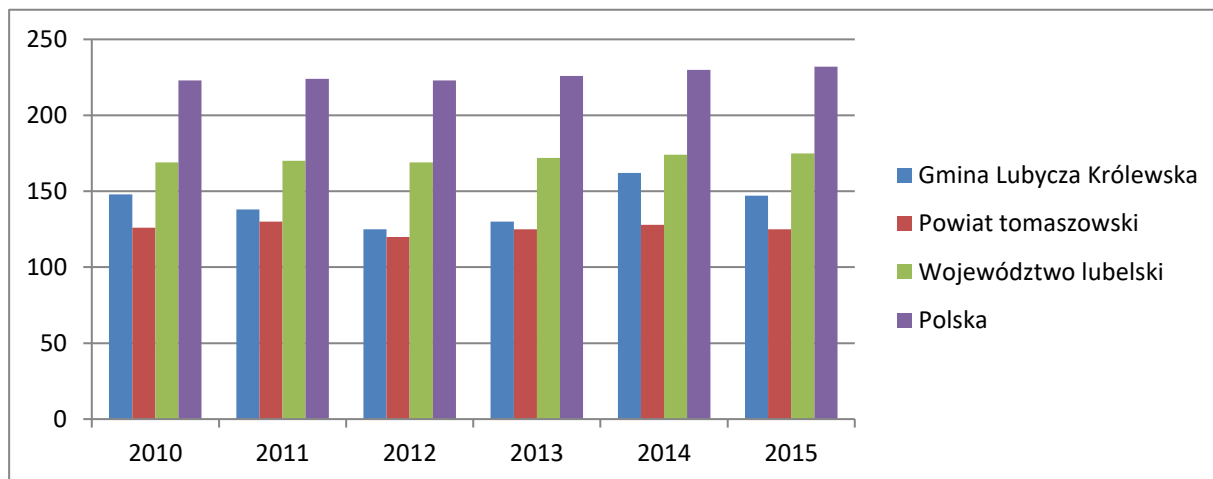

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2010 - 2015 wskaźnik liczby osób pracujących w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla gminy Lubycza Królewska charakteryzował się wyższymi wartościami dla powiatu i zdecydowanie niższymi dla województwa i kraju. W 2015 roku na każdy 1000 mieszkańców przypadało 147 osób pracujących, podczas gdy w powiecie - 125, w

województwie - 175, a w kraju - 232. Zestawienie wartości wskaźnika liczby osób pracujących na 1000 ludności na terenie gminy Lubycza Królewska z wartościami dla powiatu tomaszowskiego, województwa lubelskiego i Polski w latach 2010 - 2015 prezentuje Rysunek poniżej.

Wykres 12. Struktura pracujących wg płci w latach 2010 - 2015.

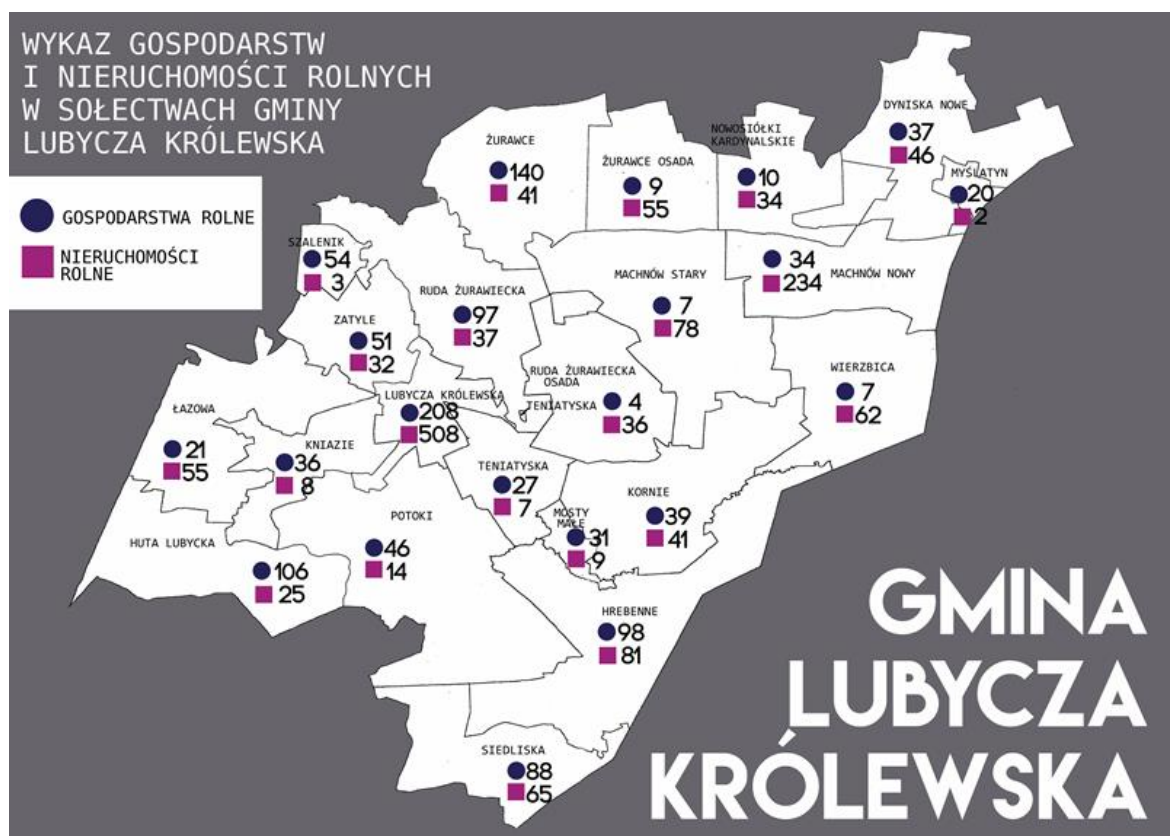
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

4.2. Rolnictwo

Rolnictwo jest ważnym działem gospodarki gminy. Praca w rolnictwie jest podstawowym źródłem utrzymania dla niemal 60% mieszkańców gminy Lubycza Królewska. Gmina posiada bardzo korzystne warunki do produkcji rolniczej, tj. warunki glebowe, warunki wodne i rzeźbę terenu. Dużą część obszaru gminy stanowią grunty rolnicze. Zgodnie z danymi statystycznymi za 2014 r. użytki rolne zajmują 64,24% (13645 ha) powierzchni gminy, lasy stanowią 28,08% powierzchni (5965 ha), pozostałe - 7,53% (1600 ha). Wśród użytków rolnych przeważają grunty orne stanowiące 75,05% powierzchni gospodarstw na terenie gminy. Gospodarstwa rolne cechują się dużym rozdrobnieniem, co negatywnie wpływa na ich rentowność.

Na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Lubyczy Królewskiej w gminie Lubycza Królewska na koniec marca 2017 roku gospodarstwa rolne liczyły 1170 sztuk, natomiast nieruchomości rolne 1473. Największa liczba gospodarstw rolnych występowała w Sołectwie Lubycza Królewska i wynosiła 208, tam również zlokalizowana była największa liczba nieruchomości rolnych szacowana na poziomie 508.

Mapa 6. Wykaz gospodarstw i nieruchomości rolnych w sołectwach Gminy Lubycza Królewska.

Źródło: Opracowanie UM Lubycza Królewska na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

4.3. Turystyka

Gmina Lubycza Królewska posiada dogodne warunki do rozwoju turystyki. Do jej głównych atutów należą walory środowiskowe i krajobrazowe. Gmina posiada potencjał do rozwoju turystyki, zarówno z racji swojego położenia, jak też ze względu na posiadane walory krajobrazowo-środowiskowe i obiekty zabytkowe. Ponadto, ze względu na swoje położenie i walory, na terenie gminy Lubycza Królewska panują dogodne warunki do uprawiania tzw. turystyki weekendowej - krótkich wyjazdów, zwykle z wykorzystaniem dni wolnych od pracy, często w niedalekiej okolicy miejsca zamieszkania. Gmina Lubycza Królewska może stać się celem takich wyjazdów dla mieszkańców Tomaszowa lub Zamościa. Ponadto, może stanowić tzw. bazę wypadową dla turystów chcących połączyć zwiedzanie Roztocza i okolic z krótkim (najczęściej jednodniowym) wyjazdem na Ukrainę.

Poważnym problemem na terenie gminy jest niewystarczająco rozwinięta branża turystyczna i okołoturystyczna. Potencjał turystyczny gminy nie może być w pełni wykorzystany, ponieważ niedostateczna jest liczba przedsiębiorstw ukierunkowanych na obsługę turystów.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2015 roku na terenie gminy funkcjonował 1 obiekt noclegowy, oddany do użytku w 2014 roku. W 2015 roku w

ofercie gminy znajdowało się 30 miejsc noclegowych. W ostatnim roku badanego okresu z usług obiektów noclegowych skorzystało 754 osoby, co oznacza wzrost o 45,28% w stosunku do roku 2014. Dane na temat ruchu turystycznego na terenie gminy Lubycza Królewska w latach 2010 - 2015 prezentuje poniższa tabela . Faktyczna liczba obiektów noclegowych to 7, z czego pięć obiektów funkcjonuje jako gospodarstwo agroturystyczne nie uwzględnione w GUS.

Tabela 12. Ruch turystyczny na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Ruch turystyczny na terenie Gminy Lubycza Królewska w latach 2010-2015						
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Obiekty noclegowe - ogółem	0	0	0	0	1	1
Miejsca noclegowe - ogółem	0	0	0	0	30	30
Liczba osób korzystających z noclegów - ogółem	0	0	0	0	519	754
Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów	0	0	0	0	293	482

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Spośród wszystkich osób korzystających z noclegu na terenie gminy Lubycza Królewska w 63,93 % to turyści z zagranicy. Zdecydowanie najczęściej z noclegu w gminie w 2015 roku korzystali turyści ukraińscy oraz Rosjanie (stanowili oni odpowiednio 57,47% oraz 28,84% wszystkich turystów zagranicznych korzystających z noclegu na terenie gminy Lubycza Królewska w roku 2015). Zdecydowanie najczęściej z noclegu w gminie korzystają turyści z krajów sąsiadujących z Polską. Spośród pozostałych obcokrajowców zatrzymujących się na terenie gminy, najliczniejszą grupę stanowią Holendrzy. Szczegółowe dane na temat pochodzenia turystów najczęściej korzystających z noclegu na terenie gminy Lubycza Królewska prezentuje tabela poniżej.

Tabela 13. Turyści najczęściej korzystający z noclegów na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Turyści najczęściej korzystający z noclegów na terenie Gminy Lubycza Królewska w latach 2010-2015						
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rosja	0	0	0	0	13	139
Ukraina	0	0	0	0	280	277
Niderlandy (Holandia)	0	0	0	0	0	66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

NOCLEGI / AGROTURYSTYKA LUBYCZA KRÓLEWSKA I OKOLICE

1. Lubycza Królewska - Agroturystyka „Kresówka”, ul. Kolejowa 42 tel. 601-817-701, kontakt@kresowka.com, www.kresowka.com
2. Lubycza Królewska - Zajazd „Xavier”, ul. Jana III Sobieskiego 14, tel/fax (84) 664-53-41, zajazdxavier@gmail.com, www.zajazd-xavier.pl
3. Zatyle – Dom na wyspie „Zatylówka”, Zatyle 13, tel. 505-032-732, a.matkowska@vp.pl, www.zatylowka-domnawyspie.pl
4. Huta Lubycza – Pole namiotowe, Józef Myszkowski, tel. 606-831-922
5. Teniatyska – Gospodarstwo agroturystyczne, Teniatyska 48, Elżbieta Różaniecka, tel. 882-076-200
6. Hrebenne – „Zajazd Markiz”, Hrebenne 120, tel. 609-246-505
7. Siedliska – Gospodarstwo agroturystyczne, Siedliska 64, Jadwiga Potoplak, tel. (84) 6674610, tel. kom. 609-514-563

GASTRONOMIA LUBYCZA KRÓLEWSKA I OKOLICE

1. Lubycza Królewska - Agroturystyka „Kresówka”, ul. Kolejowa 42 tel. 601-817-701, kontakt@kresowka.com, www.kresowka.com
2. Lubycza Królewska - Zajazd „Xavier”, ul. Jana III Sobieskiego 14, tel/fax (84) 664-53-41, zajazdxavier@gmail.com, www.zajazd-xavier.pl
3. Lubycza Królewska – Mad-Max. Mała gastronomia, ul. Kolejowa, tel. (84) 6617470
4. Hrebenne - "Kapio" Piotr Kaszuba, Hrebenne 113 tel. 609239698
5. Hrebenne – „Zajazd Markiz”, Hrebenne 120, tel. 609-246-505
6. Lubycza Królewska, Karo Vero
7. Hrebenne – bary na terenie przejścia granicznego.

4.4. Zidentyfikowane problemy sfery gospodarczej

- dominacja tradycyjnych branż w gospodarce,
- mała liczba średnich i brak dużych przedsiębiorstw,
- znacząca przewaga małych firm, nieposiadających kapitału na rozwój ani rezerw finansowych pozwalających na przetrwanie ewentualnych załamania koniunktury,
- brak strategicznych inwestorów,

- niedostatecznie rozwinięty sektor usług rynkowych (poza handlem),
- niezbrojone tereny inwestycyjne,
- niedostatecznie rozwinięta branża turystyczna i okoła turystyczna (niewystarczająca liczba hoteli, punktów gastronomicznych, obiektów infrastruktury turystycznej, itp.),
- niedostateczny rozwój branż nowoczesnych, brak miejsc pracy dla osób wysokowykwalifikowanych,
- duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych,
- wolne tempo rozwoju istniejących przedsiębiorstw, skutkujące niskim wzrostem zatrudnienia,
- niższa wartość wskaźnika liczby jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym niż wartość dla powiatu, województwa lubelskiego i Polski,
- niski udział kobiet wśród osób posiadających zatrudnienie,
- niezadowalający stan infrastruktury drogowej,
- brak działających połączeń kolejowych,
- podaż pracy niedostosowana do zgłaszanego popytu - występowanie bezrobocia strukturalne.

5. Infrastruktura techniczna

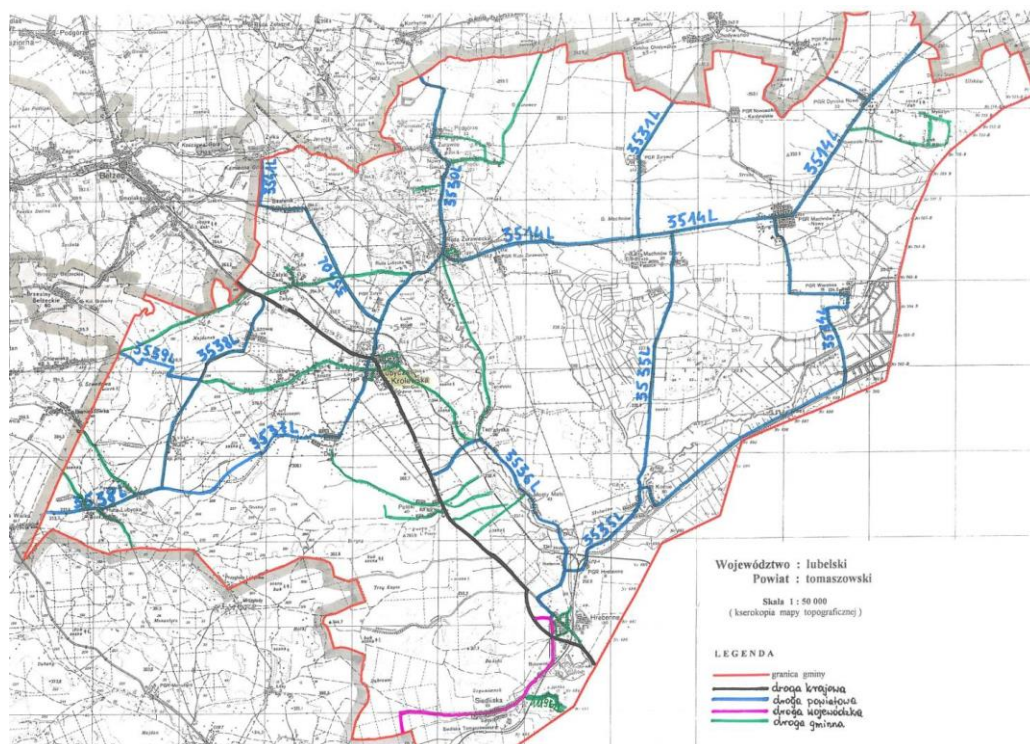
5.1. Sieć drogowa

Przez teren Gminy przebiega droga krajowa nr 17 (nr 372) o znaczeniu międzynarodowym, ważny szlak komunikacyjny łączący kraje Europy Północnej ze Wschodem przez przejście graniczne Hrebenne- Rawa Ruska. Jest to historyczny szlak handlowy z Gdańska przez Warszawę, Lublin, Zamość, Żółkiew do Lwowa i dalej nad Morze Czarne.

Na terenie Gminy Lubycza Królewska funkcjonuje transport zbiorowy w ramach linii regularnych gminnych i powiatowych. Jeden z przedsiębiorców posiada zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym na liniach komunikacyjnych na obszarze gminy Lubycza Królewska w ramach linii regularnych gminnych: Lubycza Królewska – Dyniska Nowe przez Nowosiółki Kardynalskie – Wierzbica – Myślatyn, Lubycza Królewska – Dyniska Nowe przez Szalenik – Żurawce Osada – Nowosiółki Kardynalskie – Wierzbica, Huta Lubycka – Lubycza Królewska przez Zatyle Wieś – Dęby, Siedliska – Lubycza Królewska przez Kornie – Mosty Małe.

Ponadto trzech przedsiębiorców posiada zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym na liniach komunikacyjnych powiatowych: Tomaszów Lubelski – Wierzbica – Wasylów Wielki, Żurawce – Tomaszów Lubelski przez Łaszczówkę, Jarczów, Tomaszów Lubelski – Wierzbica.

Dostępność komunikacyjna w Gminie jest na dobrym poziomie. Przez obszar Gminy przebiegają drogi: krajowa E-17 (14,92km), wojewódzka Hrebenne-Siedliska (6,21 km), powiatowe (81,27 km, w tym utwardzonych około 60 km, w tym 4 km o bardzo zniszczonej nawierzchni) i gminne (57,65 km, w tym 35 km dróg nieutwardzonych).

Mapa 8. Sieć drogowa w Gminie Lubycza Królewska.

Opracowanie pochodzące z Urzędu Miejskiego w Lubyczy Królewskiej

5.2.Gospodarka wodno-ściekowa

W Gminie Lubycza Królewska system zaopatrzenia w wodę oparty jest na 29,69 – km sieci wodociągowej zasilanej z własnych ujęć wód podziemnych poprzez stacje wodociągowe. Ludność korzysta także ze studni kopanych i wierconych. Na części obszaru gminy brakuje wodociągów komunalnych i grupowych. Na terenie Gminy Lubycza Królewska znajduje się 8 oczyszczalni komunalnych mechaniczno - biologicznych oraz 1 oczyszczalnia prywatna, które łącznie obsługują 3173 osoby.

Tabela 14. Gospodarka ściekowa na terenie Gminy Lubycza Królewska.

GOSPODARKA ŚCIEKOWA	
Liczba oczyszczalni ścieków w gminie w 2015 r. wyniosła: 9	
Liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wyniosła:	
w gminie	3173
w powiecie	36944
Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych w 2015 r.	
- instalacje i urządzenia:	
zbiorniki bezodpływowe	200
oczyszczalnie przydomowe	-

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowe 2016 r.

Tabela 15. Ludność gminy korzystająca z instalacji w latach 2013, 2014, 2015.

Ludność - w % ogółu ludności - korzystająca z instalacji			
wodociągowej	42,4	42,4	42,4
kanalizacyjnej	55,3	55,6	55,6
gazowej	3,4	3,9	3,9

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowe 2016 r.

Gospodarka wodno-ściekowa w Gminie Lubycza Królewska, w podziale na sołectwa przedstawia się następująco: na terenie miasta Lubycza Królewska funkcjonuje sieć kanalizacyjna, która została wybudowana w różnych okresach czasowych. Najistotniejsza była modernizacja - budowa zakończona w 2011 r. Sieć ta obejmuje praktycznie cały obszar miasta. Jej długość wynosi ok. 19,5 km. Liczba mieszkańców korzystających w Lubyczy Królewskiej z sieci kanalizacyjnej to ok. 2115 tj. ponad 90 % wszystkich mieszkańców miasta. System sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Lubycza Królewska tworzy 10 przepompowni ścieków, które są połączone wspólnym kolektorem ściekowym odprowadzającym ścieki do oczyszczalni ścieków. Na terenie miasta Lubycza Królewska woda w niewielkiej części pobierana jest z sieci wodociągowej. Stopień zwodociągowania miasta Lubycza Królewska to ok. 35 %. Liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej to ok. 950 osób. Sieć ta wybudowana była w latach 80-tych XX wieku. Najnowszą sieć posiada miejscowość Dęby będąca obecnie częścią miasta Lubycza Królewska (ul. Staszica, ul. Ogrodowa, ul. Jaworowa i ul. Lipowa). W 100% zwodociągowany i skanalizowany jest obszar byłego sołectwa Zatyłe Osada. W 2013 r. zostało zmodernizowane ujęcie wody i wybudowana sieć na tym osiedlu. Dla pozostałych części naszego miasta niezbędna jest modernizacja i rozbudowa wodociągów. Faktycznie na terenie miasta funkcjonuje 5 publicznych ujęć wody. Mieszkańcy, którzy nie mają możliwości skorzystania z sieci wodociągowej pobierają wodę z własnych ujęć. Stan sieci wodociągowej uniemożliwia jej doraźne wykorzystanie na potrzeby pożarowe. Niezwykle ważnym zadaniem gminy jest modernizacja całej sieci wodociągowej w mieście Lubycza Królewska i wybudowanie nowej stacji uzdatniania wody.

Sołectwo Dyniska Nowe: na terenie Sołectwa Dyniska Nowe woda pobierana jest z jednego ujęcia wody (studnia głębokości 40m). Długość sieci wodociągowej – 2,03 km (z przyłączami – 2,51km). Stopień zwodociągowania 100%. Z sieci wodociągowej korzysta

ok.150 osób. Na terenie Sołectwa Dyniska Nowe funkcjonuje sieć kanalizacyjna z oczyszczalnią ścieków typu WGB-20. Długość sieci kanalizacyjnej – 0,5km. Stopień skanalizowania sołectwa 100%. Z sieci kanalizacyjnej korzysta ok.150 osób.

Sołectwo Dęby: Sołectwo Dęby obejmuje sektor gospodarczy KRSP Dęby oraz budynki magazynowe i gospodarcze właścicieli prywatnych. Korzystają oni z własnego ujęcia wody. Sektor mieszkalny sołectwa został włączony w obszar miasta Lubycza Królewska. Mieszkańcy korzystają z ujęcia wodnego (2 studnie) oraz sieć wodociągową o długości 1,05 km. Stopień zwodociągowania–100%. Sektor gospodarczy KRSP Dęby oraz budynki magazynowe i gospodarcze właścicieli prywatnych korzystają z własnych zbiorników bezodpływowych. Sektor mieszkalny sołectwa korzysta z sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki do oczyszczalni ścieków w Lubyczy Królewskiej. Stopień skanalizowania – 100%.

Sołectwo Machnów Nowy: Sołectwo Machnów Nowy jest zwodociągowane w 100%. Korzysta z ujęcia wodnego (2studnie) w Machnowie Nowym. Długość sieci wodociągowej – 8,66 km. Sieć wykonana w latach 2005-2006. Szacunkowa liczba osób korzystających z wodociągu – 800. Sołectwo Machnów Nowy jest skanalizowane w 100%.Długość sieci kanalizacyjnej – 1.8km. Oczyszczalnia ścieków typu MOS-30. Sieć wykonana w latach 2005-2006. Szacunkowa liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej–800.

Sołectwo Łazowa: w skład Sołectwa Łazowa wchodzi 2 miejscowości Łazowa i Rudki. Obie miejscowości są zwodociągowane w 100%. Posiadają własne ujęcia wodne. Długość sieci wodociągowej w Łazowej wynosi 2,2 km. Sieć wodociągowa w Rudkach ma długość 500m. Wodociąg zbudowany w latach 90. W sołectwie z sieci wodociągowej korzysta ok.170 osób. Sołectwo Łazowa jest nieskanalizowane. Mieszkańcy posiadają własne zbiorniki bezodpływowe.

Sołectwo Machnów Stary: Sołectwo Machnów Stary korzysta z ujęcia wodnego (2 studnie). Długość sieci wodociągowej wynosi 2,30 km. Sołectwo jest zwodociągowane w 100%. Sieć wykonana w latach 2007-2008. Szacunkowa liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej – 414 osób. Sołectwo Machnów Stary jest skanalizowane w 100%. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 0,9 km. Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków typu MOS-50. Sieć wykonana w latach 2007-2008. Szacunkowa liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej – 414 osób.

Sołectwo Nowosiółki Kardynalskie: Sołectwo Nowosiółki Kardynalskie korzysta z ujęcia wodnego (2 studnie). Długość sieci wodociągowej wynosi 1,1 km. Sołectwo jest zwodociągowane w 100%. Sieć wykonana w latach 70. Liczba mieszkańców

korzystających z sieci wodociągowej wynosi 109 osób. Sołectwo Nowosiółki Kardynalskie jest skanalizowane w 100 %. Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków typu WGB-20. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 0,5 km. Sieć wykonana w latach 2004-2006. Liczba mieszkańców korzystających z sieci wynosi 109 osób.

Sołectwo Hrebenne: w skład sołectwa Hrebenne wchodzi miejscowości Hrebenne, Hrebenne Osada, Jalinka i Bukowinka. W pełni zwodociągowana jest miejscowość Hrebenne Osada. Długość sieci wodociągowej wynosi 1,1 km. Mieszkańcy (52 osoby) korzystają z ujęcia wodnego w miejscowości Kornie. W miejscowości Hrebenne zwodociągowana jest część miejscowości. Sieć wodociągowa o długości 0,5 km. Ilość użytkowników sieci -30 osób. Korzystają oni z ujęcia wodnego w Hrebennem. Pozostali mieszkańcy Hrebennego oraz mieszkańcy Bukowinki i Jalinki korzystają z własnych ujęć wodnych. Sołectwo jest zwodociągowane w 40%. W miejscowości Hrebenne skanalizowana jest część miejscowości. Sieć kanalizacyjna ma ok. 0,5 km długości i kończy się zbiornikiem bezodpływowym skąd ścieki transportowane są do oczyszczalni ścieków w Lubyczy Królewskiej. Ilość użytkowników sieci-30osób. Pozostali mieszkańcy Hrebennego oraz mieszkańcy Bukowinki i Jalinki korzystają z własnych zbiorników bezodpływowych.

Sołectwo Kornie: Sołectwo Kornie korzysta z ujęcia wodnego zlokalizowanego w Korniach (2 studnie). Długość sieci wodociągowej łącznie z odcinkiem zaopatrującym w wodę miejscowość Hrebenne Osada wynosi 3,50 km. W Korniach z wodociągu korzystają mieszkańcy osiedla popegeerowskiego w liczbie 30 osób. Zwodociągowanie sołectwa wynosi 30 %.Sołectwo Kornie jest skanalizowane w 30 %. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 0,2 km zakończona jest ona zbiornikiem bezodpływowym, z którego ścieki odwożone są do oczyszczalni w Lubyczy Królewskiej. W Korniach z sieci kanalizacyjnej korzystają mieszkańcy osiedla popegeerowskiego w liczbie 30 osób. Skanalizowanie sołectwa wynosi 30%.

Sołectwo Ruda Żurawiecka Osada: Sołectwo Ruda Żurawiecka Osada jest zwodociągowane w 100%. Z wodociągu korzysta ok.120 osób. W skład wodociągu wchodzi ujęcie wody (2 studnie) oraz sieć wodociągowa o długości 2,2,km. Sieć wodociągową wykonano w latach 80-tych.Sołectwo Ruda Żurawiecka Osada jest skanalizowane w 100%. Z sieci kanalizacji korzysta ok.120 osób. W skład kanalizacji wchodzi sieć kanalizacyjna o długości 1,2 km. Sieć kanalizacyjna odprowadza ścieki do oczyszczalni ścieków typu MOS-30. Sieć wykonano w latach 80-tych.

Sołectwo Wierzbica: Sołectwo jest zwodociągowane i skanalizowane w 100%. Z wodociągu i kanalizacji korzysta ok. 182 osoby. W skład wodociągu wchodzi ujęcie wodne oparte na 2 studniach oraz 1,9 km sieci wodociągowej z przyłączami. Sieć wodociągową wykonano w latach 70-tych. W skład kanalizacji wchodzi sieć kanalizacyjna o długości 1,0 km zakończona oczyszczalnią ścieków typu MOS-30. Sieć kanalizacyjną wykonano w latach 70-tych.

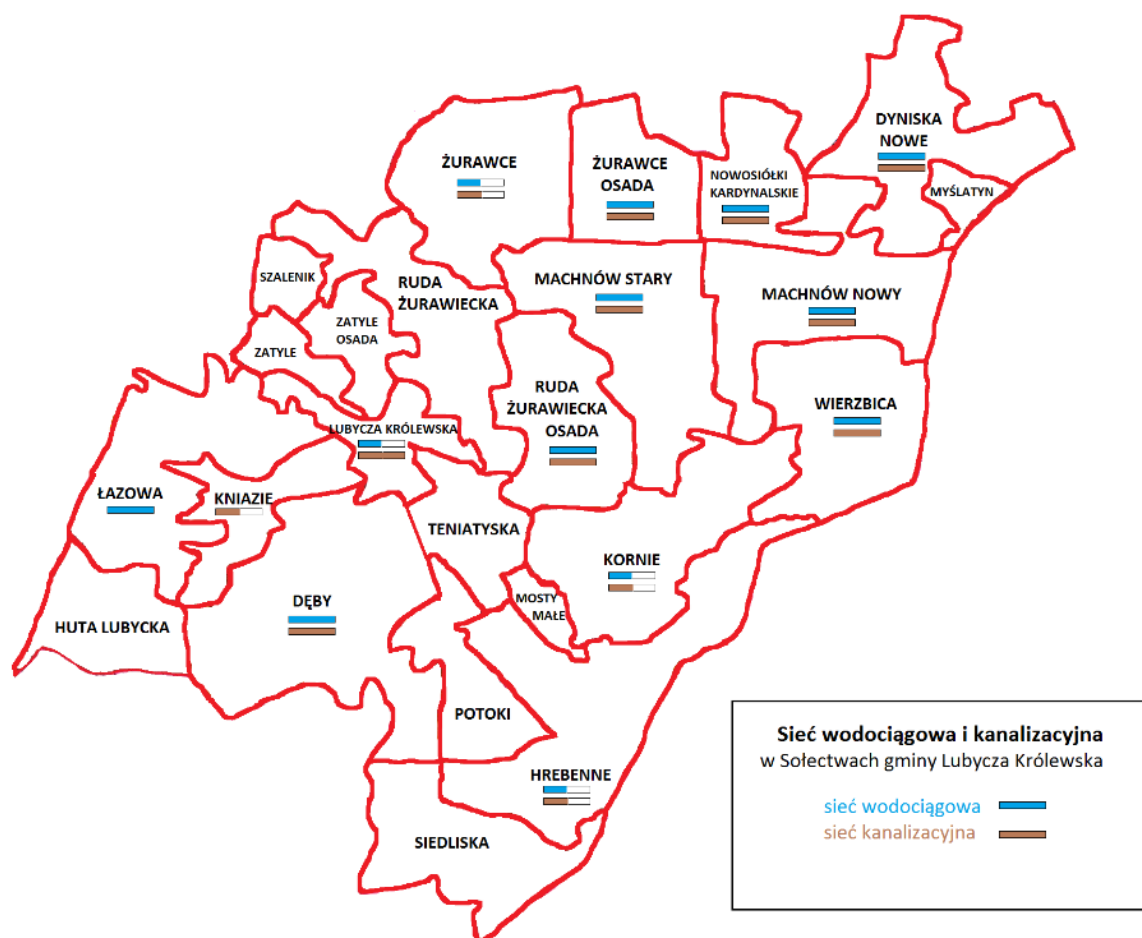
Sołectwo Żurawce Osada: Sołectwo Żurawce Osada jest zwodociągowane w 100%. Długość sieci wodociągowej 0,60 km. Z wodociągu korzysta ok. 150 osób. Wodociąg zaopatrywany jest z ujęcia wody w Machnowie Starym. Sołectwo Żurawce Osada jest skanalizowane w 100%. Długość sieci kanalizacyjnej 0,6 km. Oczyszczalnia ścieków typu WGB-20. Z kanalizacji korzysta ok. 150 osób.

Sołectwo Żurawce: Sołectwo nie posiada sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Budynki mieszkalne części pracowników RSP zaopatrywane są w wodę z sieci zakładowej oraz korzystają z kanalizacji zbiorczej zakończonej zbiornikiem bezodpływowym. Pozostali mieszkańcy sołectwa korzystają z własnych ujęć wody oraz z własnych zbiorników. Poziom skanalizowania 0%, poziom zwodociągowania 0%.

Sołectwo Kniazie: Sołectwo jest częściowo skanalizowane (z kanalizacji według danych gminy korzysta jedna osoba). Sieć kanalizacyjna o długości 500 m. Ścieki odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej w sołectwie Lubycza Królewska. Pozostali mieszkańcy korzystają z własnych zbiorników bezodpływowych. Ścieki ze zbiorników przekazywane są do oczyszczalni ścieków w Lubyczy Królewskiej. W sołectwie brak wodociągu - poziom zwodociągowania 0%.

Sołectwo Myślatyn, Mosty Małe, Teniatyska, Siedliska, Potoki, Huta Lubycka, Zatyle, Szalenik, Ruda Żurawiecka: w sołectwach brak jest wodociągu. Mieszkańcy korzystają z własnych ujęć wody. W sołectwach brak jest kanalizacji. Mieszkańcy korzystają z własnych zbiorników bezodpływowych. Ścieki przewożone są do oczyszczalni ścieków w Lubyczy Królewskiej.

Mapa 7. Poziom zwodociągowania i skanalizowania Gminy Lubycza Królewska.

Opracowanie pochodzące z Urzędu Miejskiego w Lubyczy Królewskiej

5.3. Energia elektryczna

Gmina Lubycza Królewska jest zelektryfikowana w całości, każde gospodarstwo domowe ma dostęp do elektryczności.

5.4. Ciepłownictwo

Na terenie gminy nie istnieje sieć ciepłna. Dostawy ciepła do budynków oraz ciepłej wody użytkowej odbywają się głównie w oparciu o tradycyjne sposoby ogrzewania, w zdecydowanej większości jest to ogrzewanie węglem kamiennym (w sezonie letnim zastępowanym drewnem). Część mieszkańców mieszkających w niedawno wybudowanych lub zmodernizowanych budynkach decyduje na skorzystanie z innych

źródeł ciepła: gazu lub podłączenia kolektorów słonecznych, pomp ciepła, jednak rozwiązania te są wciąż wykorzystywane w niewielkim stopniu.

Na terenie gminy Lubycza Królewska sieć gazowa znajduje się jedynie w Lubyczy Królewskiej i jest ona bardzo słabo rozwinięta.

Podstawowym odbiorcą gazu jest JST i jednostki mu podległe oraz mieszkańcy wspólnoty i spółdzielni mieszkaniowej. Brak jest centralnego systemu grzewczego obsługującego całe miasto. Niekorzystny wpływ obecnych sposobów dostarczania ciepła i ciepłej wody użytkowej do mieszkań potęguje niska wartość energetyczna budynków i systemów ich ogrzewania (nieocieplone ściany zewnętrzne i stropy, przestarzałe piece, itp.), która powoduje konieczność spalania większej ilości surowców do uzyskania pożądanego efektu, niż w budynkach nowych, o wysokiej klasie energetycznej. Dodatkowo, w kotłowniach i paleniskach indywidualnych spala się często także przedmioty z tworzyw nieprzeznaczonych do palenia (takich jak plastik, guma, tekstylia), przez co do atmosfery emitowane są szkodliwe związki chemiczne. Konieczne jest promowanie przedsięwzięć mających na celu zmniejszenie ilości zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł niskiej emisji (modernizacje kotłowni, przechodzenie na system ogrzewania zasilany innymi niż węgiel surowcami energetycznymi, wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, niewykorzystywanie przedmiotów nieprzeznaczonych do palenia) oraz zwiększenie energooszczędności budynków (termomodernizacja, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej).

5.5. Telekomunikacja

Gmina Lubycza Królewska posiada dostęp zarówno do sieci telefonii stacjonarnej, jak i komórkowej. Gmina Lubycza Królewska posiada automatyczną centralę telefoniczną. Gmina znajduje się w zasięgu oddziaływania sieci telefonów komórkowych. Na większości obszaru, odbiór usług telefonii komórkowej jest jednakowo dobry, ze względu na zlokalizowane na terenie Gminy maszty operatorów sieci. W najbliższym czasie planowana jest rozbudowa istniejącej szerokopasmowej sieci internetowej.

5.6. Gospodarka odpadami

Na przestrzeni ostatnich lat gospodarka odpadami w kraju zmienia się diametralnie, głównie za sprawą władz samorządowych, które systemem nakazowo-ustawodawczym zostały zobowiązane do utrzymania porządku i czystości na terenie

objętym ich własnością. Odpady są nieodłącznym atrybutem bytowania i gospodarczej działalności człowieka. Gospodarka odpadami jest ważnym elementem ochrony środowiska. Za odpady komunalne uważa się odpady powstające w wyniku działalności bytowo – gospodarczej człowieka.

Od 1 lipca 2013 roku obowiązuje nowy system gospodarki odpadami. Gmina ma zorganizowany system gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnie z zapisami ustawy oraz z uwarunkowaniami miejscowymi. Odpady komunalne są odbierane wyłącznie z gospodarstw domowych, na których zamieszkują mieszkańcy. Właściciele nieruchomości, na których powstają odpady (prowadzący działalność gospodarczą, różnego rodzaju instytucje, zakłady pracy, itp.), są zobowiązani posiadać indywidualne umowy na odbieranie odpadów komunalnych z podmiotem uprawnionym do ich odbioru.

5.7. Zidentyfikowane problemy

- niedostatecznie dobry stan sieci dróg, w szczególności gminnych, konieczność modernizacji wielu szlaków komunikacyjnych przebiegających przez gminę;
- dominacja tradycyjnych sposobów dostarczania ciepła i ciepłej wody użytkowej do budynków;
- trudności z zapewnieniem odpowiedniego poziomu rozwoju infrastruktury technicznej wynikające z dużej powierzchni gminy oraz jej niskiej spójności przestrzennej.
- duże natężenie ruchu na obszarze miejscowości położonych przy drodze krajowej nr 17 oraz przy drogach wojewódzkich;
- niedostateczny poziom rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej;
- niski stopień skanalizowania gminy;
- brak miejsc pracy;
- niewystarczająca ilość miejsc do aktywnego i kulturalnego spędzania czasu;
- niewykorzystanie istniejącej infrastruktury kolejowej.

6. Zarządzanie

6.1. Podstawy prawne

Gmina wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Posiada osobowość prawną, a jej samodzielność podlega ochronie sądowej. Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów.

Do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dn. 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2001r. Nr 142, poz. 15911 z późn. zm.) gmina ma ustawowy obowiązek realizować zadania z zakresu:

- ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej;
- gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego;
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz;
- działalności w zakresie telekomunikacji;
- lokalnego transportu zbiorowego;
- ochrony zdrowia;
- pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych;
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- gminnego budownictwa mieszkaniowego;
- edukacji publicznej;
- kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych;
- targowisk i hal targowych
- zieleni gminnej i zadrzewień;
- cmentarzy gminnych;
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego;

- utrzymania gminnych obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
- polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej;
- wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej;
- promocji gminy;
- współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.);
- współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Do najważniejszych aktów prawnych wpływających na działalność Gminy można zaliczyć:

- Ustawę o finansach publicznych,
- Ustawę o samorządzie Gminnym
- Ustawę Prawo zamówień publicznych,
- Ustawę o gospodarce komunalnej,
- Ustawę o gospodarce nieruchomościami,
- Ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Ustawę o utrzymaniu porządku i czystości w gminie,
- Ustawę o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzeniu ścieków,
- Ustawę o pracownikach samorządowych,
- Ustawę o swobodzie działalności gospodarczej,
- Kodeks Postępowania Administracyjnego.

6.2. Organizacja

Siedziba Urzędu: 22-680 Lubycza Królewska ul. Kolejowa 1 tel. 0846617002 e-mail: gmina@lubycza.pl, [http: www.lubycza.pl](http://www.lubycza.pl)

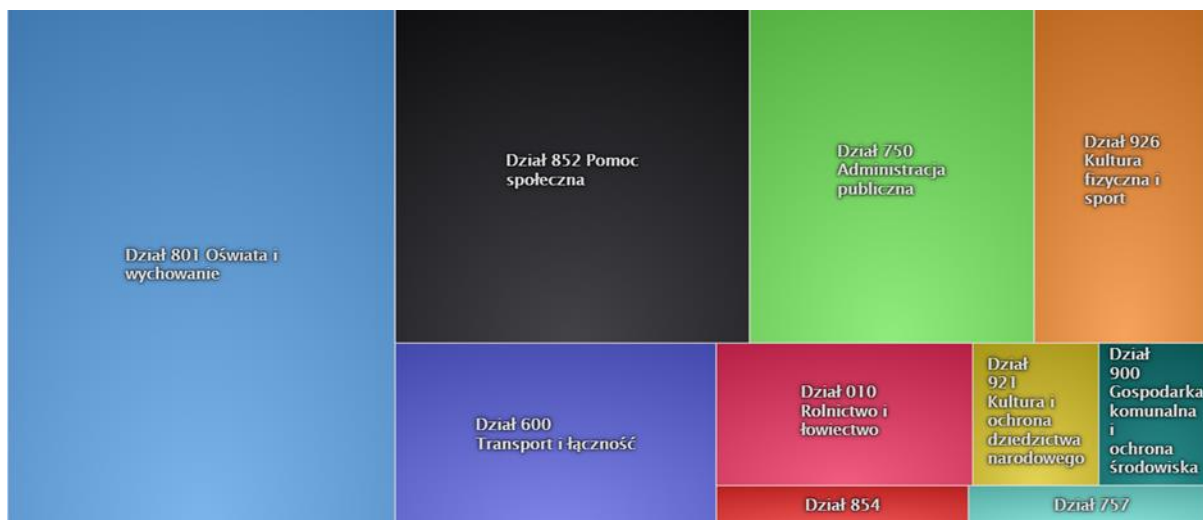
6.3. Finanse

Stan finansowy Gminy wynika z charakteru gospodarki, rodzaju i liczby podmiotów gospodarczych, z dotychczasowego poziomu zagospodarowania Gminy, a także aktywności samorządu. Struktura gospodarki wpływa na: kształt sfery finansowej w skali lokalnej, możliwości zaspokajania potrzeb ludności Gminy, działalność inwentaryzacyjną oraz politykę prowadzoną przez władze samorządowe itp. Bardzo ważną rolę spełnia poziom i struktura budżetu.

Suma wydatków za 2016 wynosi 21 362 864,34 złotych co daje 3 241,21 złotych w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Największa część budżetu gminy Lubycza Królewska – 30,62% została przeznaczona na: dział 801 – oświata i wychowanie – 6 541 354,89 złotych, duża część wydatków została zrealizowana w dziale 852 – Pomoc społeczna (36,98%) 7 901 184,81 złotych oraz w dziale 750 – administracja publiczna (11,19%) – 2 391 617,40 złotych. Wydatki inwestycyjne 1 288 905,77 złotych czyli 6,03% wydatków ogółem.

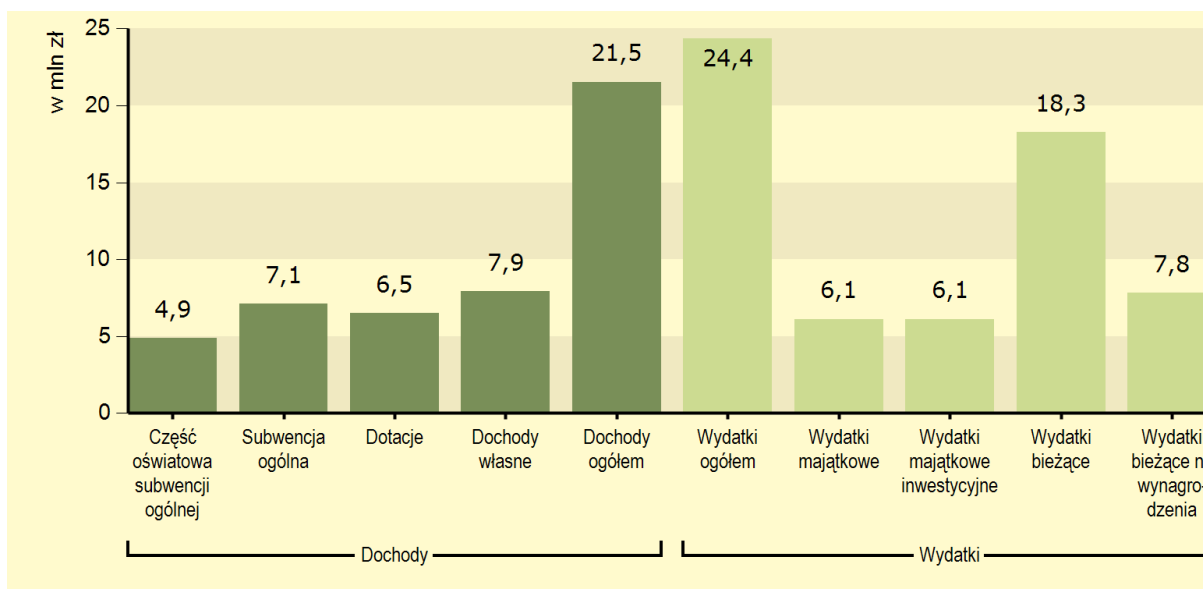
Suma dochodów do budżetu gminy Lubycza Królewska wyniosła w 2016 roku 22 091 708,85 złotych, co daje 3 351,79 złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Największa część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (28,08%) – 6 204 037,25 złotych. Duża część wpływów pochodzi z Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (26,18%) – 5 784 637,62 złotych oraz z Dział 852 - Pomoc społeczna (32,44%) – 7 168 058,59 złotych. W budżecie gminy Lubycza Królewska wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 307,13 złotych na mieszkańca (9,16%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 3,96 złotych na mieszkańca (0,11%)

Wykres 13. Struktura wydatków według działów.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, opracowanie: www.polskawliczbach.pl

Wykres 14. Struktura wydatków w złotych.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

II. Analiza SWOT

Analiza strategiczna Gminy Lubycza Królewska obejmuje rozpoznanie sił i słabości (analiza wewnętrzna) oraz obecnych i przyszłych zmian w jej otoczeniu, czyli jego szans i zagrożeń (analiza zewnętrzna). Prezentowana poniżej procedura SWOT jest syntezą przedstawionego wcześniej opisu stanu i tendencji rozwojowych gminy Lubycza Królewska zawartych w diagnostycznej części opracowania. Ponadto uwzględnia ona ustalenia poczynione w trakcie konsultacji oraz wyniki ankiet SWOT.

Tak uporządkowany opis sytuacji stanowi podstawę sformułowania celów i priorytetów rozwoju, które z kolei powinny być zinstrumentalizowane w postaci wiązki celów strategicznych.

Analiza SWOT obejmuje analizę:

- Mocnych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych (endogenicznych), czyli elementów rzeczywistości gminy Lubycza Królewska mających pozytywny charakter z punktu widzenia jej przyszłego rozwoju.
- Słabych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych o negatywnym charakterze.
- Szans, tj. uwarunkowań zewnętrznych (egzogenicznych) o charakterze pozytywnym; jako szanse uwzględnione zostały te zagadnienia, których źródła leżą poza obszarem gminy Lubycza Królewska lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jej obszarze.
- Zagrożeń, tj. uwarunkowań zewnętrznych mających negatywny wpływ na dalszy rozwój Gminy Lubycza Królewska.

Mocne strony	Słabe strony
Strefa przestrzenna	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ walory krajobrazowe i przyrodnicze; ✓ obiekty zabytkowe znajdujące się na terenie gminy; ✓ duża lesistość gminy; ✓ dobry stan środowiska; ✓ urodzajne gleby w północnej części gminy. ✓ Małe zurbanizowanie terenu ✓ Obszary Natura 2000 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niska spójność przestrzenna gminy; ✓ duże zróżnicowanie przestrzenne i funkcjonalne poszczególnych części gminy; ✓ niedostateczne wykorzystanie przestrzeni publicznej i jej niska funkcjonalność; ✓ zanikanie tradycyjnych cech zabudowy i przestrzeni oraz zaburzenia ładu przestrzennego; ✓ zagrożenia dla środowiska naturalnego wynikające z niedostatków systemu gospodarki ściekami i odpadami oraz źródeł niskiej emisji. ✓ Duży obszar Natura 2000

Strefa gospodarcza	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ liczba podmiotów gospodarczych w ostatnich latach; ✓ wolne tereny pod inwestycje; ✓ duży potencjał rozwoju gospodarki i turystyki gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ dominacja tradycyjnych branż w gospodarce; ✓ brak planów zagospodarowania przestrzennego, ✓ duża ilość obszarów Natura 2000 utrudniająca realizację inwestycji, ✓ niedostatecznie rozwinięty sektor usług rynkowych; ✓ nieuzbrojone tereny inwestycyjne; ✓ niedostatecznie rozwinięta branża turystyczna i około turystyczna; ✓ duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych; ✓ stosunkowo niska aktywność gospodarcza obszaru. ✓ Niewykorzystanie infrastruktury kolejowej
Strefa społeczna	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dobry dostęp do edukacji na poziomie podstawowym i gimnazjalnym na terenie gminy; ✓ działalność pozarządowych organizacji sfery społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ nasilanie się zjawiska starzenia się lokalnej społeczności; ✓ malejący wskaźnik przyrostu naturalnego; ✓ migracje zarobkowe trwające w długim okresie; ✓ niski poziom integracji społeczności lokalnej; ✓ brak żłobków; ✓ ograniczony zasięg oddziaływania gminnej instytucji kultury; ✓ stosunkowo duża liczba osób długotrwale bezrobotnych; ✓ występowanie bezrobocia ukrytego; ✓ niewystarczająca liczba miejsc pracy w sektorze usług rynkowych; ✓ odpływ młodych, wykształconych ludzi, poszukujących pracy. ✓ Nieadekwatne wykształcenie mieszkańców
Infrastruktura techniczna	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ posiadane przez gminę kanalizacji i oczyszczalni ścieków; ✓ dobry dostęp do sieci telefonicznych i Internetu. ✓ Tranzytowe położenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niedostatecznie dobry stan sieci dróg, w szczególności gminnych; ✓ niedostateczny poziom rozwoju infrastruktury około drogowej (chodniki, zatoki przystankowe,

	<p>oznakowanie miejsc szczególnie niebezpiecznych, itp.);</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ niedostateczny poziom rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej, szczególnie niski stopień skanalizowania i zwodociągowania gminy; ✓ dominacja tradycyjnych sposobów dostarczania ciepła i ciepłej wody użytkowej do budynków. ✓ Niewykorzystanie istniejącej infrastruktury drogowej i kolejowej
Szanse	Zagrożenia
Strefa przestrzenna	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ przebiegająca przez obszar gminy droga krajowa nr 17 oraz drogi powiatowe i droga wojewódzka; ✓ niedaleka odległość od przejścia granicznego; ✓ możliwość pozyskania środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych, na projekty związane z poprawą jakości sfery przestrzennej; ✓ wdrażanie na terenie Unii Europejskiej polityki zrównoważonego rozwoju, zakładającej ochronę posiadanych zasobów i racjonalne gospodarowanie przestrzenią. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zagrożenia dla środowiska naturalnego wynikające z zanieczyszczeń zewnętrznych, dużego natężenia ruchu na przebiegających przez gminę drogach, ✓ położenie na obszarze tzw. ściany wschodniej – 5 województw Polski Wschodniej, charakteryzujących się niższym poziomem rozwoju, niż pozostała część kraju; ✓ daleka odległość od stolicy województwa i innych aglomeracji, peryferyjność położenia.
Strefa gospodarcza	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ położenie przy przejściu granicznym w Hrebennem; ✓ wspieranie rozwoju sektora MŚP przez Unię Europejską; ✓ wzrost popularności prowadzenia własnej działalności gospodarczej; ✓ wzrost popularności turystyki; ✓ regionalna polityka promocji walorów turystycznych Lubelszczyzny szansą na przyciągnięcie większej liczby turystów; ✓ wspieranie rozwoju nowoczesnego rolnictwa przez Unię Europejską. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niższy poziom rozwoju gospodarczego całego regionu, odczuwalne zapóźnienia w stosunku do bogatszych części kraju; ✓ peryferyjność położenia; ✓ niedostatecznie rozwinięty w całym województwie poziom infrastruktury transportowej, istotnej dla inwestorów zewnętrznych.
Strefa społeczna	

<ul style="list-style-type: none"> ✓ możliwość pozyskania środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych, na projekty sfery społecznej; ✓ polityka prorozwojowa powiatu i regionu; ✓ wdrażanie na terenie Unii Europejskiej polityki wspierania rozwoju obszarów wiejskich. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zjawisko migracji zarobkowej, w szczególności osób młodych i wykształconych; ✓ zjawisko starzenia się lokalnej społeczności ✓ postępujące na obszarze całego kraju.
Infrastruktura techniczna	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ możliwość pozyskania środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych, na projekty infrastrukturalne; ✓ wdrażanie na terenie Unii Europejskiej polityki wspierania rozwoju obszarów wiejskich, obejmującej między innymi wspieranie rozwoju infrastruktury w miejscowościach wiejskich. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ duże natężenie ruchu na obszarze miejscowości położonych przy drodze krajowej nr 17; ✓ wzrost natężenia ruchu tranzytowego i związane z nim pogorszenie stanu dróg.

Powyższa analiza wskazuje nie tylko na to, jakie atuty, słabe strony, szanse i zagrożenia cechują obszar gminy Lubycza Królewska, lecz także pokazuje, od jak wielu czynników z różnych dziedzin zależy poziom rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych miejscowości i jednostek samorządu terytorialnego. Jest to niezwykle ważne w programowaniu polityki prorozwojowej gminy – nie można skupić się tylko na jednym obszarze działania, zaplanowane zadania powinny być jak najbardziej kompleksowe i komplementarne ze sobą, by zaczęły wywoływać pożądane efekty.

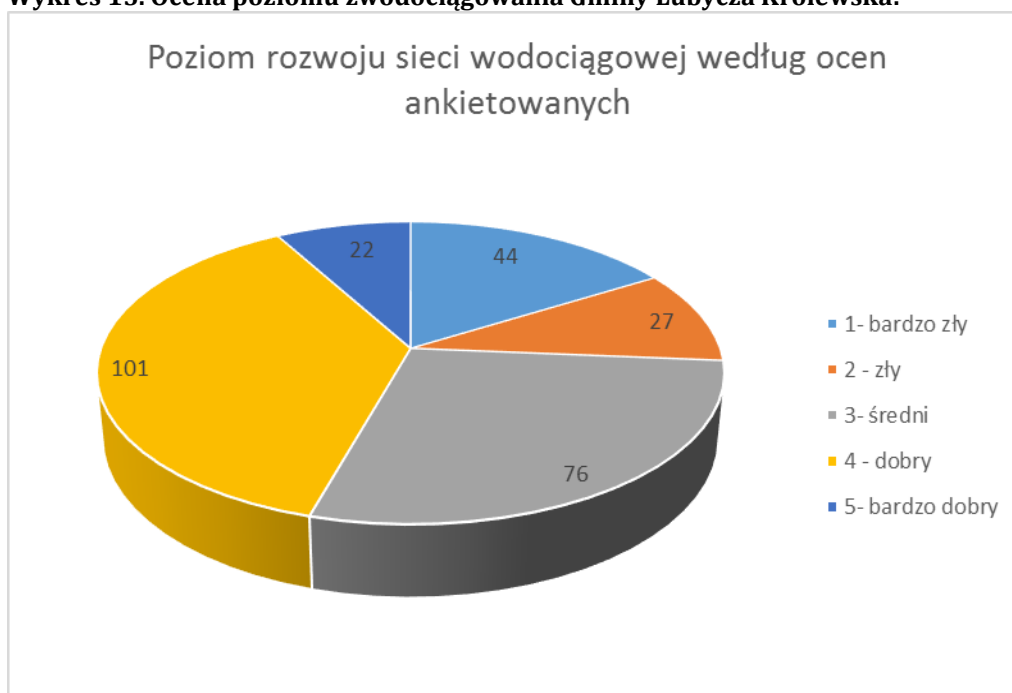
CZEŚĆ PROJEKCYJNA

I. Konsultacje społeczne

Konsultacje społeczne są niezwykle istotnym elementem procesu przygotowywania planu rozwoju. Pozwalają na zapoznanie się z opinią mieszkańców na temat sytuacji obecnej gminy, ich oceną możliwości jej rozwoju, a także stopniem zaspokojenia ich podstawowych potrzeb bytowych. Właściwie przeprowadzone konsultacje społeczne oraz prawidłowo zinterpretowane ich wyniki, gwarantują obranie zgodnych z oczekiwaniami i potrzebami mieszkańców kierunków polityki prorozwojowej gminy.

Mieszkańcy Gminy Lubycza Królewska zaangażowali się w konsultacje społeczne – zebrano 211 ankiet w wersji papierowej i elektronicznej – taka ilość świadczy o dużym zainteresowaniu mieszkańców rozwojem swojej gminy.

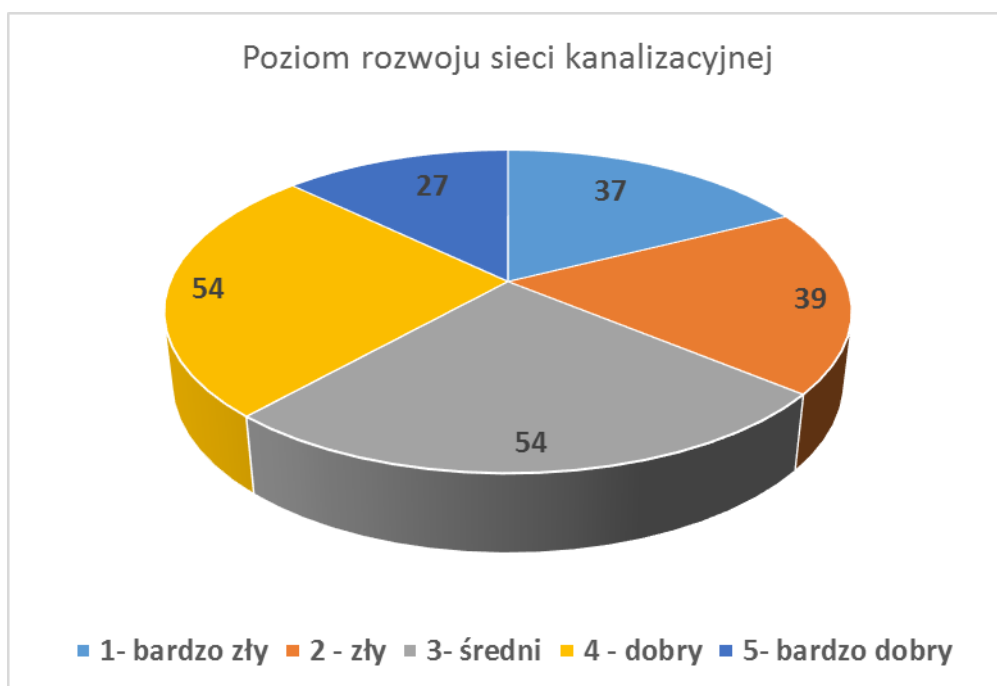
Wykres 15. Ocena poziomu zwodociągowania Gminy Lubycza Królewska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców.

Prawie połowa ankietowanych osób (123 osoby na 211), mimo wielu braków w tym zakresie oceniła pozytywnie poziom zwodociągowania gminy. Nieco gorzej został oceniony poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej - już tylko 81 osób oceniło, że jest on dobry (54 osoby na 211 ankietowanych), lub bardzo dobry (tylko 27 osób, na 211 ankietowanych).

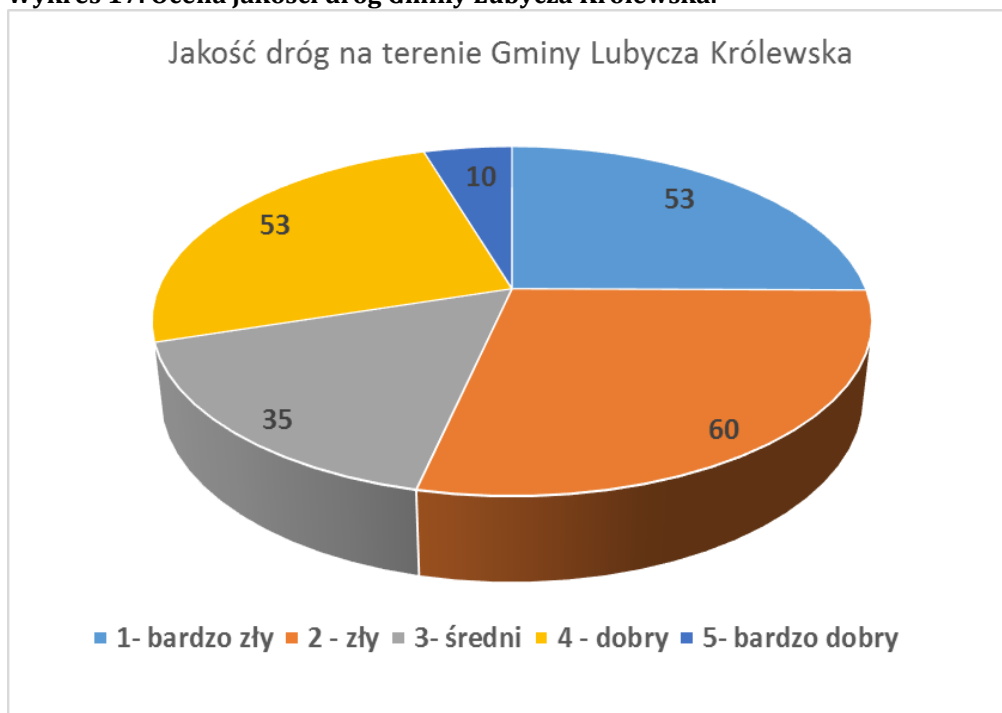
Wykres 16. Ocena poziomu rozwoju sieci kanalizacyjnej Gminy Lubycza Królewska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców.

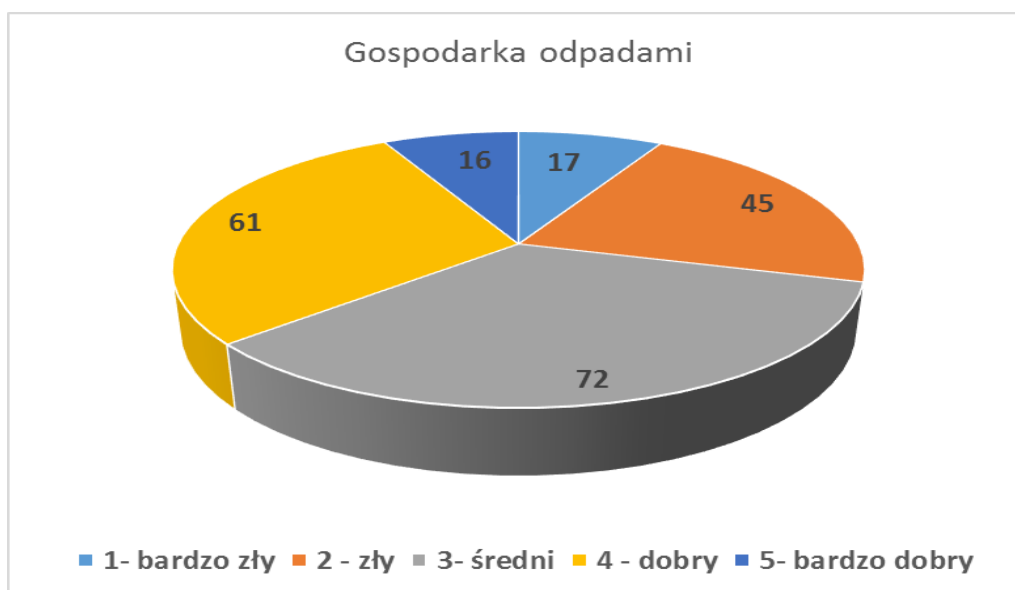
Kolejnym badanym elementem z zakresu infrastruktury technicznej, była jakość dróg na terenie Miasta i Gminy Lubycza Królewska. Poniższe odpowiedzi jednoznacznie wskazują, że istotnym elementem działań Gminy będzie dalsze inwestowanie w stan i jakość dróg położonych na terenie gminy.

Wykres 17. Ocena jakości dróg Gminy Lubycza Królewska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców.

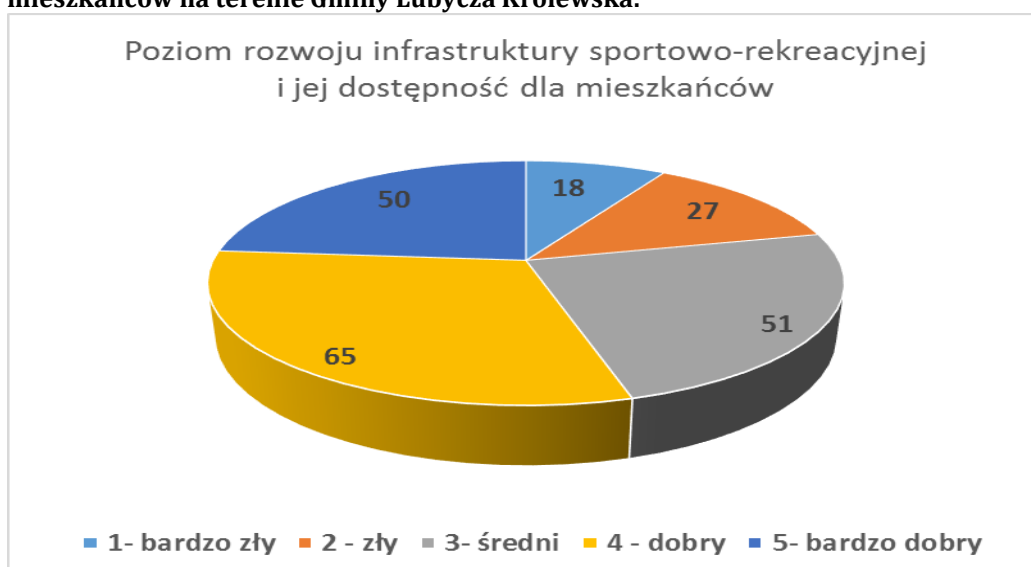
Wykres 18. Ocena poziomu gospodarki odpadami na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców.

Bardzo dobrze ankietowani ocenili poziom gospodarki odpadami na terenie gminy, wynika to z faktu, że bardzo szybko i sprawnie wdrożony został system selektywnej zbiórki odpadów, jasne były jego zasady i mieszkańcy nie mieli problemów – dzięki akcjom informacyjnym z jego wdrożeniem. Jeszcze lepiej oceniono infrastrukturę sportowo – rekreacyjną, co jest wynikiem inwestycji realizowanych przez samorząd Gminy w ciągu kilku ostatnich lat. Budowa hali sportowej, orlików, boisk i stadionu była odpowiedzią na potrzeby mieszkańców i dzięki temu 115 ankietowanych (na 211) oceniło poziom rozwoju tej infrastruktury na dobrze i bardzo dobrze.

Wykres 19. Ocena poziomu rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i jej dostępności dla mieszkańców na terenie Gminy Lubycza Królewska.

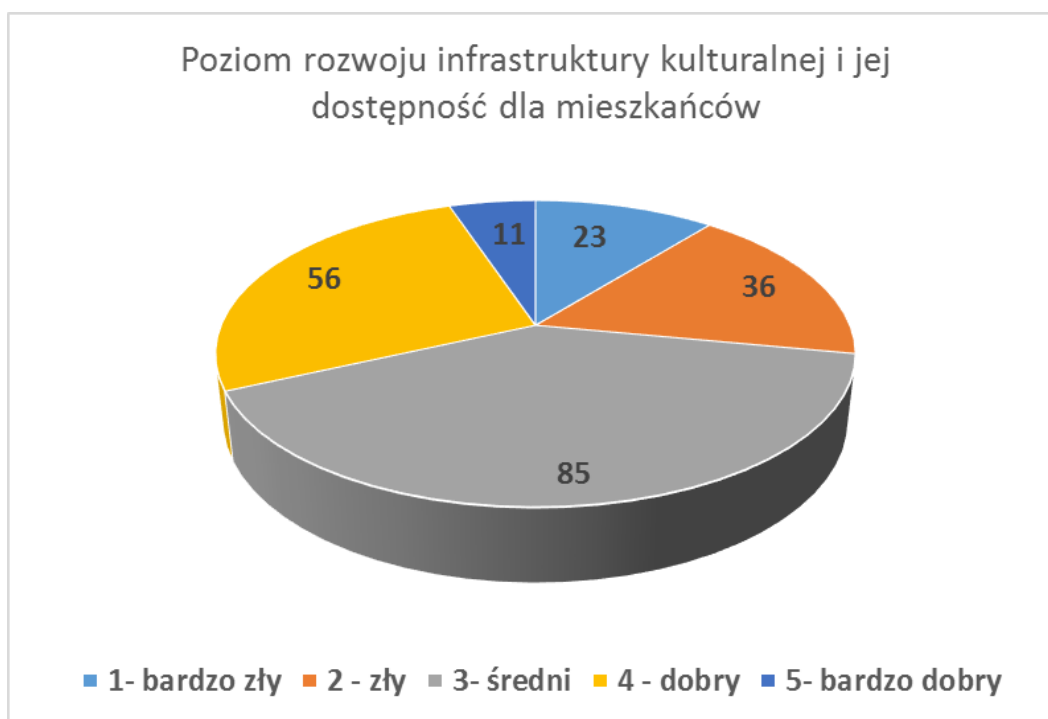

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców.

Ankietowani jako niewystarczający ocenili zarówno poziom rozwoju infrastruktury kulturalnej i jej dostępności dla mieszkańców gminy, jak i wydarzenia kulturalno-

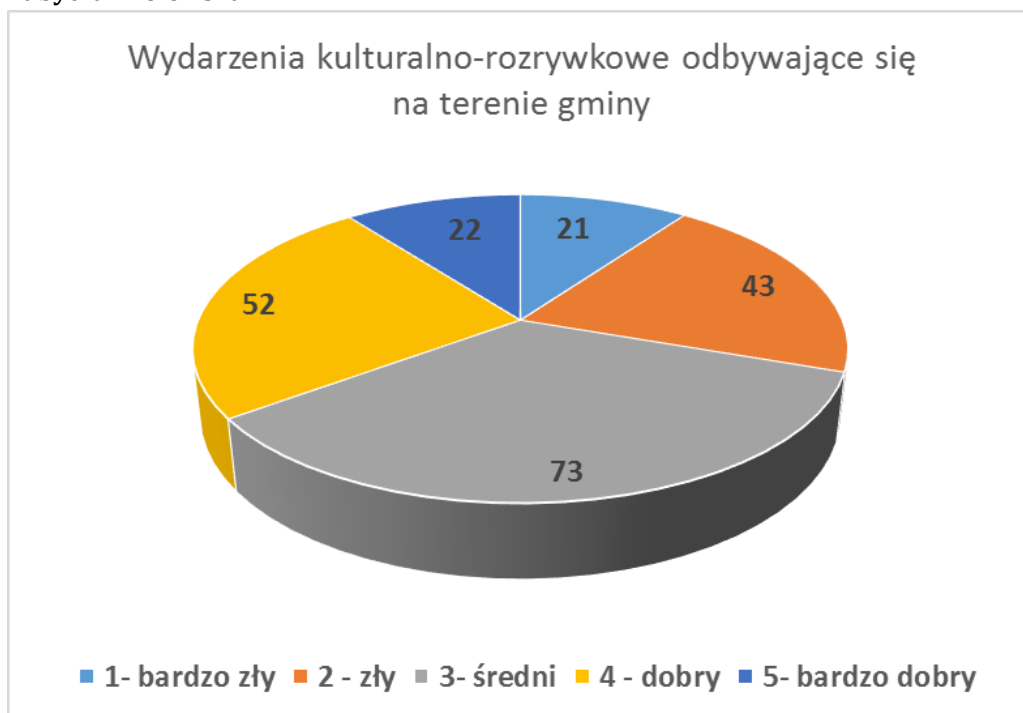
rozrywkowe organizowane na jej terenie. Taka ocena wynika zarówno ze stany infrastruktury kulturalnej- wiele miejsc pełniących funkcje społeczne wymaga inwestycji nie tylko w remont czy modernizację ale również w wyposażenie, które z kolei przekłada się na organizowane przez mieszkańców, organizacje czy jednostki gminne wydarzenia kulturalno-rozrywkowe. W wypadku obu wykresów (wykres 20 i wykres 21) bardzo duża liczba ankietowanych (85 osób w przypadku infrastruktury i 73 w przypadku wydarzeń) oceniła poziom rozwoju infrastruktury kulturalnej i jej dostępność dla mieszkańców, a także wydarzenia kulturalno-rozrywkowe jako średni, a niewielka jako dobry i bardzo dobry.

Wykres 20. Ocena poziomu rozwoju infrastruktury kulturalnej i jej dostępności dla mieszkańców na terenie Gminy Lubycza Królewska.

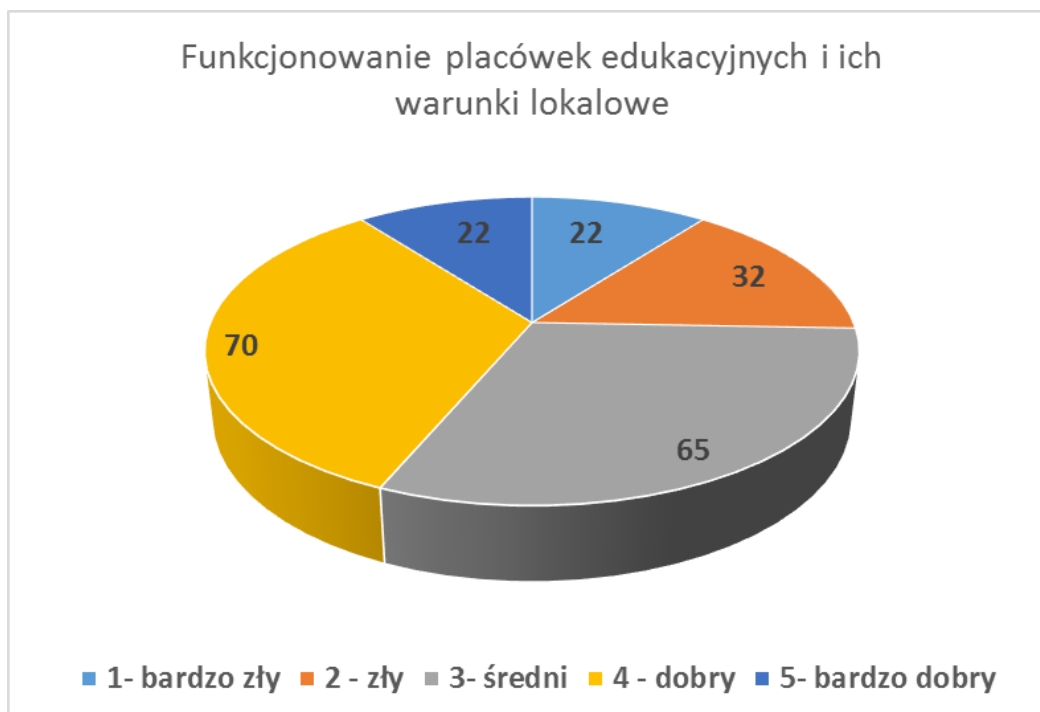
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców.

Wykres 21. Ocena wydarzeń kulturalno - rozrywkowych odbywających się na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców

Wykres 22. Ocena funkcjonowania placówek edukacyjnych znajdujących się na terenie Gminy Lubycza Królewska.

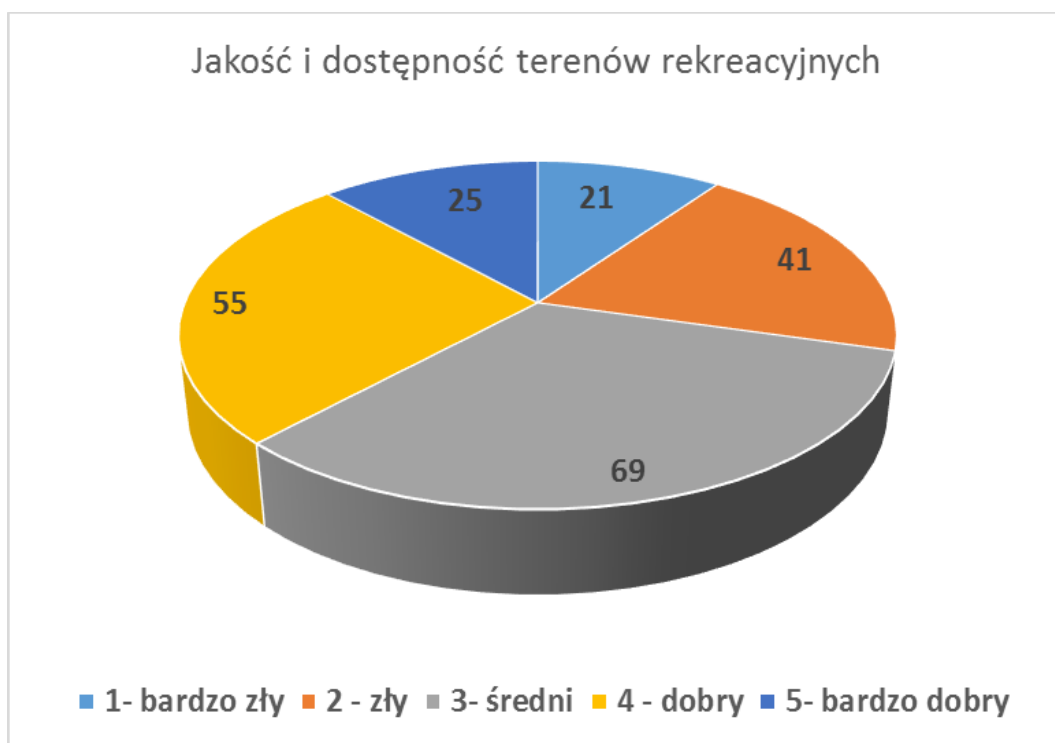
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców

Ocena funkcjonowania placówek edukacyjnych znajdujących się na terenie Gminy Lubycza Królewska, pokazuje, że tylko 22 mieszkańców, uważa że są one bardzo dobre, natomiast aż 70 uznaje je za dobre, 65 za średnie, natomiast aż 54 uznaje je za złe i bardzo

złe. Wskazuje to, że placówki oświatowe wymagają interwencji nie tylko w zakresie inwestycji ale również w wyposażenie oraz przede wszystkim w jakość kształcenia.

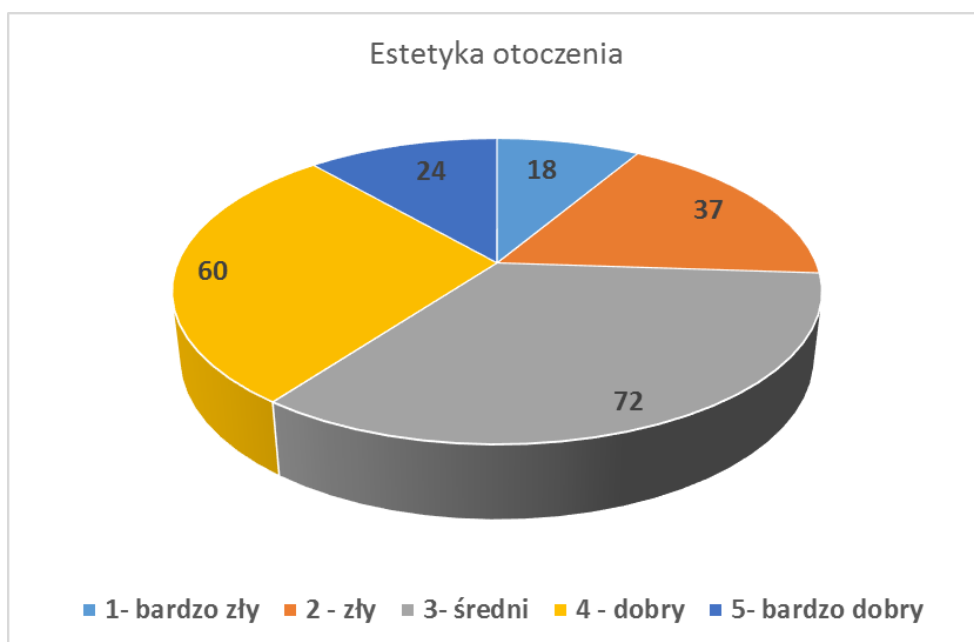
Kolejnymi badanymi aspektami, łączącymi się częściowo ze sobą i bardzo podobnymi, jeżeli bierzemy pod uwagę wyniki badania ankietowego były: jakość i dostępność terenów rekreacyjnych na terenie Gminy Lubycza Królewska, estetyka otoczenia na terenie Gminy Lubycza Królewska oraz organizacja zieleni i zagospodarowania terenów zielonych na terenie Gminy Lubycza Królewska. Przy niewielkich różnicach procentowych (wykresy 23, 24 i 25), większość mieszkańców oceniła średnio bądź negatywnie te badane dziedziny (131 osób na 211 badanych – wykres 23, 127 osób – wykres 24 i 118 osób – wykres 25)

Wykres 23. Ocena jakości i dostępności terenów rekreacyjnych na terenie Gminy Lubycza Królewska.

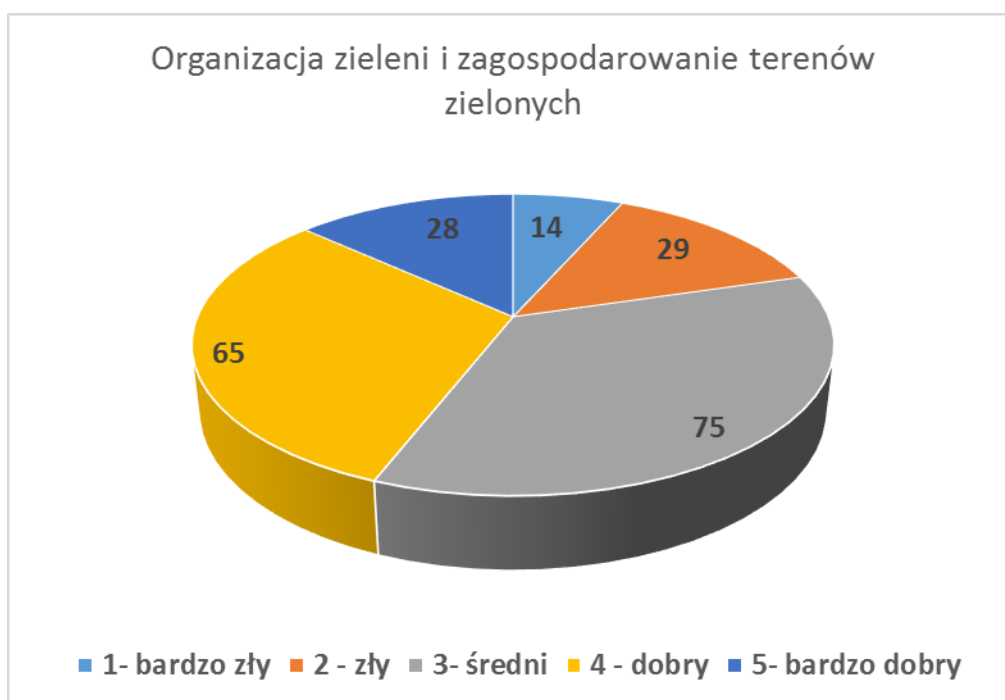
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców

Wykres 24. Ocena estetyki otoczenia na terenie Gminy Lubycza Królewska.

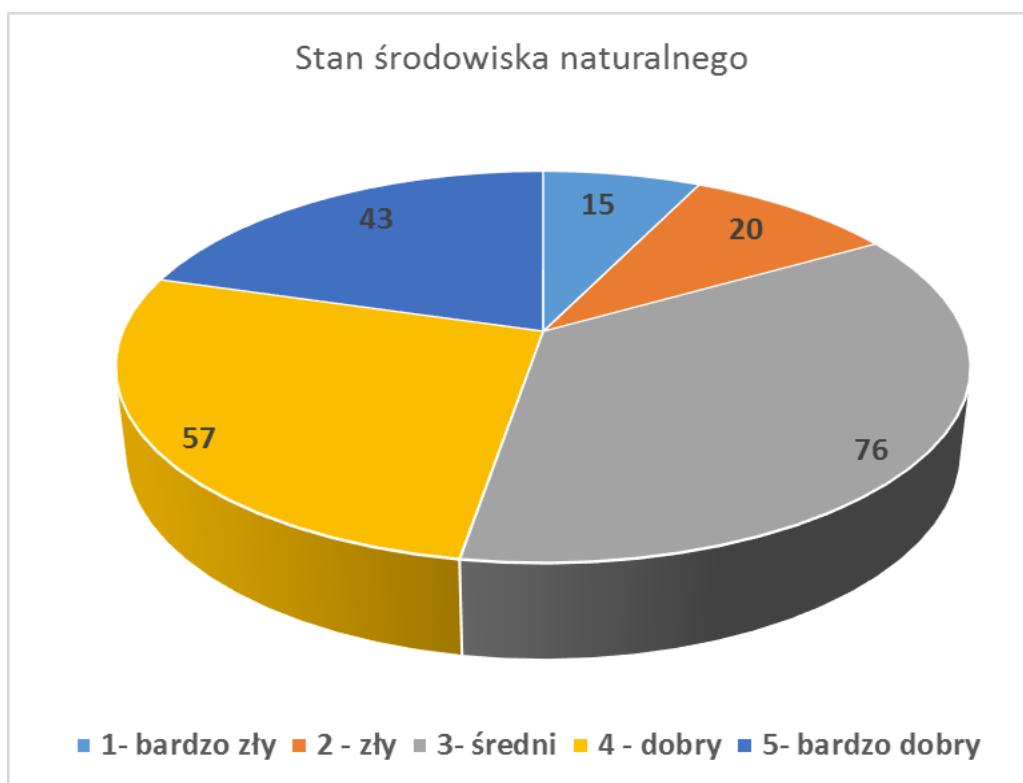
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców

Wykres 25. Ocena organizacji zieleni i zagospodarowania terenów zielonych na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców

Środowisko naturalne w Gminie Lubycza Królewska zostało przez ankietowanych ocenione dobrze – aż 100 badanych osób, wskazało, że stan środowiska jest dobry (57 odpowiedzi) i bardzo dobry (43 odpowiedzi), a tylko 25 wskazało, że jest zły i bardzo zły.

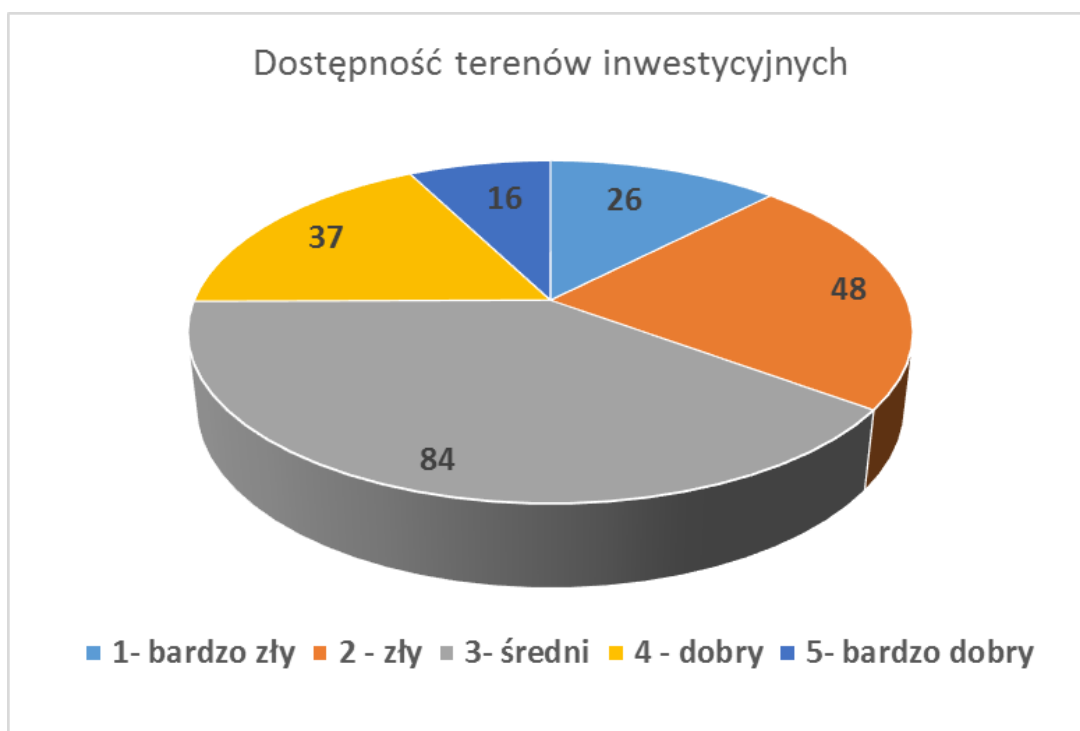
Wykres 26. Ocena środowiska naturalnego Gminy Lubycza Królewska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców

Analizując wszystkie aspekty związane z gospodarką: dostępność terenów inwestycyjnych (wykres 27), wykorzystanie walorów gminy do rozwoju turystyki (wykres 28), promocję gminy (wykres 29) oraz ocenę lokalnego rynku pracy (wykres 30), zauważyć należy bardzo niską ocenę zarówno dostępności terenów inwestycyjnych (74 negatywne oceny) jak i lokalnego rynku pracy - aż 121 negatywnych ocen, przy tylko 30 pozytywnych. W połączeniu z niską oceną wykorzystania walorów gminy do rozwoju turystyki oraz bardzo niską oceną promocji gminy (aż 83 negatywne oceny na 211 ankiet oraz 46 ocen średnich), wskazuje na konieczność interwencji w tym zakresie, przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych środków i możliwości.

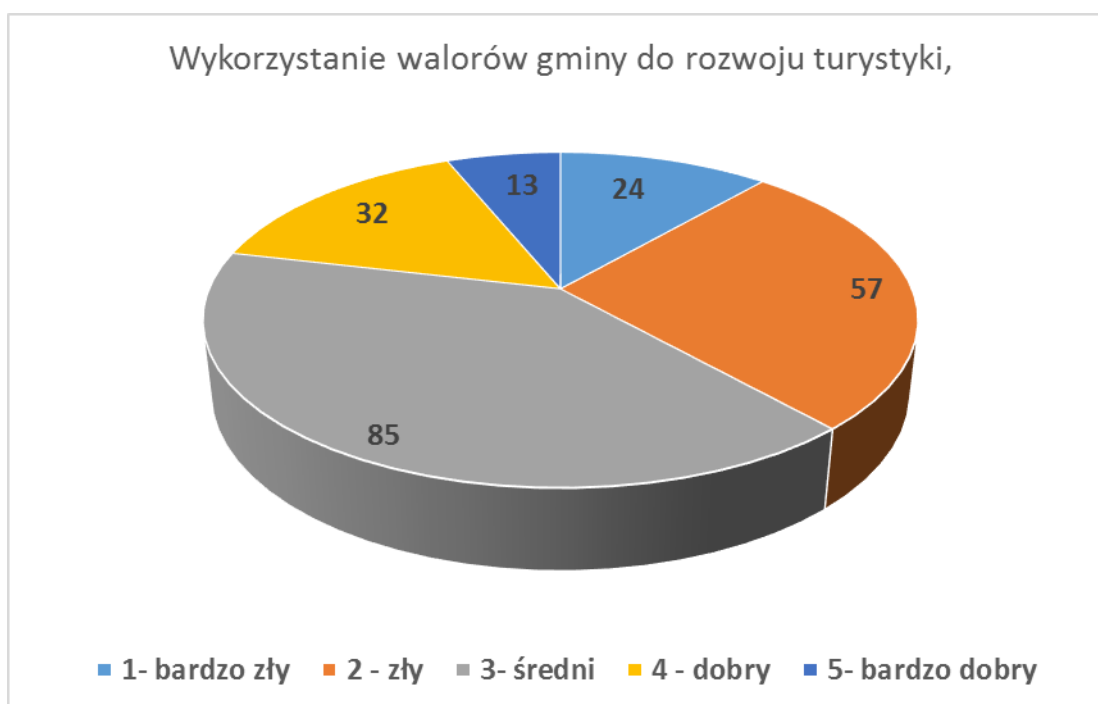
Z powyższym zakresem tematycznym związana jest również ocena warunków prowadzenia działalności gospodarczej (wykres 31), w tym przypadku aż 80 ankietowanych stwierdziło, że są to warunki średnie, 57 złe i bardzo złe, natomiast 74 ankietowanych stwierdziło, że są one dobre i bardzo dobre.

Wykres 27. Ocena dostępności terenów inwestycyjnych na terenie Gminy Lubycza Królewska.

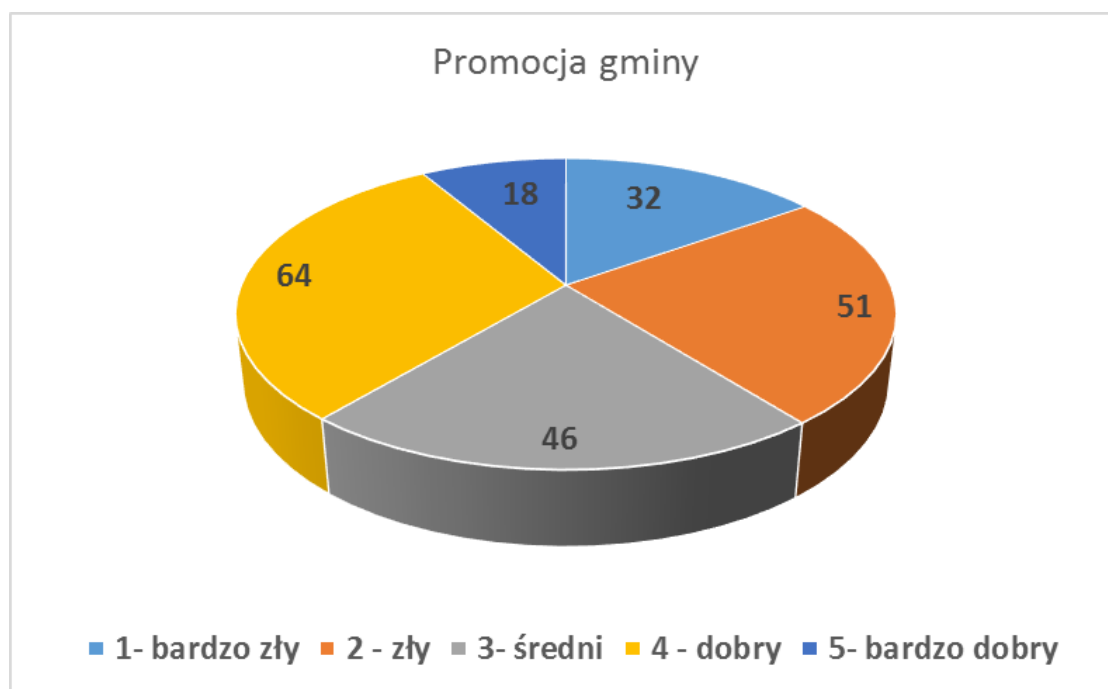
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców

Wykres 28. Ocena wykorzystania walorów gminy do rozwoju turystyki.

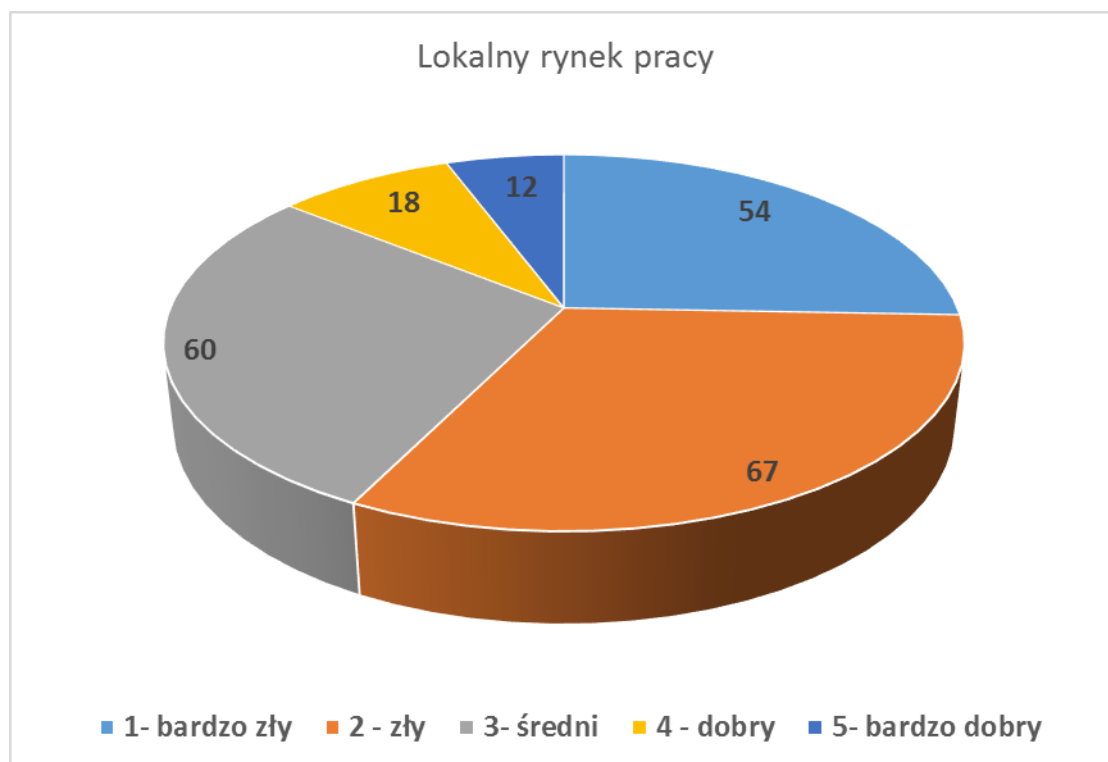
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców

Wykres 29. Ocena promocji Gminy Lubycza Królewska.

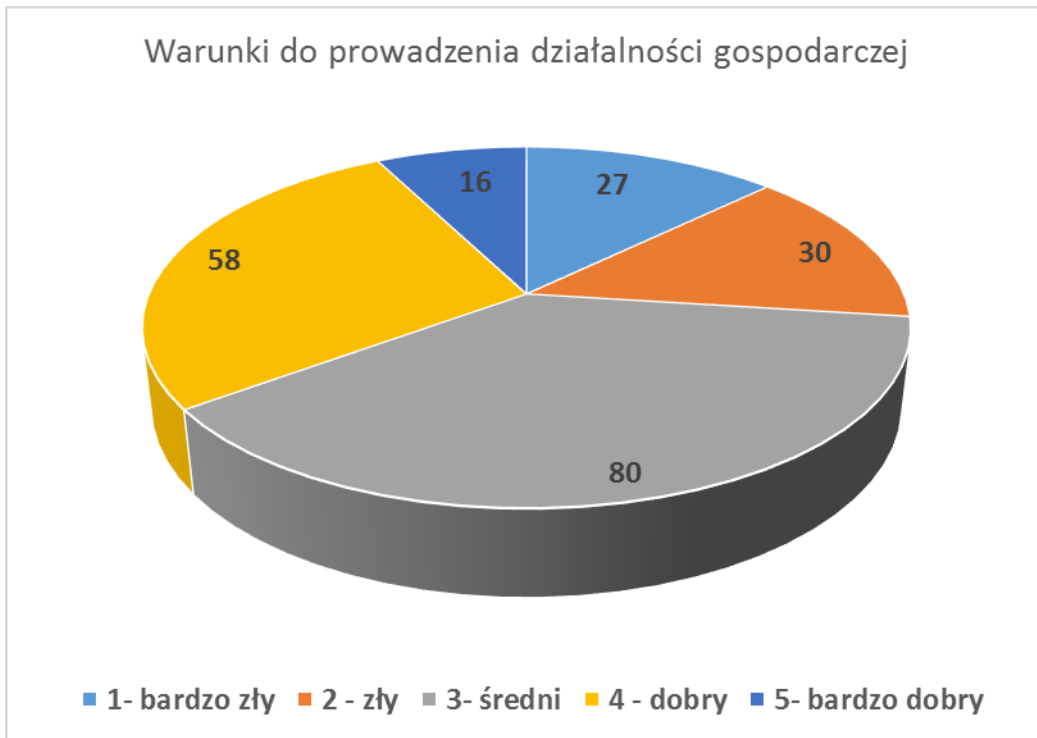
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców

Wykres 30. Ocena lokalnego rynku pracy Gminy Lubycza Królewska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców

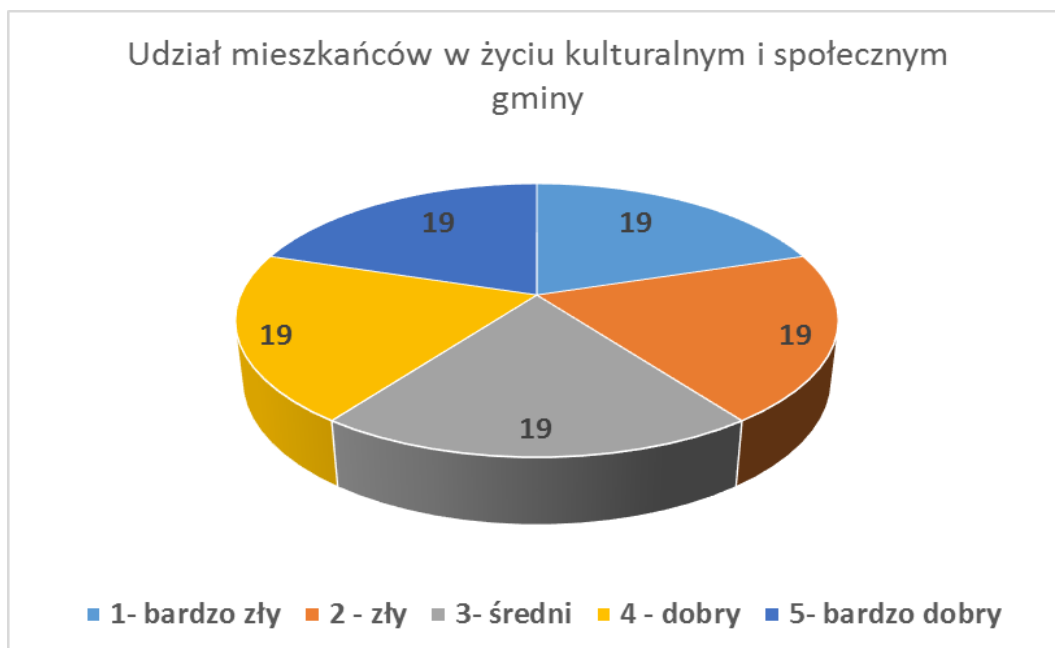
Wykres 31. Ocena warunków do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców

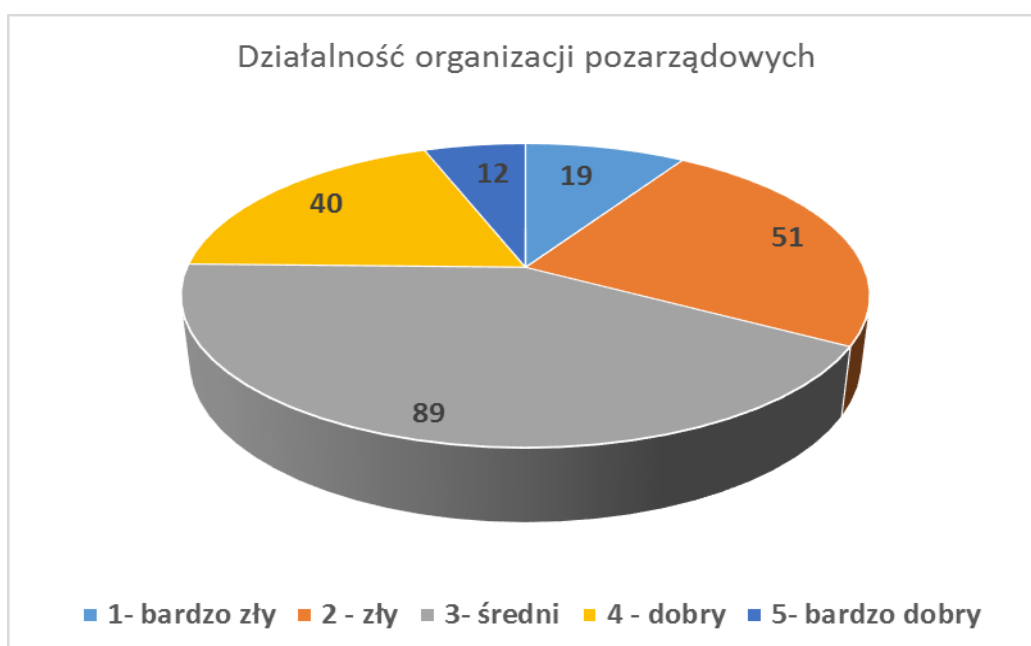
Dużym problemem zauważonym przez ankietowane osoby jest niski udział mieszkańców w życiu społecznym oraz zbyt niska aktywność działających na terenie gminy organizacji pozarządowych, wyniki te wskazują (wykres 32 oraz 33), że ta sfera działań powinna być zauważona zarówno w działaniach inwestycyjnych, jak i w działaniach aktywizujących, w tym poprzez realizację projektów miękkich pozyskiwanych z różnych źródeł.

Wykres 32. Udział mieszkańców Gminy Lubycza Królewska w życiu kulturalnym i społecznym gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców

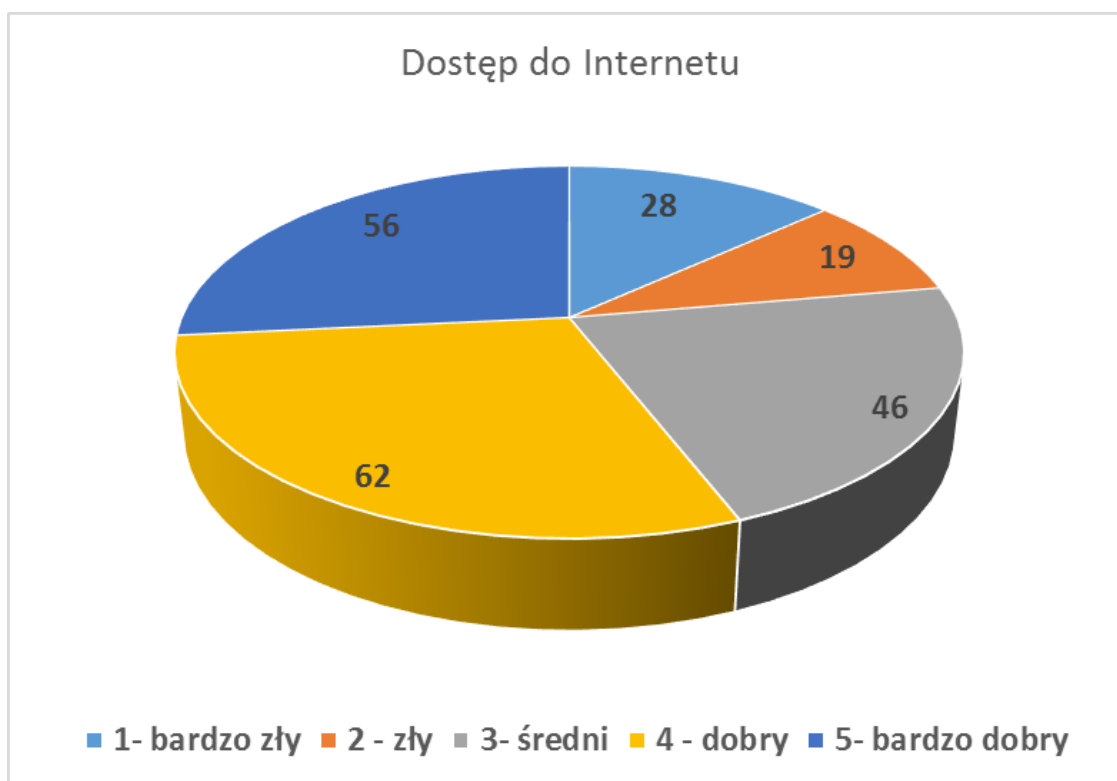
Wykres 33. Ocena działalności organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców

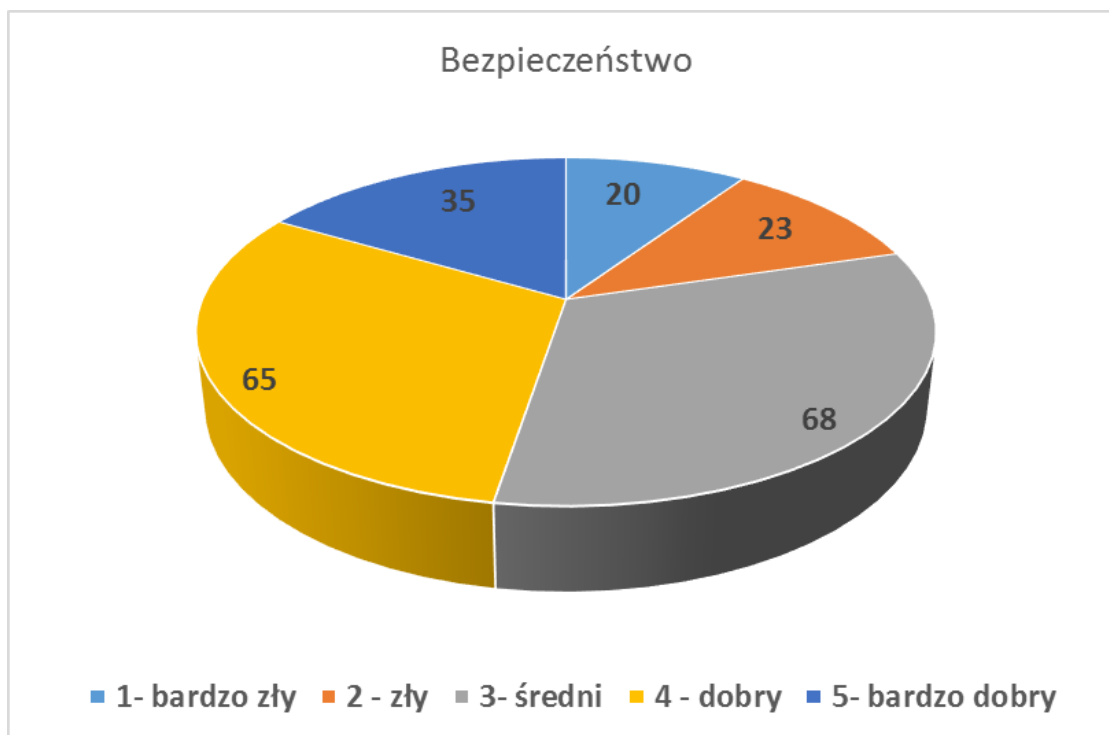
Gmina Lubycza królewska pod względem dostępności do internetu i odczuwalnego poziomu bezpieczeństwa jest oceniana dobrze (wykres 34 i 35)

Wykres 34. Ocena dostępu do internetu na terenie Gminy Lubycza Królewska.

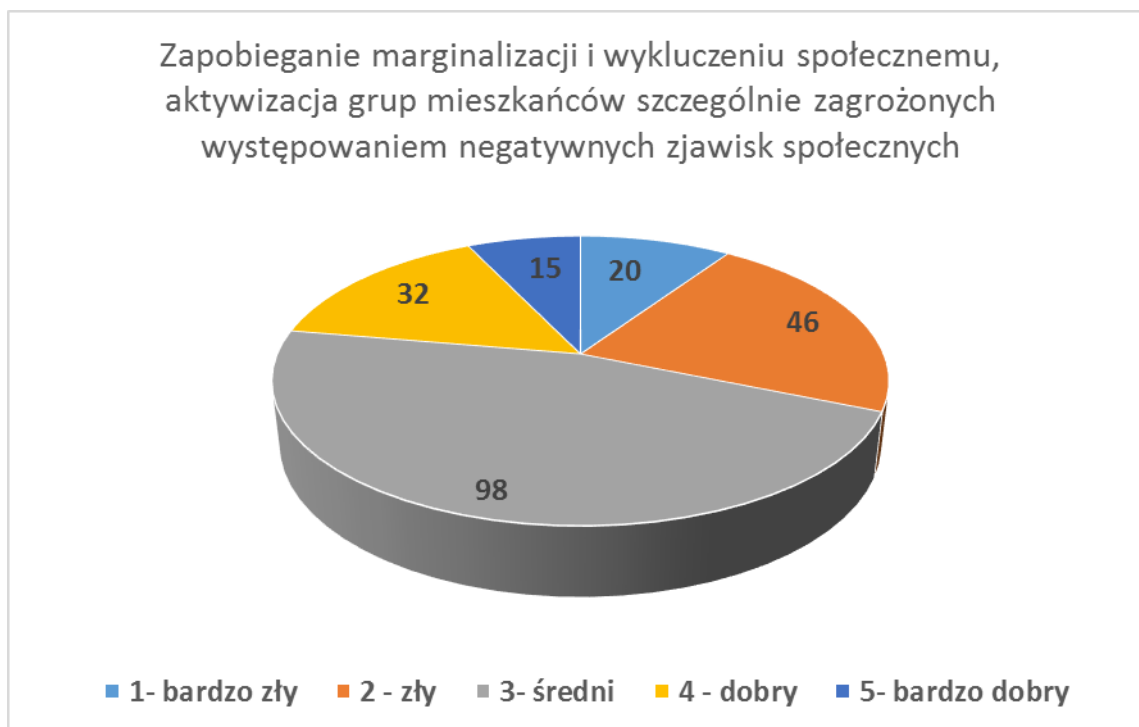
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców

Wykres 35. Ocena bezpieczeństwa na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców

Wykres 36. Ocena działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu mieszkańców na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet mieszkańców

Gmina Lubycza Królewska pod względem działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu mieszkańców jest oceniana negatywnie, oznacza to, że osoby ankietowane (66 na 211) widzą, że natężenie problemów społecznych występujących na terenie gminy jest znaczne, a podejmowane przez instytucje publiczne działania są niewystarczające do ich niwelacji (wykres 36). Bardzo duża grupa osób ankietowanych wskazała na średni poziom takich działań – aż 98.

II. Misja, wizja i cele rozwoju gminy

Diagnoza stanu obecnego i analiza SWOT opisują, jak w chwili obecnej wygląda obszar gminy, jakie są jego istniejące walory i czynniki zewnętrzne sprzyjające jego rozwojowi, a które jego cechy i uwarunkowania zewnętrzne stanowią dla niego zagrożenie.

W toku programowania polityki rozwoju, kolejnym etapem tworzenia planu strategicznego jest precyzyjne określenie, jaki ma być efekt przyjętej polityki i za pomocą jakich działań ma on zostać osiągnięty.

Planowanie strategiczne, zaczynające się od procesu diagnozy obszaru i analizy SWOT, składa się z kolejno występujących po sobie, logicznie następujących etapów. Po określeniu wynikającej z przeprowadzonej analizy stanu obecnego wizji, podmiot wdrażający plan strategiczny określa misję, która ma wypełnić by zapewnić osiągnięcie pożądanego obrazu gminy. Następnie formułowane są cele długofalowe – strategiczne, które uszczegółowione są przez cele operacyjne.

1. Misja i wizja rozwoju

Misja Gminy jest wyrażeniem głównego kierunku Strategii, określeniem najważniejszego dążenia na najbliższe lata. Ma być spójnym określeniem i streszczeniem wizji, czyli obrazu stanu Gminy na koniec okresu programowania Strategii. Misja wyraża główny powód działań rozwojowych określonych w Strategii odpowiadając na pytanie, dlaczego Strategia jest wdrażana. Hierarchia celów określonych w Strategii zwieńczona jest misją, która implikuje całą gamę celów strategicznych ściśle jej podporządkowanych. Biorąc po uwagę zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania wynikające z położenia gminy, czynniki demograficzne, czynniki społeczne, motywację mieszkańców jak również szansę szybkiego i stabilnego rozwoju wynikającą z członkostwa w Unii Europejskiej wizję Gminy Lubycza Królewska definiuje się jako:

Ośrodek współpracy transgranicznej, oparty na dziedzictwie naturalnym i kulturowym skoncentrowany na poprawie jakości życia mieszkańców i gości.

Wizja została sformułowana w taki sposób, by podkreślić, że działania prorozwojowe będą miały na celu poprawienie jakości życia mieszkańców oraz wykreowanie większej aktywności gospodarczej obszaru, a także zainteresowanie podmiotów gospodarczych spoza gminy inwestowaniem i tworzeniem miejsc pracy na jej terenie. Wykorzystanie atutów i potencjału zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju warunkuje położenie równomiernego nacisku na obszary problemowe oraz takie wykorzystanie walorów gminy, by nie powodowało to degradacji jej środowiska naturalnego.

Misja jest określeniem czynnościowym, czyli fundamentalnym wyjaśnieniem celu zmierzającym do urealnienia zdefiniowanej powyżej wizji:

Misja dla Gminy Lubycza Królewska to:

**Rozwój społeczno-gospodarczy zmierzający do poprawiania i
równoważenia jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie
konkurencyjności oraz pełne wykorzystanie potencjału
geograficznego Gminy.**

Misja wywołuje układ podporządkowanych jej celów strategicznych, priorytetowe kierunki działań i podporządkowane im cele operacyjne. Wybór misji i celów Strategii Rozwoju Gminy Lubycza Królewska na lata 2017– 2023 odzwierciedla aspiracje rozwojowe Gminy i wynika z przeprowadzonej strategicznej analizy. Cele Strategii tworzą uporządkowaną i spójną strukturę hierarchiczną, na którą składają się:

- Misja Gminy Lubycza Królewska (cel generalny) – określająca główny kierunek działań rozwojowych Gminy ze wskazaniem dwóch podstawowych sfer osiągnięcia celu nadrzędnego;
- Cele strategiczne (obszary priorytetowe) – prowadzące do osiągnięcia celu nadrzędnego i będące w istocie rzeczy osiami rozwoju i wsparcia zewnętrznego Gminy;
- Cele operacyjne oraz proponowane kierunki działań – określone dla każdego z priorytetów i precyzujące w jaki sposób poszczególne obszary będą wspierane określonymi działaniami lub grupami działań.

2. Cele strategiczne

Nadrzędny cel Strategii Rozwoju Gminy Lubycza Królewska na lata 2017 – 2023 będzie możliwy do osiągnięcia tylko dzięki realizacji czterech priorytetów - celów

strategicznych, które są uszczegółowieniem i właściwą konstrukcją Strategii. Definicja priorytetów rozwojowych jest wynikiem identyfikacji mocnych i słabych stron oraz uwarunkowań zewnętrznych wskazanych w analizie SWOT, a także uwarunkowań nadrzędnych określonych w dokumentach strategicznych regionu. Programowany rozwój społeczno-gospodarczy Gminy będzie możliwy pod warunkiem, że podejmie się równoczesne działania w ramach wszystkich priorytetów. Brak jest zdecydowanej granicy pomiędzy poszczególnymi priorytetami. Zrealizowanie działań służących osiągnięciu jednego z priorytetów ma bezpośredni lub pośredni wpływ na realizację pozostałych. Priorytetowe cele rozwoju Gminy Lubycza Królewska na lata 2017-2023 to:

- Cel strategiczny I: Podniesienie jakości życia mieszkańców,
- Cel strategiczny II: Rozwój gminy oparty na wykorzystaniu walorów przyrodniczych, dziedzictwa kulturowego oraz przestrzeni publicznej gminy,
- Cel strategiczny III: Rozwój gospodarczy obszaru gminy,
- Cel strategiczny IV: Aktywizacja mieszkańców i rozwój kapitału społecznego.

3. Cele operacyjne i kierunki działań

Cele operacyjne są dalszym uszczegółowieniem kierunków strategicznych rozwoju Gminy, czyli konkretyzacją celów strategicznych. Stanowią podstawę programowania operacyjnego na szczeblu administracji lokalnej. W miarę potrzeb ich zestaw powinien być cyklicznie aktualizowany w ramach wybranych czterech priorytetów.

Poszczególnym celom strategicznym przyporządkowano następujące cele operacyjne i kierunki działań:

1. **Cel strategiczny I: Podniesienie jakości życia mieszkańców:**

- **Cel operacyjny 1.** Rozwój i modernizacja gminnej i powiatowej sieci drogowej – Gmina Lubycza Królewska cechuje się dosyć dobrze rozwiniętą siecią dróg, jednak stan wielu z nich jest niezadowalający. Ich całkowita długość wynosi około 160,05 km, (w tym 57,56 km drogi gminne) przy czym wiele z nich nie posiada nawierzchni utwardzonej, bądź asfaltowej. Poprawa stanu dróg jest jedną z inwestycji priorytetowych na najbliższe lata.
- **Cel operacyjny 2.** Zwiększenie dostępu mieszkańców do infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej oraz lepszego zagospodarowania odpadów – na terenie gminy Lubycza Królewska sieć wodociągowa oraz kanalizacji sanitarnej jest bardzo słabo rozwinięta. Dodatkowo, rozwój urządzeń kanalizacyjnych utrudniają specyficzne cechy położenia,

duża powierzchnię i niska spójność przestrzenną obszaru gminy. Jednocześnie gmina posiada wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze, które mogą ulec degradacji na wskutek niewłaściwie prowadzonej gospodarki ściekowej. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej gminy pozwoli na właściwe zagospodarowanie ścieków komunalnych i minimalizację ryzyka zanieczyszczenia wód powierzchniowych, podziemnych oraz gleb.

- **Cel operacyjny 3.** Poprawa stanu i rozwój infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej i społecznej – inwestycje w infrastrukturę edukacyjną, kulturalną i społeczną są niezbędne, by zapewnić bazę materialną do świadczenia wysokiej jakości usług. Ponadto, niezbędne jest podjęcie działań mających na celu utworzenie placówek świadczących usługi społeczne, które dotychczas nie były oferowane na terenie gminy;

- **Cel operacyjny 4.** Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych na terenie gminy – ze względu na fakt, iż na terenie gminy dominują konwencjonalne źródła energii, konieczne jest zwiększanie udziału źródeł odnawialnych w bilansie energetycznym oraz zwiększanie efektywności energetycznej budynków. Z punktu widzenia dalszej poprawy komfortu życia mieszkańców kluczowym jest aby dotychczas podejmowane działania w zakresie ochrony środowiska oraz budowania ekologicznego wizerunku gminy były kontynuowane i rozwijane. Przy czym należy dążyć do uzupełnienia brakującej infrastruktury w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (szczególnie na obszarach wiejskich), a także zadbać o większą świadomość mieszkańców w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i dbania o estetykę własnego miejsca zamieszkania. Ważnym kierunkiem działań powinno być również opracowanie gminnego planu ograniczania emisji CO₂ i realizacji wynikających z tego planu inwestycji, szczególnie w zakresie podniesienia efektywności energetycznej budynków, poprawy jakości powietrza oraz produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

- **Cel operacyjny 5.** Całkowite usunięcie z terenu gminy barszczu Sosnowskiego – dużym problemem występującym na terenie gminy jest występowanie barszczu Sosnowskiego. Jest to agresywna roślina inwazyjna, niezwykle trudna do zwalczania. Powoduje degradację środowiska przyrodniczego i ogranicza dostępność terenu. Sok wydzielany przez świeże rośliny wywołuje zmiany skórne. Obszar objęty zwalczaniem działaniami podejmowanymi przez gminę w 2017 roku obejmował Machnów Stary - 4,65 ha. Barszcz występuje również w miejscowości Kornie, przy drogach powiatowych od miejscowości Ruda Żurawiecka do Machnowa Nowego, pojedyncze ogniska tej rośliny spotykane są okresowo na terenie całej gminy. Całkowity obszar występowania to ok. 6 ha

- Kierunki działań w ramach celu strategicznego I:
 - budowa dróg o nawierzchni asfaltowej (w miejscu już istniejących dróg o nawierzchni nieutwardzonej);
 - modernizacja istniejących dróg,
 - budowa i przebudowa chodników,
 - budowa infrastruktury około drogowej,
 - budowa sieci kanalizacji sanitarnej,
 - budowa i modernizacja sieci wodociągowej,
 - remonty i modernizacje budynków szkół,
 - remonty i modernizacje placówek kulturalnych,
 - inwestycje w świetlice wiejskie;
 - utworzenie gminnego żłobka;
 - zapewnienie dogodnych warunków do tworzenia niepublicznych placówek opieki dla dzieci do lat trzech oraz dla dzieci w wieku przedszkolnym;
 - budowa placów zabaw dla dzieci;
 - promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii przez mieszkańców;
 - wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w procesie dostaw ciepła i ciepłej wody użytkowej do budynków użyteczności publicznej;
 - termomodernizacja budynków użyteczności publicznej zgodnie z zaleceniami specjalisty wykonującego inwentaryzację,
 - prowadzenie szerokich działań likwidujących barszcz Sosnowskiego.

Stopień osiągnięcia zakładanego celu strategicznego będzie weryfikowany m.in. za pomocą następujących wskaźników:

- długość wyremontowanych dróg gminnych i powiatowych;
- odsetek gospodarstw korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej;
- stopień ograniczenia emisji CO₂ w gminie;
- stopień pokrycia gminy aktualnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego;
- liczba zmodernizowanych, wyremontowanych, przebudowanych, wyposażonych obiektów;
- powierzchnia obszarów wolnych od barszczu Sosnowskiego.

2. Cel strategiczny II: Rozwój gminy oparty na wykorzystaniu walorów przyrodniczych, dziedzictwa kulturowego oraz przestrzeni publicznej gminy:

- **Cel operacyjny 1.** Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz jej estetyki – zarówno na obszarach wiejskich jak również na obszarze Miasta Lubycza Królewska. Właściwe zagospodarowanie wszelkich istniejących miejsc mogących pełnić funkcje przestrzeni publicznej, a także w miarę potrzeby pozyskiwanie nowych przyczyni się do integracji mieszkańców. Ważną rolę w estetyce przestrzeni pełnią budynki użyteczności publicznej – ich wygląd zewnętrzny oraz zagospodarowanie terenów wokół nich są niezwykle istotne dla ładu przestrzennego poszczególnych miejscowości;
- **Cel operacyjny 2.** Usuwanie barier architektonicznych - przestrzeń publiczna musi być dostępna dla wszystkich mieszkańców gminy, dlatego niezwykle ważne jest usuwanie barier architektonicznych, które utrudniają poruszanie się osobom niepełnosprawnym. Może to powodować ich zniechęcenie do czynnego udziału w życiu społecznym, więc zarówno budynki instytucji publicznych, jak i wygospodarowana przestrzeń publiczna muszą posiadać niezbędne udogodnienia, które nie tylko ułatwią poruszanie się osobom niepełnosprawnym na wózkach inwalidzkich, lecz także pomogą rodzicom z małymi dziećmi;
- **Cel operacyjny 3.** Promocja gminy poprzez eksponowanie znajdujących się na jej obszarze walorów przyrodniczych i obiektów zabytkowych - położenie większego nacisku na wykorzystanie ważnych atutów gminy, jakimi są znajdujące się na jej obszarze obiekty zabytkowe oraz walory przyrodniczo-krajobrazowe pozwoli na przyciągnięcie do gminy większej ilości odwiedzających i, co za tym idzie, będzie stanowiło szansę i podstawę do rozwoju turystyki i agroturystyki na terenie gminy;
- **Cel operacyjny 4.** Ochrona i odnowa zabytków – na terenie gminy Lubycza Królewska znajdują się obiekty zabytkowe, w tym stanowiska archeologiczne, na bazie których można utworzyć spójny, oryginalny produkt turystyczny. Konieczne jest położenie nacisku na odnowę i ochronę wszystkich obiektów zabytkowych gminy, by podnosić jej atrakcyjność i zwiększyć ich wykorzystanie w procesie rozwoju;
- **Cel operacyjny 5.** Budowa infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej - obecnie poziom rozwoju infrastruktury turystycznej na terenie gminy jest niedostateczny. Znacznie utrudnia to obsługę ruchu turystycznego i wykorzystanie potencjału gminy. Inwestycje w bazę turystyczną i okołoturystyczną są konieczne w celu zwiększenia roli turystyki w rozwoju gminy.

Kierunki działań w ramach celu strategicznego II:

- modernizacja i organizacja otwartych miejsc przestrzeni publicznych (parków, placów, skwerów),
- budowa elementów małej architektury, organizacja zieleni,
- modernizacja i remonty elewacji budynków użyteczności publicznej oraz funkcjonalne zagospodarowanie terenu wokół nich,
- budowa podjazdów dla wózków przy przystankach, wysokich krawężnikach, itp.,
- dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych (modernizacja wejść, klatek schodowych, itp.),
- podjęcie skoordynowanych działań promocyjnych (ulotki, foldery, promocja w Internecie, wydarzenia promujące gminę, itp.),
- modernizacja i renowacja obiektów zabytkowych,
- budowa obiektów infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej - wytyczanie szlaków pieszych i rowerowych, montaż tablic informacyjnych, stojaków i stacji rowerowych, itp.
- zagospodarowanie terenów wokół obiektów zabytkowych (dogodne dojście, parkingi, uporządkowanie terenu).

Stopień osiągnięcia zakładanego celu strategicznego będzie weryfikowany m.in. za pomocą następujących wskaźników:

- liczba zmodernizowanych, zagospodarowanych obiektów, miejsc, terenów
- liczba przedsięwzięć promujących gminę,
- liczba turystów odwiedzających gminę.

3. Cel strategiczny III: Rozwój gospodarczy obszaru gminy:

• **Cel operacyjny 1.** Utworzenie dogodnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i inwestowania na terenie gminy – cel zakłada realizację działań zarówno udogodniających prowadzenie działalności gospodarczej na terenie gminy, jak i wspomagających pozyskiwanie inwestorów strategicznych lub branżowych.

• **Cel operacyjny 2.** Wykorzystanie znajdujących się na terenie gminy terenów inwestycyjnych, ich promocja i uzbrojenie – gotowość do przyjęcia nowych inwestorów jest niezwykle ważna dla rozwoju sfery gospodarczej gminy. Konieczne jest więc pozyskiwanie i wykorzystywanie terenów inwestycyjnych oraz ich szerokie promowanie, by przyciągnąć nowych inwestorów na obszar gminy i zapewnić im dogodne warunki prowadzenia działalności gospodarczej.

• **Cel operacyjny 3.** Wspieranie rozwoju usług rynkowych i działalności pozarolniczej na terenie gminy – jak wynika z diagnozy stanu obecnego, lokalna gospodarka potrzebuje bodźców do rozwoju i możliwości dywersyfikacji działalności miejscowych przedsiębiorców. Konieczne jest wspieranie rozwoju branż pozarolniczych, w szczególności sektora usług rynkowych, promowanie przedsiębiorczości, zachęcanie do zakładania własnej działalności gospodarczej oraz tworzenie dogodnych warunków dla przedsiębiorców, w szczególności sektora MŚP;

• **Cel operacyjny 4.** Wspieranie rozwoju nowoczesnego rolnictwa – duży udział rolnictwa w gospodarce gminy wymusza podejmowanie działań w tym obszarze. Rozwinięte rolnictwo należy do atutów gminy, jednak musi zostać zmodernizowane, by wykorzystany został jego prorozwojowy potencjał;

• **Cel operacyjny 5.** Promocja istniejących podmiotów gospodarczych działających w sferze turystyki oraz gospodarstw agroturystycznych oraz zachęcanie do ich tworzenia - z punktu widzenia uwarunkowań i czynników wpływających na lokalną gospodarkę, agroturystyka jest dziedziną, w której rozwoju należy upatrywać szansy na wzrost jakości obsługi odwiedzających oraz poprawę funkcjonowania branży turystycznej. Wspieranie mieszkańców decydujących się na tą formę prowadzenia działalności musi odbywać się równoległe z promocją gminy, by wykreować popyt na tego typu usługi.

Kierunki działań w ramach celu strategicznego III:

- wyznaczenie i uzbrojenie terenów dla rozwoju przemysłu, usług, handlu
- promocja inwestycyjna gminy,
- promowanie i uzbrojenie strefy aktywności gospodarczej,
- zachęcanie do prowadzenia nierolniczej działalności gospodarczej, poradnictwo i szkolenia dla przyszłych przedsiębiorców,
- wsparcie przedsiębiorców w rozwoju działalności gospodarczej i tworzeniu nowych miejsc pracy,
- działania na rzecz współpracy pomiędzy przedsiębiorcami, samorządem, organizacjami wspierania biznesu;
- wspieranie działań na rzecz obsługi ruchu turystycznego;
- działania z zakresu promowania rozwoju przedsiębiorczości.

Stopień osiągnięcia zakładanego celu strategicznego będzie weryfikowany m.in. za pomocą następujących wskaźników:

- liczba pracujących w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób;
- liczba przedsiębiorstw funkcjonujących w rejestrze REGON;

- nakłady inwestycyjne w przeliczeniu na jedno przedsiębiorstwo.
- liczba nowych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy.

4. Cel strategiczny IV: Aktywizacja mieszkańców i rozwój kapitału społecznego:

• **Cel operacyjny 1.** Rozszerzenie oferty kulturalnej gminy oraz włączanie mieszkańców w czynny udział w życiu kulturalnym i społecznym – wzbogacenie oferty kulturalnej nie tylko zapewnia szerszy dostęp do kultury lecz także pozwala na większą aktywność mieszkańców, co jest szczególnie ważne na obszarach wiejskich. Dodatkowo, szeroka oferta kulturalna gminy pozwala na angażowanie mieszkańców w organizację i udział w różnorodnych przedsięwzięciach, co jeszcze bardziej wzmacnia więzi społeczne i zachęca do czynnego udziału w życiu lokalnej społeczności;

• **Cel operacyjny 2.** Poszerzanie dostępnej oferty edukacyjnej o nowe formy i umożliwienie mieszkańcom rozwoju zainteresowań – pozaszkolne zajęcia edukacyjne i wszelkiego rodzaju kółka zainteresowań nie tylko pozwalają na podwyższenie poziomu kształcenia i wyrównywanie szans młodzieży i dorosłych z terenów wiejskich, lecz także umożliwiają kreatywne spędzanie wolnego czasu.

Poszerzanie oferty edukacyjnej dla seniorów –zwłaszcza w zakresie nowych technologii, które niejednokrotnie ułatwiają kontakt z bliskimi wyjeżdżającymi za granicę lub mieszkającymi w dużym oddaleniu od domu rodzinnego.

• **Cel operacyjny 3.** Włączenie się w aktywną walkę z bezrobociem – wszelkie działania społeczne muszą także zmierzać do rozwiązania jednego z najpoważniejszych problemów tej sfery – bezrobocia. Pomoc bezrobotnym w znalezieniu pracy lub zmianie kwalifikacji powinna być udzielana nie tylko samodzielnie przez Urząd Pracy, lecz także przy współpracy z władzami jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacjami pozarządowymi;

• **Cel operacyjny 4.** Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu – do grup najbardziej narażonych na marginalizację społeczną należą seniorzy, osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej, osoby niepełnosprawne. Należy podjąć działania mające na celu ich integrację i zapobieganie ich wykluczeniu z lokalnej społeczności.

Kierunki działań w ramach celu strategicznego IV:

- organizacja nowych przedsięwzięć kulturalnych,

- organizacja pozaszkolnych zajęć edukacyjnych oraz kółek zainteresowań dla dzieci i młodzieży w Centrum Promocji kultury i Turystyki i w świetlicach wiejskich;
- działania na rzecz aktywizacji lokalnych grup artystycznych, stowarzyszeń, grup hobbystycznych;
- organizacja zajęć kulturalnych, edukacyjnych i integracyjnych dla dorosłych, w tym dla seniorów,
- przeciwdziałanie wykluczeniom, realizacja działań na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i seniorów,
- podejmowanie działań na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej,
- wspieranie walki z bezrobociem.

Stopień osiągnięcia zakładanego celu strategicznego będzie weryfikowany m.in. za pomocą następujących wskaźników:

- liczba organizacji pozarządowych,
- liczba organizacji pozarządowych, uczestniczących w realizacji zadań, publicznych gminy,
- liczba osób objętych środowiskowymi formami pomocy społecznej,
- liczba osób bezrobotnych na terenie gminy,
- wyniki egzaminów testów OKE w szkołach podstawowych,
- liczba osób uczestniczących w imprezach kulturalnych organizowanych na terenie gmin,
- liczba przedsięwzięć (sportowych, rekreacyjnych, edukacyjnych) zorganizowanych na terenie gminy,
- liczba przedsięwzięć skierowanych do osób w wieku senioralnym,
- liczba osób korzystających ze szkoleń edukacyjnych.

III. Zgodność ze strategicznymi dokumentami

Zgodność ze strategicznymi dokumentami

Strategia Rozwoju Gminy Lubycza Królewska jest dokumentem, który w jasny sposób wskazuje kierunki, w jakich powinna zmierzać gmina, aby zapewnić sobie stały, zrównoważony rozwój, a jednocześnie dbać, aby mieszkańcom konsekwentnie polepszać warunki życia. Jej celem jest odpowiedź na pytanie, co trzeba zrobić, aby funkcjonować i rozwijać się w przyszłości. Strategia Rozwoju Gminy to plan długofalowego działania Rady Gminy i wspierających go urzędników oraz wszystkich, którym na sercu leży lepsze jutro gminy, wobec szans i zagrożeń wynikających ze zmieniającego się otoczenia i działań innych podmiotów. Zgodnie z zapisami Strategii działanie takie jest ukierunkowane przez wartości i opcje uznane przez społeczność lokalną, bazujące na wewnętrznym potencjale sił i uwzględniające jej wewnętrzne słabości.

Strategia stanowi podstawę działania gminy, programów i przedsięwzięć, a także polityki przestrzennej (jedna z podstaw dla sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy). Informuje o warunkach podejmowania i realizacji wszelkich działań w gminie, w tym formułowaniu kolejnych Wieloletnich Planów Inwestycyjnych. Podnosi wiarygodność wobec partnerów zewnętrznych, dla których niejednokrotnie stanowi podstawę oceny współpracy z gminą lub lokalizacji własnych działań na terenie gminy.

Stanowi podstawę korzystania przez gminę z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych zewnętrznych źródeł finansowania. Zgodnie z Dyrektywą Unii Europejskiej każda jednostka samorządowa powinna opierać swoje działania inwestycyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej na planie strategicznym. Po wstąpieniu Polski do UE Strategia Rozwoju jest wskazywana, jako jeden z najważniejszych dokumentów (nadrzędny wobec innych dokumentów) w funkcjonowaniu Jednostek Samorządu Terytorialnego, przedstawiający kierunki rozwoju jednostki na najbliższe kilkanaście lat.

Badanie zgodności Strategii Rozwoju Gminy z innymi dokumentami strategicznymi obowiązującymi na obszarze gminy polega na porównaniu ich celów i obranych priorytetów. Strategia Rozwoju Gminy Lubycza Królewska na lata 2017-2023 jest zgodna z poniższymi dokumentami strategicznymi.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK) to główna strategia rozwojowa Polski do 2020 r. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski, orientacyjny harmonogram oraz sposób finansowania zaplanowanych działań.

SRK jest częścią [systemu zarządzaniem rozwojem kraju](#). Stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych, które realizują założone w niej cele i uszczegóławiają ją. SRK jest też zgodna z unijną [Strategią Europa 2020](#).

Podstawą prawną opracowania strategii była [ustawa z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju](#). Rząd przyjął SRK 25 września 2012 r.

Strategia proponuje podejście dwukierunkowe, polegające na usuwaniu barier i słabości polskiej gospodarki oraz wykorzystaniu jej mocnych stron. SRK wyznacza trzy obszary, na których powinny zostać skoncentrowane fundusze na politykę rozwoju:

- konkurencyjna gospodarka,
- spójność społeczna i terytorialna,
- sprawne i efektywne państwo.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR) to rządowa wizja rozwoju polskich regionów do 2020 roku. Określa najważniejsze wyzwania, założenia i cele polityki regionalnej państwa. Wyznacza też zasady i mechanizmy współpracy pomiędzy rządem a samorządami wojewódzkimi oraz koordynacji działań obu szczebli.

Najważniejszym celem KSRR jest wykorzystanie specyficznych atutów (tzw. potencjałów rozwojowych), które ma każdy obszar Polski, dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności.

KSRR wyznacza też trzy cele szczegółowe. Dotyczą one:

- wzrostu konkurencyjności regionów (chodzi o rozwijanie potencjałów największych miast i otaczających je gmin oraz tworzenie warunków do korzystania z tego rozwoju przez pozostałe obszary. To w miastach powstaje najwięcej nowych miejsc pracy, innowacyjnych firm, w nich zlokalizowane są szkoły wyższe, instytucje kultury),

- niwelowania różnic w rozwoju poszczególnych obszarów kraju (chodzi szczególnie o obszary wiejskie o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług, miasta, które tracą dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze, np. niektóre były stolice województw, obszary przygraniczne czy te części Polski, które nie mają nowoczesnej sieci drogowej czy kolejowej),
- sprawnego zarządzania polityką rozwoju (m.in. większa rola województw w prowadzeniu polityki rozwoju, nowe narzędzia polityki regionalnej – kontrakty terytorialne, obserwatoria terytorialne, krajowe i regionalne fora terytorialne).

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020

Głównym celem opracowania SZRWRiR jest określenie kluczowych kierunków rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w perspektywie do 2020 r., a tym samym właściwe adresowanie zakresu interwencji publicznych finansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych.

Długookresowy cel główny działań służących rozwojowi obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa zdefiniowano w strategii w następujący sposób: poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju. Dążenie do osiągnięcia celu głównego będzie realizowane poprzez działania przypisane do pięciu celów szczegółowych:

Cel 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;

Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej;

Cel 3. Bezpieczeństwo żywnościowe;

Cel 4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego;

Cel 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.

Działania strategii wychodzą naprzeciw nowym wyzwaniom cywilizacyjnym, w tym m.in. takim jak: starzenie się społeczeństw, zmiany klimatu, wymiana pokoleń, rozwój technologii informacyjnych, mobilność zawodowa i terytorialna oraz wpływ sytuacji demograficznej na świecie na bezpieczeństwo żywnościowe. Działania te zostały zaprojektowane w oparciu o pięć kluczowych zagadnień, tj. kapitał ludzki (1), jakość życia (2), bezpieczeństwo (3), konkurencyjność (4) i środowisko (5).

Okres obowiązywania SZRWiR to lata 2012 – 2020, tak więc strategia ta obejmuje całą perspektywę finansową UE 2014-2020 i będzie wyznaczać ukierunkowanie środków Unii Europejskiej w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa.

Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

Dokument uszczegóławia zapisy Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020 w dziedzinie energetyki i środowiska oraz stanowi wytyczne dla Polityki energetycznej Polski. Celem głównym Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę.

Celami szczegółowymi BEiŚ są:

- zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska,
- zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię oraz
- poprawa stanu środowiska.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL)

SRKL jest jedną z dziewięciu strategii sektorowych stanowiących „inne strategie rozwoju” w rozumieniu ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.), realizujących średnio i długookresową strategię rozwoju kraju.

Głównym celem SRKL jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Poza celem głównym w SRKL wyznaczono pięć celów szczegółowych:

- wzrost zatrudnienia;
- wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;
- podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.

Realizacja celu głównego oraz celów szczegółowych SRKL odbywać się będzie poprzez działania podejmowane na różnych etapach życia: od wczesnego dzieciństwa, poprzez edukację szkolną, edukację na poziomie wyższym, okres aktywności zawodowej i rodzicielstwa, do starości.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020

(z perspektywą do 2030 roku)

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego lata 2014–2020 (z perspektywą do 2030 r.) jest najważniejszym dokumentem programowym, który określa wizję rozwoju oraz cele i kierunki rozwoju województwa lubelskiego. Strategia prezentuje zasadniczą zmianę podejścia do programowania rozwoju i prowadzenia polityki regionalnej. Opiera się na terytorializacji polityki rozwojowej, wskazując m.in. obszary strategicznej interwencji, jest zorientowana na konkretne rezultaty i efekty. Zakłada zintegrowane podejście oraz wieloszczeblowe zarządzanie, w tym poprzez mobilizowanie regionalnych i lokalnych inicjatyw. Przyjmuje horyzont czasowy do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

W horyzoncie 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku) strategiczne cele rozwoju regionu lubelskiego, których realizacji będą służyły działania samorządu województwa, są określone następująco:

1. Wzmacnianie urbanizacji regionu.

1.1. Rozwijanie funkcji metropolitalnych Lublina jako głównego ośrodka Polski Wschodniej, koncentrującego gospodarcze, naukowe i kulturalne kontakty ze światem, zwłaszcza ze wschodnimi sąsiadami.

1.2. Wspieranie ponadlokalnych funkcji miast (np. naukowych, akademickich, kulturalnych, turystycznych), które przyczyniają się do dynamizacji rozwoju tych miast i otaczających je obszarów.

1.3. Poprawa skomunikowania Lublina z obszarami metropolitalnymi Polski i zagranicy.

2. Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich.

2.1. Poprawa warunków dla wzrostu konkurencyjności i towarowości gospodarstw przez m.in. promowanie i wspieranie scalania gruntów i powiększania obszaru gospodarstw, poprawę struktury gospodarstw i przyspieszenie przepływu ziemi do gospodarstw większych obszarowo i nastawionych na produkcję towarową.

2.2. Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego pozwalający na wykorzystanie istniejącego potencjału surowcowego regionu.

2.3. Wzmocnienie doradztwa rolniczego oraz promowanie i wspieranie inicjatyw współpracy rolników i mieszkańców wsi (grupy producenckie, spółdzielnie itp.).

2.4. Wspieranie przedsiębiorczości na wsi i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy na obszarach wiejskich w najbardziej efektywnych sektorach gospodarki (głównie usług, w tym usług dla rolnictwa).

2.5. Wyposażanie obszarów wiejskich w infrastrukturę transportową, komunalną i energetyczną w sposób skoordynowany z innymi przedsięwzięciami i spójny wewnętrznie.

3. Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu.

3.1. Wspieranie najbardziej perspektywicznych kierunków badań i komercjalizacji ich wyników. 3.2. Wspieranie kierunków kształcenia na poziomie wyższym szczególnie istotnych dla przyszłego rynku pracy regionu oraz mających unikatowe znaczenie w skali ponadregionalnej.

3.3. Stworzenie systemu wsparcia naukowego, eksperckiego i wdrożeniowego na rzecz rozwoju wybranych sektorów gospodarki.

3.4. Rozwijanie systemu kształcenia dostosowanego do specyfiki regionu.

3.5. Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw.

3.6. Rozwój społeczeństwa informacyjnego.

4. Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu.

4.1. Poprawa wewnętrznego skomunikowania regionu dzięki powiązaniu jego najważniejszych miast sprawną siecią drogową, budowaną w pierwszej kolejności tam, gdzie jej niedoskonałość jest barierą rozwoju.

4.2. Wspieranie włączenia społecznego.

4.3. Wzmacnianie społecznej tożsamości regionalnej i rozwijanie więzi współpracy wewnątrzregionalnej m.in. przez odwoływanie się do tradycji wielokulturowości i włączaniu jej do regionalnych programów edukacyjnych i selektywnie wspieranych działań kulturotwórczych oraz stymulowanie podejmowania wspólnych przedsięwzięć gospodarczych, organizacyjnych, edukacyjnych.

4.4. Przełamywanie niekorzystnych efektów przygranicznego położenia regionu.

4.5. Racjonalne i efektywne wykorzystywanie zasobów przyrody dla potrzeb gospodarczych i rekreacyjnych, przy zachowaniu i ochronie walorów środowiska przyrodniczego.

Założono, iż rozwój gospodarczy ma się opierać zarówno o potencjał wewnętrzny (istniejące przedsiębiorstwa, zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze, położenie przygraniczne, sfera naukowo-badawcza), jak i zewnętrzny (środki zewnętrzne umożliwiające realizację przedsięwzięć prorozwojowych, współpraca międzyregionalna, polityka prorozwojowa państwa). Działania zaplanowane do realizacji w ramach strategii mają równomiernie wpływać zarówno na rozwój sfery przestrzennej, jak również gospodarczej i społecznej.

Program ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019

Program ochrony środowiska województwa lubelskiego jest to dokument, na podstawie którego realizowana jest polityka ekologiczna państwa na poziomie regionalnym. Program przedstawia zagrożenia środowiska województwa lubelskiego wynikające z przyczyn naturalnych oraz antropogenicznych oraz definiuje wojewódzkie priorytety ekologiczne. Przedstawia strategię działań do 2019 roku. Cele ekologiczne do 2019 roku zostały poprzedzone opisem stanu wyjściowego i zostały sformułowane na podstawie głównych zagrożeń środowiska rozpatrywanych w kontekście aktualnych i planowanych wymagań prawnych w tym zakresie oraz potrzeb województwa.

Powyższe opisy potwierdzają zgodność celów określonych w Strategii Rozwoju Gminy Lubycza Królewska z zapisami dokumentów strategicznych i sektorowych wyższego stopnia. Przyjęta na terenie gminy polityka rozwoju wpisuje się w założenia polityki rozwojowej prowadzonej na szczeblu ponadlokalnym, regionalnym oraz krajowym.

IV. Źródła finansowania

Źródłami finansowania strategii w okresie jej realizacji będą:

- środki budżetu gminy;
- zewnętrzne środki publiczne, dostępne w ramach programów operacyjnych perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020;
- środki z sektora prywatnego, dostępne w ramach realizowanych przez przedsiębiorstwa przedsięwzięć inwestycyjnych.

Na podstawie analizy dochodów i wydatków gminy w latach 2010-2015 można stwierdzić, że gmina przeznaczala średnio 17,5% (2010 – 15%, 2011 – 21,4%, 2012 – 10,8%, 2013 – 11,5%, 2014 – 21,1%, 2015 – 25,1%) swoich wydatków na działania o charakterze inwestycyjnym. Było to możliwe dzięki skutecznemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych, przy jednoczesnym finansowaniu wkładu własnego ze środków własnych oraz instrumentów dłużnych. Biorąc pod uwagę obecny poziom zadłużenia gminy, a także oczekiwane dochody własne gminy, należy założyć, że w okresie 2018-2023 udział średniorocznych majątkowych wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem będzie o 15 punktów procentowych niższy niż w analizowanych latach 2010-2015 i nie przekroczy 16%. Przyjmując zakładany do roku 2023 średnioroczny poziom dochodów gminy na poziomie ok. 22 mln złotych (zgodnie z wieloletnią prognozą finansową), szacuje się, że Gmina Lubycza Królewska w latach 2018-2023 może dysponować łącznie środkami inwestycyjnymi na zadania własne wynikające z realizacji strategii na poziomie około 28 mln zł.

W dużym stopniu część oszacowanych powyżej środków inwestycyjnych gminy będzie mogła pochodzić z programów operacyjnych perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014-2020. Przy czym, analogicznie jak w latach 2007-2013, głównym źródłem środków unijnych będzie Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego (RPOWL) na lata 2014-2020. Łączna alokacja środków unijnych na program wynosi 2 229 mln euro, z czego 1 677 mln euro będzie finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), zaś 552 mln euro będzie pochodziło z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).

Drugim wiodącym źródłem pozyskiwania środków unijnych na wdrażanie działań strategii będzie Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020, który będzie finansowany z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Alokacja środków z EFRROW kształtuje się na poziomie 8 242 mln euro, które w znacznym stopniu będą wydatkowane na działania inwestycyjne związane z modernizacją gospodarstw rolnych oraz rozwój przetwórstwa produktów rolnych, a także na rozbudowę infrastruktury na obszarach wiejskich oraz wspieranie przedsiębiorczości pozarolniczej. Ponadto istotne znaczenie w finansowaniu inwestycji na terenie Gminy Lubycza Królewska będzie miała Lokalna Grupa Działania „Roztocze Tomaszowskie”, która dysponuje budżetem na poziomie 6,65 mln zł na realizację LSR „Roztocze Tomaszowskie” obejmującą swoim zasięgiem obszar gminy. W ramach budżetu finansowane będą inwestycje infrastrukturalne oraz wspierany rozwój przedsiębiorczości.

Biorąc pod uwagę miejsko-wiejski charakter gminy i jej zidentyfikowane potrzeby rozwojowe w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, PROW na lata 2014-2020 będzie bardzo ważnym elementem finansowania strategii i wdrożenia szeregu zaplanowanych działań, szczególnie tych odnoszących się do rozwoju infrastruktury na wsi. Kluczowym wyzwaniem będzie jednak zwiększenie zdolności gminy do pozyskiwania większych niż dotychczas środków z PROW na realizowane projekty i zadania, a także zbudowanie sieci współpracy ponadlokalnej w zakresie modernizacji sektora rolnego i leśnego oraz rozwoju systemu usług na rzecz wspierania rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich. Uzupełniającymi źródłami finansowania strategii będą inne programy operacyjne finansowane ze środków unijnych perspektywy 2014-2020, w tym:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, w ramach którego będzie m.in. możliwe finansowanie ponadlokalnych przedsięwzięć w zakresie energetyki odnawialnej, termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej;

- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, w ramach którego będzie m.in. możliwość finansowania projektów podnoszących kompetencje pracowników administracji samorządowej oraz rozwijających systemy zarządzania strategicznego i finansowego w jednostkach samorządu terytorialnego;

- Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020, w ramach którego będzie m.in. istniała możliwość finansowania rozwoju działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, a także współpracy sieciowej podmiotów oferujących wspólny produkt turystyczny;

- Program Operacyjna Polska Cyfrowa 2014-2020, w ramach którego zaplanowano finansowanie przedsięwzięć związanych z poprawą dostępu mieszkańców do szybkiego Internetu, rozwojem administracji elektronicznej i e-usług, a także podnoszeniem umiejętności cyfrowych społeczeństwa;

- Szwajcarskie i Norweskie Instrumenty Finansowe, umożliwiające finansowanie różnorodnych inicjatyw związanych ze sportem, kulturą, edukacją, zdrowiem oraz rozwojem społeczeństwa obywatelskiego.

- Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2014-2020, w tym Program Region Morza Bałtyckiego; Program dla Europy Środkowej, Interreg Europa; Program Współpracy Transgranicznej Polska Białoruś Ukraina.

Strategia będzie również finansowana ze środków krajowych. W szczególności dotyczy to takich programów i funduszy krajowych jak:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w ramach, którego będzie możliwość finansowania w formie instrumentów zwrotnych przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej itp.;

- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, umożliwiający finansowanie różnorodnych przedsięwzięć w zakresie ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową;

- Narodowy program przebudowy dróg lokalnych „Bezpieczeństwo – Dostępność – Rozwój”, w ramach którego będzie istniała możliwość uzyskania dotacji na modernizację dróg powiatowych i gminnych;

- Roczne programy finansowania kultury, realizowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, z których będą dofinansowywane imprezy i wydarzenia kulturalne.

V. System wdrażania i monitorowania

System monitorowania jest kluczowym instrumentem w procesie wdrażania strategii. Dane monitoringowe służą do oceny skuteczności realizowanych działań i pozwalają na bardziej efektywne wydatkowanie środków publicznych. Proces monitorowania pozwala również ocenić postępy we wdrażaniu strategii, a także mobilizować władze i społeczność lokalną do większej aktywności na rzecz realizacji strategii.

Głównymi częściami systemu monitoringu są:

- instytucje odpowiedzialne za proces monitorowania wdrażania strategii,
- przyjęty system raportowania z procesu monitorowania strategii,
- zestaw wskaźników służących do oceny postępów we wdrażaniu strategii.

Instytucją odpowiedzialną za koordynację procesu monitorowania realizacji strategii będzie Burmistrz Lubyczy Królewskiej wraz z podlegającym mu Urzędem Miejskim. Za proces monitorowania i raportowania będzie odpowiedzialny właściwy referat ds. organizacyjno-administracyjnych. Ocena postępów we wdrażaniu strategii będzie dokonywana w cyklu dwuletnim, na podstawie opracowanego raportu monitorującego obejmującego analizę zebranych danych na bazie przyjętych wskaźników monitoringowych. Przy czym pierwszy raport z procesu monitorowania wdrażanej strategii obejmie lata 2018-2019 i zostanie przygotowany do połowy 2020 roku. Burmistrz i Rada Miejska, na podstawie przedstawionego raportu i zawartych w nim wniosków oraz rekomendacji dokonają śródkresowej oceny stanu wdrażania strategii, a także zaproponują ewentualne zmiany skorygowania jej treści. Przyjęty zestaw wskaźników zakłada monitorowanie strategii na dwóch poziomach, tj. strategicznym – odnoszącym się do priorytetowych obszarów rozwoju gminy – oraz operacyjnym, pozwalającym na ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów operacyjnych strategii. Przy konstruowaniu systemu wskaźników starano się ograniczyć ich liczbę do minimum, a także wykorzystać przede wszystkim te, których wartości dostępne są w oficjalnej statystyce Głównego Urzędu Statystycznego. Dla każdego ze wskaźników podano wartość bazową oraz oczekiwaną wartość docelową w roku 2023, a także wskazano możliwe źródła pozyskiwania informacji o wartościach monitorowanych wskaźników.

VI. Załączniki

Załącznik Nr. 1 Opis przedsięwzięć strategicznych i plan finansowania

VII. SPIS TABEL

Tabela 2. Porównanie powierzchni gmin powiatu tomaszowskiego.

Tabela 2. Użytkowanie terenu Gminy Lubycza Królewska.

Tabela 3. Lista obszarów Natura 2000 położonych na obszarze gminy Lubycza Królewska wraz z powierzchnią.

Tabela 4. Liczba ludności poszczególnych gmin powiatu tomaszowskiego w 2016 roku.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe gminy Lubycza Królewska w 2015 roku.

Tabela 6. Placówki oświatowe na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Tabela 7. Bezrobocie na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane wg sektorów własnościowych.

Tabela 9. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy Lubycza Królewska według sekcji PKD.

Tabela 10. Wskaźniki charakteryzujące potencjał gospodarczy Gminy Lubycza Królewska.

Tabela 11. Liczba mieszkańców Gminy Lubycza Królewska posiadających zatrudnienie wg płci.

Tabela 12. Ruch turystyczny na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Tabela 13. Turyści najczęściej korzystający z noclegów na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Tabela 14. Gospodarka ściekowa na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Tabela 15. Ludność gminy korzystająca z instalacji w latach 2013, 2014, 2015.

VIII. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Populacja – Gmina Lubycza Królewska w latach 2002 - 2016.

Wykres 2. Przyrost naturalny w latach 1995 - 2015 w Gminie Lubycza Królewska.

Wykres 3. Powierzchnia (m²) nieruchomości oddanych do użytku w latach 2008 – 2015.

Wykres 4. Poziom wykształcenia – Gmina Lubycza Królewska.

Wykres 5. Szkolnictwo podstawowe (Gmina Lubycza Królewska) – współczynnik solaryzacji brutto w latach 2003 – 2015.

Wykres 6. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku.

Wykres 7. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku, na terenie powiatu tomaszowskiego.

Wykres 8. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Lubycza Królewska w latach 2004 - 2015.

Wykres 9. Struktura podmiotów gospodarczych na terenie gminy Lubycza Królewska według sekcji PKD w 2015 roku.

Wykres 10. Struktura podmiotów gospodarczych na terenie gminy Lubycza Królewska według liczby zatrudnionych pracowników w 2015 roku.

Wykres 11. Struktura pracujących wg płci w latach 2010 – 2015.

Wykres 12. Struktura pracujących wg płci w latach 2010 – 2015.

Wykres 13. Struktura wydatków według działów.

Wykres 14. Struktura wydatków w złotych.

Wykres 15. Ocena poziomu zwodociągowania Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 16. Ocena poziomu rozwoju sieci kanalizacyjnej Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 17. Ocena jakości dróg Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 18. Ocena poziomu gospodarki odpadami na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 19. Ocena poziomu rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i jej dostępności dla mieszkańców na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 20. Ocena poziomu rozwoju infrastruktury kulturalnej i jej dostępności dla mieszkańców na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 21. Ocena wydarzeń kulturalno – rozrywkowych odbywających się na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 22. Ocena funkcjonowania placówek edukacyjnych znajdujących się na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 23. Ocena jakości i dostępności terenów rekreacyjnych na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 24. Ocena estetyki otoczenia na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 25. Ocena organizacji zieleni i zagospodarowania terenów zielonych na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 26. Ocena środowiska naturalnego Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 27. Ocena dostępności terenów inwestycyjnych na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 28. Ocena wykorzystania walorów gminy do rozwoju turystyki.

Wykres 29. Ocena promocji Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 30. Ocena lokalnego rynku pracy Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 31. Ocena warunków do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 32. Udział mieszkańców Gminy Lubycza Królewska w życiu kulturalnym i społecznym gminy.

Wykres 33. Ocena działalności organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 34. Ocena dostępu do internetu na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 35. Ocena bezpieczeństwa na terenie Gminy Lubycza Królewska.

Wykres 36. Ocena działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu mieszkańców na terenie Gminy Lubycza Królewska.

IX. SPIS MAP

Mapa 4. Mapa województwa lubelskiego.

Mapa 5. Schematyczna mapa powiatu tomaszowskiego.

Mapa 6. Mapa Gminy Lubycza Królewska.

Mapa 4. Urozmaicenie krajobrazowo – przyrodnicze Gminy Lubycza Królewska.

Mapa 5. Wykaz przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w sołectwach Gminy Lubycza Królewska.

Mapa 6. Wykaz gospodarstw i nieruchomości rolnych w sołectwach Gminy Lubycza Królewska.

Mapa 7. Sieć drogowa w Gminie Lubycza Królewska.

Mapa 8. Poziom zwodociągowania i skanalizowania Gminy Lubycza Królewska.